

სს „ლიბერთი ბანკი“ და შვილობილი კომპანიები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება

*2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნასთან ერთად*

შინაარსი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება.....	1
მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება.....	3
სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება.....	4
კაპიტალში ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგება	5
ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგება	7

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები

1. ძირითადი საქმიანობა	9
2. მომზადების საფუძველი	11
3. სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვა.....	11
4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები	39
5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ.....	41
6. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები.....	43
7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	45
8. კლიენტებზე გაცემული სესხები.....	45
9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	49
10. ძირითადი საშუალებები	51
11. არამატერიალური აქტივები	53
12. გადასახადები.....	55
13. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები	58
14. ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	61
15. ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	62
16. სუბორდინირებული ვალი	63
17. საკუთარი კაპიტალი.....	63
18. პირობითი ვალდებულებები	67
19. წმინდა საკომისიო შემოსავალი.....	71
20. სხვა შემოსავალი.....	73
21. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები	73
22. რისკის მართვა.....	73
23. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები	96
24. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები.....	105
25. ცვლილებები ფინანსური საქმიანობიდან წარმოშობილ ვალდებულებებში.....	107
26. კაპიტალის მართვა	107
27. ანგარიშგების პერიოდის შემდგომი მოვლენები	111

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „ლიბერთი ბანკის“ აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს

მოსაზრება

ჩავატარეთ სს „ლიბერთი ბანკისა“ და მისი შვილობილი კომპანიების (შემდგომში „ჯგუფი“) კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგებისგან 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის მოგება ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგებისგან, სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგებისგან, საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგებისგან, ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგებისგან, და კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნებისგან, მათ შორის მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ მდგომარეობას 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი საქმიანობის კონსოლიდირებულ ფინანსურ შედეგებსა და კონსოლიდირებული ფულადი სახსრების მოძრაობას ამავე თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტი წარმართეთ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. პასუხისმგებლობა, რომელსაც აღნიშნული სტანდარტები ჩვენთვის ითვალისწინებს, დაწვრილებითაა აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვართ ჯგუფისგან დამოუკიდებლები ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს „პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსის“ (IESBA კოდექსი) შესაბამისად, და შესრულებული გვაქვს IESBA კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოსათქმელად საჭირო საფუძვლის შესაქმნელად.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები ის საკითხებია, რომლებიც, ჩვენი პროფესიული განსჯის საფუძველზე, ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში. ეს საკითხები მთლიანობაში განვიხილეთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის კონტექსტში და აუდიტზე დაყრდნობით ჩვენი მოსაზრების ჩამოყალიბებისას, შესაბამისად ამ საკითხებზე ცალკე მოსაზრებას არ გამოვხატავთ. განმარტება იმისა, თუ როგორ განვიხილეთ აღნიშნული საკითხი აუდიტის განმავლობაში, ქვემოთ წარმოდგენილია ჩვენივე აუდიტის კონტექსტში.

ჩვენ შევასრულეთ პასუხისმგებლობა, რომელიც დაწვრილებითაა აღწერილი ჩვენი დასკვნის ნაწილში სახელწოდებით „აუდიტორის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“, აღნიშნული საკითხის ჩათვლით. შესაბამისად, ჩვენი აუდიტი მოიცავდა ისეთი პროცედურების ჩატარებასაც, რითაც შევასრულეთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების არსებითი უზუსტობების რისკებს, რომლებიც გამოწვეულია თაღლითობით ან შეცდომით. ჩვენი აუდიტის პროცედურების, მათ შორის ქვემოთ მოცემული საკითხის განსახილველად ჩატარებული პროცედურების შედეგები, წარმოადგენს თანდართულ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე ჩვენი აუდიტორული მოსაზრების საფუძველს.

აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხი

როგორ მივუდექით აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხებს ჩვენი აუდიტის განმავლობაში

კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი

კლიენტებზე გაცემული სესხების დიდი მნიშვნელობისა და მათ ამოღებასთან დაკავშირებული გაურკვევლობის გამო გაუფასურების რეზერვი აუდიტთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხია. გაუფასურების რეზერვის გამოთვლა კოლექტიურად შეფასებული სესხების შემთხვევაში ხდება საკრედიტო რისკის მოდელირების ხერხებით, რომლებიც იყენებს მნიშვნელოვან არადაკვირვებად (არასაბაზრო) ამოსავალ მონაცემებს და ისეთ ფაქტორებს, როგორიცაა დეფოლტის ალბათობისა და დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების დაშვებები. ინდივიდუალურად შეფასებული გაუფასურების რეზერვის გამოთვლა მოითხოვს სესხების ამოღების შესაძლებლობის შეფასებას ისეთი მნიშვნელოვანი არადაკვირვებადი (არასაბაზრო) ამოსავალი მონაცემების საფუძველზე, როგორიცაა კონტრაგენტის ფინანსური შედეგები, მოსალოდნელი სამომავლო ფულადი ნაკადები, უზრუნველყოფის საგნის ღირებულება, და სხვა ფაქტორები. მოდელირების სხვადასხვა ხერხისა და დაშვებების გამოყენებამ შეიძლება

აუდიტის განმავლობაში, ძირითადად, შემდეგი საკითხები გავანალიზეთ:

- ▶ კრედიტის გაუფასურების კოლექტიურად განსაზღვრისას გამოყენებული მოდელები და დაშვებები.
- ▶ სამომავლო ფულადი ნაკადების პროგნოზი, უზრუნველყოფის საგნიდან მიღებული ფულადი ნაკადების ჩათვლით, რომლებიც უკავშირდება ისეთ სასესხო დავალიანებებს, რომლებსაც გაუფასურების ნიშნები აქვთ.

ჩვენი აუდიტორული პროცედურები მოიცავდა ჯგუფის მიერ გამოყენებულ მეთოდებს გაუფასურების გამოწვევი შემთხვევების განსაზღვრისა და გაუფასურების რეზერვის გაანგარიშებისთვის. გაუფასურების ინდივიდუალურად შეფასებისთვის შემთხვევითობის პრინციპით შერჩეული მნიშვნელოვანი სასესხო დავალიანებებისთვის ჩვენ შევამოწმეთ მოსალოდნელ სამომავლო ფულად ნაკადებთან (უზრუნველყოფის საგნის ღირებულების ჩათვლით) დაკავშირებით გაკეთებული დაშვებები. გაუფასურების კოლექტიურად შეფასების შემთხვევაში, გადავამოწმეთ შესაბამისი გამოყენებული საკრედიტო მოდელები, ძირითადი ამოსავალი მონაცემები და

გაუფასურების რეზერვის ერთმანეთისგან საგრძნობლად განსხვავებული შეფასებები გამოიწვიოს.

დაშვებები. ამასთანავე შევაფასეთ ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი განმარტებითი შენიშვნები გაუფასურების რეზერვთან დაკავშირებით.

კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების შესახებ ინფორმაცია შესულია მე-8 შენიშვნაში „კლიენტებზე გაცემული სესხები“ და 22-ე შენიშვნაში „რისკის მართვა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისთვის“.

სხვა ინფორმაცია ასახულია ჯგუფის 2017 წლის წლიურ ანგარიშში

სხვა ინფორმაცია გულისხმობს წლიურ ანგარიშში ასახულ ინფორმაციას, გარდა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისა და მასზე გაცემული აუდიტორის დასკვნისა. სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია ხელმძღვანელობა. წლიური ანგარიშში ჩვენთვის ხელმისაწვდომი სავარაუდოდ გახდება წინამდებარე აუდიტორის დასკვნის თარიღის შემდეგ.

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე გამოხატული ჩვენი მოსაზრება არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და მასთან დაკავშირებით ჩვენ არ გამოვთქვამთ რწმუნებას რამე ფორმით.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობაა წავიკითხოთ ზემოაღნიშნული სხვა ინფორმაცია, როდესაც ის ჩვენთვის ხელმისაწვდომი გახდება, და განვიხილოთ, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია არსებითად შეუსაბამო კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან აუდიტის განმავლობაში ჩვენ მიერ მიღებულ ცოდნასთან, ან თუ შეიცავს სხვა არსებით უზუსტობას.

ხელმძღვანელობისა და სამეთვალყურეო საბჭოს პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია ამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე ფასს-ის შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობაა შეაფასოს, აქვს თუ არა ჯგუფს უნარი, საქმიანობა გააგრძელოს, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ, კონკრეტული შემთხვევიდან გამომდინარე, განაცხადოს ფუნქციონირებად საწარმოსთან დაკავშირებული საკითხები და აღრიცხვისას გამოიყენოს ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს ჯგუფის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ მას არ აქვს რეალური არჩევანი ასე რომ არ მოიქცეს.

სამეთვალყურეო საბჭო პასუხისმგებელია ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია გონივრული რწმუნების მოპოვება იმაზე, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში თავისუფალია თუ არა თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობისგან და აუდიტორის დასკვნის გამოცემა, რომელიც ჩვენს მოსაზრებას შეიცავს. გონივრული რწმუნება არის მაღალი დონის რწმუნება, მაგრამ არა გარანტია იმისა, რომ ასს-ის შესაბამისად ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებით უზუსტობას, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა მაშინ, თუ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ცალ-ცალკე ან ერთობლივად გავლენას იქონიებენ მომხმარებლების მიერ წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

ასს-ის მიხედვით აუდიტის ჩატარების პროცესში ჩვენ მივმართავთ პროფესიულ განსჯას და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. ჩვენ ასევე:

- ▶ გამოვავლენთ და ვაფასებთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს, ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტორულ პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების მიზნით და მოვიპოვებთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რომელიც საკმარისი და შესაფერისია აუდიტორული მოსაზრების გამოთქმისთვის საფუძვლის შესაქმნელად. არსებითი უზუსტობის რისკი, რომელიც გამოწვეულია თაღლითობით, უფრო მაღალია, ვიდრე რისკი, რომელიც გამოწვეულია შეცდომით, რადგან თაღლითობა შეიძლება მოიცავდეს საიდუმლო მორიგებას, გაყალბებას, ინფორმაციის განზრახ გამოტოვებას, არასწორი ინფორმაციის წარმოდგენას ან შიდა კონტროლის უგულებელყოფას.
- ▶ შევისწავლით აუდიტისთვის მნიშვნელოვან შიდა კონტროლს, რათა დავგეგმოთ მოცემული კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ ჯგუფის შიდა კონტროლის ეფექტიანობაზე.
- ▶ ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის, ასევე მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებების და შესაბამისი განმარტებითი შენიშვნების მართებულობას.
- ▶ გამოგვაქვს დასკვნა იმის შესახებ, თუ რამდენად მიზანშეწონილია ხელმძღვანელობის მიერ ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვების საფუძველზე აღრიცხვის გამოყენება და, მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებაზე დაყრდნობით ვასკვნით, არსებობს თუ არა ისეთ მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი გაურკვევლობა, რაც შეიძლება სერიოზული ეჭვის საფუძველი გახდეს იმასთან დაკავშირებით, შეძლებს თუ არა ჯგუფი ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენას. თუ დავასკვნით, რომ არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ვალდებულები ვართ, აუდიტორის დასკვნაში ყურადღება გავამახვილოთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის განმარტებით შენიშვნებზე, ან, თუ განმარტებითი შენიშვნები არ არის საკმარისი, მოვახდინოთ ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. ამის მიუხედავად, სამომავლო მოვლენებმა ან პირობებმა შეიძლება გამოიწვიოს ჯგუფის, როგორც ფუნქციონირებადი საწარმოს ფუნქციონირების შეწყვეტა.

- ▶ მთლიანობაში ვაფასებთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას, სტრუქტურასა და შინაარსს, განმარტებითი შენიშვნების ჩათვლით, და აგრეთვე იმას, თუ ასახავს კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება შესაბამის გარიგებებს და მოვლენებს ისე, რომ უზრუნველყოფდეს სამართლიან წარდგენას.
- ▶ მოვიპოვეთ საკმარის და შესაფერის აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის ფარგლებში არსებული საწარმოებისა თუ ბიზნესოპერაციების ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, რომ გამოვთქვათ მოსაზრება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე. ჩვენ პასუხს ვაგებთ ჯგუფის აუდიტის წარმართვაზე, ზედამხედველობასა და შედეგებზე. ჩვენ უშუალოდ ვართ პასუხისმგებელი აუდიტორულ მოსაზრებაზე.

სამეთვალყურეო საბჭოს, სხვა საკითხებთან ერთად, ვატყობინებთ აუდიტის მასშტაბს და ვადებს, აგრეთვე აუდიტორული შემოწმების მნიშვნელოვან შედეგებს, მათ შორის შიდა კონტროლის მნიშვნელოვან ნაკლოვანებებს, რომლებსაც აუდიტის პროცესში გამოვავლენთ.

ამასთანავე, სამეთვალყურეო საბჭოს წარვუდგენთ წერილობით განცხადებას, რომ ვაკმაყოფილებთ სათანადო ეთიკურ მოთხოვნებს დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებით და ვატყობინებთ ყოველგვარი ურთიერთობისა და სხვა საკითხების შესახებ, რომლებიც გონივრულობის ფარგლებში შეიძლება ეჭვს იწვევდეს ჩვენი დამოუკიდებლობის შესახებ, და, თუ შესაძლებელია, წარმოვადგენთ შესაბამის გარანტიებს.

სამეთვალყურეო საბჭოსთვის წარდგენილ საკითხებს შორის განვსაზღვრავთ იმ საკითხს, რომელიც ყველაზე მნიშვნელოვნად მივიჩნიეთ მიმდინარე პერიოდის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განმავლობაში და, შესაბამისად, სწორედ ის წარმოადგენს აუდიტთან დაკავშირებულ ძირითად საკითხს. აღნიშნულ საკითხს აღვწერთ აუდიტორის დასკვნაში, თუ კანონით ან ნორმატიული აქტით არ არის აკრძალული საკითხის საჯაროობა, ან თუ, უკიდურესად იშვიათ შემთხვევებში, გადავწყვეტთ, რომ საკითხი არ უნდა აისახოს ჩვენს დასკვნაში, რადგან გონივრულობის ფარგლებში მოსალოდნელია, რომ ამით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები გადაწონის ამ ინფორმაციის მიმართ საზოგადოებრივი ინტერესის სარგებელს.

წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა ეყრდნობა აუდიტს, რომლის პარტნიორიც არის ოლეგ იუშენკოვი.



რუსლან ხოროშვილი

შპს „იუაი საქართველოს“ სახელით

თბილისი, საქართველო

6 აპრილი, 2018 წ.

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2017	2016
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6	464,402	462,887
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	73,430	96,255
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8	757,065	631,481
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:	9		
- სესხები და მისაღები ანგარიშები		152,425	164,139
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი		70,375	82,451
ძირითადი საშუალებები	10	132,582	133,337
არამატერიალური აქტივები	11	26,349	21,498
გადახდილი ავანსები	13	6,814	4,026
მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივები	12	66	-
სხვა აქტივები	13	19,969	17,011
სულ აქტივები		1,703,477	1,613,085
ვალდებულებები			
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	14	6,497	21,800
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	15	1,346,288	1,292,053
მოგების მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებები		2,375	1,688
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	12	-	581
სხვა ვალდებულებები	13	25,231	16,812
სუბორდინირებული ვალი	16	105,753	94,920
სულ ვალდებულებები		1,486,144	1,427,854
კაპიტალი	17		
საწესდებო კაპიტალი		54,405	54,233
დამატებით შეტანილი კაპიტალი		34,300	34,300
გამოსყიდული საკუთარი აქციები		(10,454)	(10,454)
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები		6,139	6,139
გაუნაწილებელი მოგება		116,529	84,224
სხვა რეზერვები		16,414	16,789
სულ კაპიტალი		217,333	185,231
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		1,703,477	1,613,085

ხელმოწერილია და ნებადართულია გამოსაცემად ბანკის დირექტორთა საბჭოს მიერ:

გიორგი კალანდარიშვილი

გენერალური დირექტორი

დავით მელიქიძე

ფინანსური დირექტორი

6 აპრილი, 2018 წ.

თანდართული შენიშვნები 6-87 გვერდებზე წარმოადგენს წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება**2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით**

(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2017	2016
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6	464,402	462,887
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	7	73,430	96,255
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8	757,065	631,481
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:	9		
- სესხები და მისაღები ანგარიშები		152,425	164,139
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი		70,375	82,451
ძირითადი საშუალებები	10	132,582	133,337
არამატერიალური აქტივები	11	26,349	21,498
გადახდილი ავანსები	13	6,814	4,026
მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივები	12	66	–
სხვა აქტივები	13	19,969	17,011
სულ აქტივები		1,703,477	1,613,085
ვალდებულებები			
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	14	6,497	21,800
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	15	1,346,288	1,292,053
მოგების მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულებები		2,375	1,688
მოგების გადავადებული საგადასახადო ვალდებულებები	12	–	581
სხვა ვალდებულებები	13	25,231	16,812
სუბორდინირებული ვალი	16	105,753	94,920
სულ ვალდებულებები		1,486,144	1,427,854
კაპიტალი	17		
საწესდებო კაპიტალი		54,405	54,233
დამატებით შეტანილი კაპიტალი		34,300	34,300
გამოსყიდული საკუთარი აქციები		(10,454)	(10,454)
კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები		6,139	6,139
გაუნაწილებელი მოგება		116,529	84,224
სხვა რეზერვები		16,414	16,789
სულ კაპიტალი		217,333	185,231
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		1,703,477	1,613,085

ხელმოწერილია და ნებადართულია გამოსაცემად ბანკის დირექტორთა საბჭოს მიერ:

გიორგი კალანდარიშვილი

გენერალური დირექტორი

დავით მელიქიძე

ფინანსური დირექტორი

6 აპრილი, 2018 წ.

თანდართული შენიშვნები 6-57 გვერდებზე წარმოადგენს წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება**2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისათვის**

(ათას ლარში)

	შენიშვნე ბი	2017	2016
საპროცენტო შემოსავალი			
კლიენტებზე გაცემული სესხები		270,897	247,278
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები		18,760	17,493
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		5,652	5,375
		295,309	270,146
საპროცენტო ხარჯი			
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე		(100,030)	(107,604)
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე		(326)	(1,155)
სუბორდინირებული ვალი		(13,408)	(10,605)
		(113,764)	(119,364)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		181,545	150,782
სესხის გაუფასურების რეზერვის ხარჯი	8	(37,897)	(21,025)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდგომ		143,648	129,757
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	19	26,885	27,600
წმინდა მოგება/(ზარალი) უცხოური ვალუტიდან:			
- გარიგებებიდან		(34)	6,294
- საკუროსო სხვაობებიდან		1,536	(7,900)
სხვა შემოსავალი	20	21,461	17,120
არასაპროცენტო შემოსავალი		49,848	43,114
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	21	(72,036)	(67,604)
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	21	(35,050)	(36,236)
ცვეთა და ამორტიზაცია	10, 11	(20,894)	(19,458)
სხვა საოპერაციო ხარჯები		(6,795)	(4,179)
სხვა გაუფასურება და ანარიცხების ამობრუნება/(დარიცხვა)	13	79	(971)
არასაპროცენტო ხარჯი		(134,696)	(128,448)
მოგება მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე		58,800	44,423
მოგების გადასახადის (ხარჯი)/სარგებელი	12	(5,786)	3,291
წლის მოგება		53,014	47,714
მოგება ერთ აქციაზე:	17		
- საბაზო და განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე (ლარში მთლიანი თანხა)		0.01166	0.01045

თანდართული შენიშვნები 6-57 გვერდებზე წარმოადგენს წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგება

2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისათვის

(ათას ლარში)

	შენიშვნე ბი	2017	2016
წლის მოგება		53,014	47,714
სხვა სრული შემოსავალი			
<i>სხვა სრული შემოსავალი, რომელიც შემდეგ მოგებად ან ზარალად არ რეკლასიფიცირდება</i>			
შენიშვნების გადაფასება	10	–	7,508
მოგების გადასახადით დაბეგვრის გავლენა	12, 17	–	1,343
წმინდა სხვა სრული შემოსავალი, რომელიც შემდეგ მოგებად ან ზარალად არ რეკლასიფიცირდება		–	8,851
წლის სხვა სრული შემოსავალი, წმინდა		–	8,851
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		53,014	56,565

თანდართული შენიშვნები 6-57 გვერდებზე წარმოადგენს წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგება

2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისათვის

(ათას ლარში)

	ბანკის აქციონერთათვის განკუთვნილი						
	კონვერტირ						
	გამოსყიდუ ებადი						
	სააქციო	შეტანილი	ლი	პრივილეგი	გაუნაწილე	სხვა	
	კაპიტალი	კაპიტალი	საკუთარი	რეზული	ბელი	რეზერვები	სულ
			აქციები	აქციები	მოგება		
31 დეკემბერი, 2015 წ.	53,863	34,886	(9,712)	6,139	37,392	8,282	130,850
წლის მთლიანი							
სრული შემოსავალი	—	—	—	—	47,714	8,851	56,565
გადაფასების							
რეზერვის ცვეთა							
(მე-17 შენიშვნა)	—	—	—	—	162	(162)	—
გაყიდული							
გრძელვადიანი							
აქტივების							
გადაფასების							
რეზერვი (მე-17							
შენიშვნა)	—	—	—	—	—	(182)	(182)
კონვერტირებად							
პრივილეგირებულ							
აქციებზე							
გადახდილი							
დივიდენდები (მე-17							
შენიშვნა)	—	—	—	—	(1,044)	—	(1,044)
საკუთარი აქციების							
გამოსყიდვა (მე-17							
შენიშვნა)	—	(586)	(742)	—	—	—	(1,328)
საწესდებო კაპიტალის							
გამოშვება (მე-17							
შენიშვნა)	370	—	—	—	—	—	370
31 დეკემბერი, 2016 წ.	54,233	34,300	(10,454)	6,139	84,224	16,789	185,231
წლის მთლიანი							
სრული შემოსავალი	—	—	—	—	53,014	—	53,014
გადაფასების							
რეზერვის ცვეთა							
(მე-17 შენიშვნა)	—	—	—	—	335	(335)	—
გაყიდული							
გრძელვადიანი							
აქტივების							
გადაფასების							
რეზერვი (მე-17							
შენიშვნა)	—	—	—	—	—	(40)	(40)
ჩვეულებრივ აქციებზე							
გადახდილი							
დივიდენდები (მე-17							
შენიშვნა)	—	—	—	—	(20,000)	—	(20,000)

თანდართული შენიშვნები 6-57 გვერდებზე წარმოადგენს წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების კონსოლიდირებული ანგარიშგება

2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისათვის

(ათას ლარში)

კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე გადახდილი დივიდენდები (მე-17 შენიშვნა)	–	–	–	–	(1,044)	–	(1,044)
საწესდებო კაპიტალის გამოშვება (მე-17 შენიშვნა)	172	–	–	–	–	–	172
31 დეკემბერი, 2017 წ.	54,405	34,300	(10,454)	6,139	116,529	16,414	217,333

თანდართული შენიშვნები 6-57 გვერდებზე წარმოადგენს წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგება**2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისათვის**

(ათას ლარში)

	<i>შენიშვნე ბი</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან			
მიღებული პროცენტი		353,985	287,623
გადახდილი პროცენტი		(113,333)	(116,318)
მიღებული საკომისიო		34,646	34,692
გადახდილი საკომისიო		(7,459)	(7,015)
უცხოურ ვალუტებში განხორციელებული ოპერაციებიდან			
რეალიზებული წმინდა მოგება		5,313	6,541
ჩამოწერილი აქტივების აღდგენა	8, 13	2,079	1,593
სხვა მიღებული შემოსავალი		20,097	16,971
გადახდილი ხელფასები და თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯები		(70,195)	(65,685)
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო დანახარჯები		(40,519)	(40,750)
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		184,614	117,652
<i>საოპერაციო აქტივების წმინდა (ზრდა)/კლება</i>			
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ		17,592	(37,990)
კლიენტებზე გაცემული სესხები		(224,387)	(30,857)
გადახდილი ავანსები და სხვა აქტივები		(6,285)	(2,012)
<i>საოპერაციო ვალდებულებების წმინდა ზრდა/(კლება)</i>			
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე		(15,488)	(97,387)
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე		61,744	7,814
სხვა ვალდებულებები		3,986	1,511
წმინდა ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან მოგების გადასახადის გადახდამდე		21,776	(41,269)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(5,746)	(1,500)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები		16,030	(42,769)
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან			
შემოსულობა გასაყიდად არსებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვიდან		1,060	231
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების შეძენა		(144,130)	(179,767)
შემოსულობა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვიდან		167,768	139,947
არამატერიალური აქტივებისა და ძირითადი საშუალებების შეძენა		(23,323)	(19,422)
შემოსულობა ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		115	695
შემოსულობა საინვესტიციო ქონების გაყიდვიდან		–	2,404
შემოსულობა დასაკუთრებული ქონების გაყიდვიდან		400	163
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული/(გამოყენებული)		1,890	(55,749)

თანდართული შენიშვნები 6-57 გვერდებზე წარმოადგენს წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

ფულადი ნაკადების კონსოლიდირებული ანგარიშგება**2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისათვის**

(ათას ლარში)

წმინდა ფულადი ნაკადები**ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები**

საწესდებო კაპიტალის გამოშვებიდან მიღებული

შემოსავალი

17

172

370

საკუთარი აქციების გამოსყიდვა

17

–

(1,328)

შემოსავალი სუბორდინირებული სესხიდან

25

11,331

27,975

ჩვეულებრივი აქციების მფლობელებისთვის გადახდილი

დივიდენდები

17

(20,000)

–

კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციების

მფლობელებისთვის გადახდილი დივიდენდები

17

(1,044)

(1,044)

ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი**ნაკადები****(9,541)****25,973**

სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა ფულად

სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე

(6,864)

33,092

ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა**ზრდა/(კლება)****1,515****(39,453)**

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის

დასაწყისში

6

462,887

502,340

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, პერიოდის**ბოლო****6****464,402****462,887**

თანდართული შენიშვნები 6-57 გვერდებზე წარმოადგენს წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელ ნაწილს.

(ათას ლარში)

1. ძირითადი საქმიანობა

სს „ლიბერთი ბანკი“ (შემდგომში „ბანკი“) არის საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე 1993 წელს ჩამოყალიბებული სააქციო საზოგადოება. ბანკი საქმიანობას ახორციელებს საქართველოს ეროვნული ბანკის (შემდგომში „სებ“) მიერ 1993 წლის 10 თებერვალს გაცემული #3500/10 ზოგადი საბანკო ლიცენზიის საფუძველზე.

ბანკი იღებს ანაბრებს მოსახლეობისგან, გაცემს სესხებს, ახორციელებს ფულად გადარიცხვებს საქართველოში და საზღვარგარეთ, აწარმოებს ვალუტის გაცვლით ოპერაციებს და თავის საცალო და კორპორატიულ კლიენტებს სთავაზობს სხვადასხვა საბანკო მომსახურებას. მისი სათავო ოფისი მდებარეობს საქართველოში, თბილისში. 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის ბანკი მოიცავდა საქართველოში მოქმედ 645 ფილიალს, სერვისცენტრს, სადისტრიბუციო ცენტრსა და მობილურ სერვის ცენტრს (2016 წ.: 697). ბანკის იურიდიული მისამართია ლიბერთი თაუერი, საქართველო, 0162 თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი #74.

2017 და 2016 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების 5%-ზე მეტს ფლობდნენ შემდეგი აქციონერები. დანარჩენი აქციონერებიდან თითოეული ჩვეულებრივ აქციათა 5%-ზე ნაკლებს ფლობდა.

აქციონერი	2017		2016	
	წილობრივი მონაწილეობა, %	ხმის უფლება, %	წილობრივი მონაწილეობა, %	ხმის უფლება, %
European Financial Group B.V.	60.46%	74.64%	–	–
ლიბერთი ბანკი (გამოსყიდული აქციები)	19.00%	–	19.00%	–
BNY Limited (ნომინალური მფლობელი)	6.96%	8.59%	10.19%	12.59%
შპს „ლიბერთი ჰოლდინგი ჯორჯია“ (ყოფილი შპს „ლიბერთი კაპიტალი“)	–	–	58.18%	71.83%
სხვა აქციონერები (რომელთაგან თითოეული ფლობს აქციათა 5%-ზე ნაკლებს)	13.58%	16.77%	12.63%	15.58%
სულ	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

ბანკი წარმოადგენს საფონდო ბირჟაზე რეგისტრირებულ კომპანიას და მისი ჩვეულებრივი აქციები განთავსებულია საქართველოს საფონდო ბირჟაზე. თავისუფალ მიმოქცევაში არსებულმა აქციებმა 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 24.0% შეადგინა (2016 წლის 31 დეკემბერი: 23.6%).

2017 წლის 13 ოქტომბერს „European Financial Group B.V.“-მა (შემდგომში „EFG“), რომელიც ნიდერლანდების სამეფოს კანონმდებლობის შესაბამისად დაფუძნებული და მოქმედი კომპანიაა, შეისყიდა 74.64% სააქციო წილი ჯგუფში. ბანკის საბოლოო მფლობელები არიან ირაკლი რუხაძე, ბენ მარსონი და იგორ ალექსევი.

ბანკი წარმოადგენს ჯგუფის (შემდგომში „ჯგუფი“) მშობელ კომპანიას, რომელიც მოიცავს ფინანსურ ანგარიშგებაში კონსოლიდირებულ შემდეგ საწარმოებს:

ჯგუფის მფლობელობაში არსებული წილი					
31					
სახელწოდება	რეგისტრაციის ს ქვეყანა	დეკემბერი, 2017 წ.	31 დეკემბერი, 2016 წ.	დაფუძნების თარიღი	საქმიანობა
შპს „ბას სტოპ“*	საქართველო	100.00%	100.00%	27 აგვისტო, 2009 წ.	–

(ათას ლარში)

LBF Luxembourg S.A.**	ლუქსემბურგ ი	100.00%	100.00%	20 ივლისი, 2015 წ.	ფინანსური შუამავლობის მომსახურება ადრეულ ეტაპზე განხორციელებული ინვესტიციები სარისკო კაპიტალში
სს „სმარტექსი“***	საქართველო	21.47%	21.47%	5 იანვარი, 2009 წ.	

* ამჟამად უმოქმედო.

** ამჟამად უმოქმედო.

*** 21.47%-ს ფლობს ბანკი, ხოლო 78.53%-ის ბენეფიციარული მფლობელი არის ბატონი ლადო გურგენიძე. ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშებში ეს აღრიცხულია კაპიტალ-მეთოდით.

(ათას ლარში)

2. მომზადების საფუძველი

ზოგადი ინფორმაცია

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ (შემდეგში „ფასს“) შესაბამისად.

ბანკი და მისი შვილობილი კომპანიები ბუღალტრულ აღრიცხვას აწარმოებენ ფასს-ის შესაბამისად.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია პირვანდელი ღირებულების მეთოდით, წარმოებული ინსტრუმენტების საინვესტიციო ქონების, შენობა-ნაგებობების და გასაყიდად არსებული ფასიანი ქაღალდების გარდა, ქვემოთ წარმოდგენილი ფინანსური აღრიცხვის პოლიტიკის მიხედვით.

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ათას ლარში, თითო აქციის ღირებულების გარდა, და თუ სხვაგვარად არ არის მითითებული.

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმოხილვა

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკაში

ჯგუფმა პირველად გამოიყენა სტანდარტში შესული გარკვეული ცვლილებები, რომლებიც ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. ჯგუფს ვადაზე ადრე არ მიუღია ისეთი სტანდარტი, ინტერპრეტაცია თუ ცვლილება, რომელიც გამოშვებულია, მაგრამ ჯერ ძალაში არ არის შესული. ქვემოთ დაწვრილებით განვიხილავთ თითოეული ცვლილების ხასიათსა და გავლენას:

ცვლილებები ბასს 7-ში „ფულადი ნაკადების ანგარიშგება“: განმარტებითი შენიშვნების ინიციატივა

ცვლილებების თანახმად, საწარმოებს ევალებათ ინფორმაციის წარმოდგენა საფინანსო საქმიანობის შედეგად ვალდებულებებში მომხდარი ცვლილებების შესახებ, როგორც ფულადი ნაკადებით განპირობებული ცვლილებების, ისე არაფულადი ცვლილებების (როგორიცაა საკურსო სხვაობიდან მიღებული მოგება ან ზარალი) ჩათვლით. ჯგუფმა წარმოადგინა აღნიშნული ინფორმაცია მიმდინარე და შედარებადი პერიოდებისთვის 25-ე შენიშვნაში.

ცვლილებები ბასს (IAS) 12-ში „მოგებიდან გადასახადები: გადავადებული საგადასახადო აქტივების აღიარება არარეალიზებულ ზარალთან მიმართებით“

ცვლილებები განმარტავს, რომ საწარმომ უნდა გაითვალისწინოს, ხომ არ ზღუდავს საგადასახადო კანონმდებლობა დასაბეგრი მოგების წყაროებს, რომლებიდანაც მან შეიძლება მოახდინოს გაქვითვები არარეალიზებულ ზარალთან დაკავშირებული გამოსაქვითი დროებითი სხვაობის შემოტრუნებისას. ამასთან, ცვლილებები განმარტავს, როგორ უნდა განსაზღვროს საწარმომ მომავალში მისაღები დასაბეგრი მოგება და განსაზღვრავს გარემოებებს, რომლებშიც დასაბეგრი მოგება შეიძლება მოიცავდეს გარკვეული აქტივების ამოღებას საბალანსო ღირებულებაზე მეტი ღირებულებით. ცვლილებების გამოყენება გავლენას არ ახდენს ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობასა და ეფექტიანობაზე, ვინაიდან ჯგუფს არ გააჩნია გამოსაქვითი დროებითი სხვაობები ან აქტივები, რომლებიც ამ ცვლილებების მოქმედების სფეროში ექცევა.

ცვლილებები ფასს (IFRS) 12-ში „სხვა საწარმოში მონაწილეობის განმარტებითი შენიშვნები: განმარტებითი შენიშვნების მოთხოვნების განმარტება“

ეს ცვლილებები განმარტავს, რომ ფასს 12-ში შესული ინფორმაციის გამჟღავნების გარკვეული მოთხოვნები ეხება საწარმოს წილს შვილობილ, ერთობლივ ან მეკავშირე კომპანიაში (ან მისი წილის ნაწილს ერთობლივ

(ათას ლარში)

თუ მეკავშირე კომპანიაში), რომელიც კლასიფიცირდება გასაყიდად გამიზნულად ან შედის გასასხვისებელი აქტივების ჯგუფში. ამ ცვლილებებს გავლენა არ მოუხდენია ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებებზე.

კონსოლიდაციის საფუძველი

შვილობილი კომპანიები, ანუ საწარმოები, რომლებიც ჯგუფის მიერ კონტროლდება, კონსოლიდირებულია. კონტროლი მიიღწევა მაშინ, როდესაც ჯგუფი იღებს, ან უფლება აქვს მიიღოს ინვესტიციის ობიექტში თავისი მონაწილეობიდან ცვლადი უკუგება და შეუძლია ამ უკუგებაზე ზემოქმედება ინვესტიციის ობიექტზე თავისი გავლენის გამო. კერძოდ, ჯგუფი აკონტროლებს ინვესტიციის ობიექტს მხოლოდ მაშინ, როდესაც:

- ▶ ჯგუფს აქვს ინვესტიციის ობიექტზე ზეგავლენა (ანუ ამჟამინდელი უფლებები მას საშუალებას აძლევს, ინვესტიციის ობიექტის რელევანტური საქმიანობა მართოს).
- ▶ ჯგუფი იღებს ან უფლება აქვს მიიღოს ინვესტიციის ობიექტში თავისი მონაწილეობიდან ცვლადი უკუგება.
- ▶ შეუძლია უკუგებაზე ზემოქმედება ინვესტიციის ობიექტზე თავისი გავლენის გამო.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

კონსოლიდაციის საფუძველი (გაგრძელება)

გავრცელებული მოსაზრებით, ხმის უფლების მქონე აქციების უმრავლესობა კონტროლის უფლებას იძლევა. ამ მოსაზრების შესაბამისად, თუ ჯგუფი ინვესტიციის ობიექტში არ ფლობს აქციების საკონტროლო პაკეტს ან სხვა მსგავსი უფლებების უმრავლესობას, იმის შეფასებისას, ინვესტიციის ობიექტზე აქვს თუ არა გავლენა, ჯგუფი ყველა აქტუალურ ფაქტს და გარემოებას ითვალისწინებს, მათ შორის:

- ▶ ინვესტიციის ობიექტში ხმის უფლების მქონე აქციების სხვა მფლობელებთან საკონტრაქტო გარიგება/გარიგებები.
- ▶ სხვა საკონტრაქტო გარიგებებიდან მიღებული უფლებები.
- ▶ ჯგუფის ხმის უფლებები და პოტენციური ხმის უფლებები;

შვილობილი კომპანიები კონსოლიდირდება ჯგუფის კონტროლის უფლების წარმოშობიდან და მათ აღარ გააჩნიათ აღნიშნული სტატუსი კონტროლის შეწყვეტისას. ჯგუფის შიდა ტრანსაქციები, ნაშთები და არარეალიზებული მოგება ამ ტრანსაქციებიდან, ასევე ზარალი ამ ტრანსაქციებიდან გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც იგი ასახავს გადაცემული აქტივის გაუფასურებას, კონსოლიდირებული ანგარიშგების შედგენის მიზნით სრულად გაქვითულია. საჭიროების შემთხვევაში, შვილობილი კომპანიების სააღრიცხვო პოლიტიკა შეცვლილია ჯგუფის მიერ მიღებულ პოლიტიკასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით.

შვილობილი კომპანიის კაპიტალში წილის შეცვლა, კონტროლის შეცვლის გარეშე წილობრივი გარიგების სახით აღირიცხება. ზარალი მიეწერება არასაკონტროლო პაკეტს მაშინაც კი, თუ ეს ბალანსის დეფიციტს იწვევს.

თუ ჯგუფი კარგავს კონტროლს შვილობილ კომპანიაზე, ის ჩამოწერს შვილობილი კომპანიის აქტივებს (გუდვილის ჩათვლით) და ვალდებულებებს, უმცირესობის წილის საბალანსო ღირებულებას, კაპიტალში ასახულ ჯამურ საკუროს სხვაობებს; ასახავს მიღებული ანაზღაურების სამართლიან ღირებულებას, ნებისმიერი ინვესტიციის სამართლიან ღირებულებას და მოგებაში და ზარალში დეფიციტს ან მეტობას, ასევე მოახდენს მშობელი კომპანიის კომპონენტების წილის რეკლასიფიკაციას მოგებასა და ზარალზე, რაც უწინ აღიარებული იყო სხვა სრულ შემოსავალში.

ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში

მეკავშირე საწარმოები წარმოადგენენ კომპანიებს, რომლებშიც ჯგუფი ზოგადად ფლობს ხმის უფლების 20%-დან 50%-მდე, ან სხვაგვარად შესწევს უნარი მოახდინოს მნიშვნელოვანი ზემოქმედება, მაგრამ რომელსაც ის არ აკონტროლებს ან სხვა პირთან ერთად აკონტროლებს. მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციები გაიანგარიშება კაპიტალ-მეთოდით და თავდაპირველად აისახება თვითღირებულებით, გუდვილის ჩათვლით. შემდგომი ცვლილებები საბალანსო ღირებულებაში ასახავს მეკავშირე საწარმოში ჯგუფის წმინდა აქტივების წილში შესყიდვის შემდგომ მომხდარ ცვლილებებს. მეკავშირე საწარმოების მოგება-ზარალში ჯგუფის წილი აისახება მოგებაში ან ზარალში, ხოლო რეზერვებში მისი გადაადგილების წილი აისახება სხვა სრულ შემოსავალში. თუმცა, როდესაც ჯგუფის ზარალის წილი მეკავშირე საწარმოში უტოლდება ან აღემატება მის წილს მეკავშირე საწარმოში, ჯგუფი არ ასახავს შემდგომ დანაკარგებს, თუ ის ვალდებული არ არის შემდგომი გადახდების განხორციელებაზე მეკავშირე საწარმოში ან მისი სახელით.

არარეალიზებული მოგება ჯგუფსა და მის მეკავშირე საწარმოებს შორის ტრანსაქციებზე იქვითება მეკავშირე საწარმოთა კაპიტალში ჯგუფის წილის მოცულობით. არარეალიზებული ზარალიც იქვითება, თუ ტრანსაქცია არ ამტკიცებს გადაცემული აქტივის გაუფასურებას.

*(ათას ლარში)***სამართლიანი ღირებულებით შეფასება**

ჯგუფი ფინანსურ ინსტრუმენტებს, როგორცაა სავაჭრო და გასაყიდად არსებული ფასიანი ქაღალდები, წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები და არაფინანსური აქტივები (მაგალითად, საინვესტიციო ქონება) აფასებს სამართლიანი ღირებულებით ყოველი საბალანსო ანგარიშის შედგენის თარიღით. გარდა ამისა, ამორტიზებადი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება წარმოდგენილია 23-ე შენიშვნაში.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის. სამართლიანი ღირებულებით შეფასება იმ დაშვებას ეყრდნობა, რომ აქტივის გაყიდვის ან ვალდებულების გადაცემის გარიგება შედეგად:

- ▶ აქტივის ან ვალდებულების მთავარ ბაზარზე, ან
- ▶ მთავარი ბაზრის არარსებობის შემთხვევაში აქტივის ან ვალდებულებისთვის ყველაზე ხელსაყრელ ბაზარზე.

მთავარი ან ყველაზე სახარბიელო ბაზარი ჯგუფისთვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შეფასება ხორციელდება იმ დაშვების საფუძველზე, რომ ბაზრის მონაწილეები აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას იმოქმედებენ საკუთარი ეკონომიკური ინტერესების მაქსიმალური გათვალისწინებით. არაფინანსური აქტივის სამართლიანი ღირებულების შეფასება უნდა ითვალისწინებდეს ბაზრის მონაწილის შესაძლებლობას მიიღოს ეკონომიკური სარგებელი ამ აქტივის საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოყენებით, ან ბაზრის სხვა მონაწილისათვის მიყიდვით, რომელიც ამ აქტივს საუკეთესოდ და ეფექტიანად გამოიყენებს.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულებით შეფასება (გაგრძელება)

ჯგუფი ირჩევს შეფასების მეთოდებს, რომლებიც შესაფერისია არსებული გარემოებებისთვის და რომელთა გამოყენებითაც სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად საკმარისი მონაცემები მოიძევა, რომლებიც მაქსიმალურად იყენებს საბაზრო მონაცემებს და მინიმალურად - არასაბაზრო მონაცემებს.

ყველა აქტივი და ვალდებულება, რომელთა სამართლიანი ღირებულება შეფასებულია ან წარმოდგენილია ფინანსურ ანგარიშგებაში, დაჯგუფებულია სამართლიანი ღირებულების ქვემოთ მოცემული იერარქიის მიხედვით, ყველაზე დაბალი დონის მონაცემის საფუძველზე, რომელიც მნიშვნელოვანია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას:

- ▶ დონე 1 – იდენტური აქტივების ან ვალდებულების კოტირებული (არაკოტირებული) საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე.
- ▶ დონე 2 – ღირებულების შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შესაძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემის პირდაპირი ან არაპირდაპირი განსაზღვრა.
- ▶ დონე 3 – ღირებულებითი შეფასების მეთოდები, რომელთა მიხედვითაც შეუძლებელია სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემის განსაზღვრა.

ჯგუფი განსაზღვრავს ფინანსურ ანგარიშგებაში რეგულარულად აღიარებული აქტივებისა და ვალდებულებების ერთი იერარქიიდან მეორეში გადასვლის ფაქტს კატეგორიზაციის განმეორებითი შეფასებით (მთლიანი სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის აუცილებელი ყველაზე დაბალი დონის მდგენელის საფუძველზე) ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის.

ფინანსური აქტივები

პირველადი აღიარება

ბასს 39-ის სტანდარტის შესაბამისად, ფინანსური აქტივები კლასიფიცირებულია სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ და მოგებასა და ზარალში ასახულ ფინანსურ აქტივებად, სესხებად და მოთხოვნებად, დაფარვის ვადამდე ფლობილ ფასიან ქაღალდებად ან გასაყიდად არსებულ ფინანსურ აქტივებად. ჯგუფი განსაზღვრავს ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციას თავდაპირველი აღიარების შემდგომ და მოგვიანებით შეიძლება მოახდინოს ფინანსური აქტივების რეკლასიფიცირება ქვემოთ მითითებულ შემთხვევებში.

აღიარების თარიღი

ფინანსური აქტივების ყოველგვარი ყიდვა-გაყიდვა ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში აღიარებულია გარიგების თარიღით, ანუ იმ თარიღით, როდესაც ჯგუფმა აქტივის შესყიდვის ვალდებულება იკისრა. ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში ყიდვა-გაყიდვა ნიშნავს ფინანსური აქტივების ისეთ ყიდვა-გაყიდვას, რაც მოითხოვს აქტივების გადაცემას კანონმდებლობით ან საბაზრო პრაქტიკით განსაზღვრულ ვადაში.

დაფარვის ვადამდე ფლობილი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები

არაწარმოებული ფინანსური აქტივები, რომლებსაც აქვთ ფიქსირებული ან განსაზღვრადი დაფარვების გრაფიკი და ფიქსირებული ვადა, კლასიფიცირდებიან, როგორც დაფარვის ვადამდე ფლობილი ფასიანი ქაღალდები, თუ ჯგუფს აქვს დაფარვის ვადამდე მათი ფლობის სურვილი და შესაძლებლობა. ეს

(ათას ლარში)

განსაზღვრება არ მოიცავს განუსაზღვრელი ვადის მქონე ინვესტიციებს. ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები შემდეგ ამორტიზებული ღირებულებით აისახება. მოგებისა და ზარალის აღიარება მოგებაში ან ზარალში ხდება ინვესტიციების გაუფასურების შემთხვევაში, აგრეთვე ამორტიზაციის პროცესში.

სესხები და მისაღები ანგარიშები

სესხები და მისაღები ანგარიშები არის არაწარმოებული ფინანსური აქტივები, ფიქსირებული ან განსაზღვრული გადახდებით, რომლებიც არ არის კოტირებული აქტიურ ბაზარზე. აღნიშნული ინსტრუმენტები არ არის განკუთვნილი სასწრაფო ან მოკლევადიანი გადაყიდვისთვის, და არ არის კლასიფიცირებული, როგორც სავაჭრო ფასიანი ქაღალდები ან გასაყიდად არსებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები. აღნიშნული აქტივები აღირიცხება ამორტიზებული ღირებულებით მოქმედი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. მოგების და ზარალის აღიარება მოგებაში ან ზარალში ხდება სესხების და მისაღები ანგარიშების აღიარების შეწყვეტის ან გაუფასურების შემთხვევაში, ასევე ამორტიზაციის პროცესში.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფული და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები შედგება ნაღდი ფულის, ეროვნული ბანკისადმი მოთხოვნების (სავალდებულო რეზერვების გამოკლებით) და საკრედიტო დაწესებულებებისადმი მოთხოვნებისაგან, რომელთაც აქვთ გამოცემიდან 90 დღის ვადა და თავისუფალნი არიან საკონტრაქტო ვალდებულებებისაგან.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

ჩვეულებრივი საქმიანობისას ჯგუფი სხვადასხვა პერიოდის განმავლობაში ინარჩუნებს ავანსებსა თუ დეპოზიტებს სხვა ბანკებში. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ თავდაპირველად აღიარებულია სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო შემდგომ ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების თანხა აისახება გაუფასურების რეზერვის გამოკლებით.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

ჩვეულებრივი ბიზნესსაქმიანობის ფარგლებში ჯგუფი ახორციელებს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტებით ოპერაციებს, რომლებშიც ძირითადი წილი უკავია სავალუტო ფორვარდებსა და სვოპებს სავალუტო გაცვლით და კაპიტალის ბაზრებზე. ასეთი ფინანსური ინსტრუმენტები ფლობილია სავაჭროდ და აისახება სამართლიანი ღირებულებით. სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება კოტირებული საბაზრო ფასდადებით ან ფასწარმოქმნის მოდელის შესაბამისად, სადაც გათვალისწინებულია ამ ინსტრუმენტის მიმდინარე საბაზრო და საკონტრაქტო ფასი და სხვა ფაქტორები. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება, როგორც აქტივები, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და როგორც ვალდებულებები, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია. ამ ინსტრუმენტებიდან მიღებული მოგება და ზარალი აისახება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, როგორც წმინდა მოგება/(ზარალი) სავაჭრო ფასიანი ქაღალდებიდან ან როგორც წმინდა შემოსულობა/(ზარალი) უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან ინსტრუმენტის ხასიათიდან გამომდინარე.

ნასესხები სახსრები

გამოშვებული ფინანსური ინსტრუმენტები ან მათი კომპონენტები კლასიფიცირდება ვალდებულებების სახით მაშინ, როდესაც მფლობელის წინაშე საკონტრაქტო გარიგებების შედეგად ჯგუფს წარმოეშობა ვალდებულება, რომ გადაიხადოს ფული ან ფინანსური ინსტრუმენტი ან სხვაგვარად დააკმაყოფილოს ეს ვალდებულება, გარდა განსაზღვრული ფულადი თანხის ან სხვა ფინანსური ინსტრუმენტის სანაცვლოდ საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების განსაზღვრული რაოდენობის მიღებისა. ეს ინსტრუმენტები მოიცავს ვალდებულებებს საკრედიტო დაწესებულებების და მეანაბრეების წინაშე, გამოშვებულ სასესხო ფასიან ქაღალდებსა და სუბორდინირებულ ვალს. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, ნასესხები სახსრების შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. მოგებისა და ზარალის აღიარება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში ხდება ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას, აგრეთვე ამორტიზაციის პროცესში.

თუ ჯგუფი შეისყიდის საკუთარ სესხს, მას ამოიღებენ ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგებიდან, ხოლო სხვაობა ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ საფასურს შორის აღირიცხება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში.

იჯარა

i. საოპერაციო იჯარა – ჯგუფი, როგორც მოიჯარე

აქტივების იჯარა, რომელთან მიმართებაშიც მფლობელობის რისკებიც და სარგებელიც მეიჯარის ხელშია, კლასიფიცირებულია, როგორც საოპერაციო იჯარა. საოპერაციო იჯარის საიჯარო თანხები აისახება წრფივი მეთოდით, როგორც ხარჯი იჯარის პერიოდში და შესულია სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

ii. საოპერაციო იჯარა – ჯგუფი, როგორც მეიჯარე

ჯგუფი საოპერაციო იჯარის აქტივებს წარმოადგენს კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის

(ათას ლარში)

ანგარიშგებაში აქტივების ხასიათის მიხედვით. საოპერაციო იჯარიდან შემოსავლის აღიარება მოგებაში ან ზარალში ხდება სხვა შემოსავლის სახით იჯარის ვადის განმავლობაში დარიცხვის წრფივი მეთოდით. მოიჯარისათვის წამახალისებელ ფაქტორებზე ჯამური დანახარჯის აღიარება ხდება, როგორც საიჯარო შემოსავლის წრფივი მეთოდით შემცირება იჯარის ვადის განმავლობაში. საოპერაციო იჯარიდან შემოსავლების მიღების თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯები საიჯარო აქტივების საბალანსო ღირებულებას ემატება.

ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასება თავდაპირველი აღიარებისას

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარებისას მათი აღრიცხვა ხდება სამართლიანი ღირებულებით, და ის ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით და ასახული მოგებაში ან ზარალში, კორექტირდება გარიგებასთან პირდაპირ დაკავშირებული ხარჯებით.

თავდაპირველი აღიარებისას ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულების საუკეთესო შეფასება არის გარიგების ფასი. თუ ჯგუფი გადაწყვეტს, რომ თავდაპირველი აღიარებისას შეფასებული სამართლიანი ღირებულება განსხვავდება გარიგების ფასისგან, მაშინ:

- ▶ თუ სამართლიანი ღირებულება დასტურდება აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივის ან ვალდებულების კოტირებული ფასით (ე. ი. 1 დონის მდგენელი) ან ეყრდნობა შეფასების მეთოდს, რომელიც გამოიყენებს მხოლოდ საბაზრო ინფორმაციას, მაშინ ჯგუფი აღიარებს სხვაობას თავდაპირველი აღიარებისას შეფასებულ სამართლიან ღირებულებასა და გარიგების ფასს შორის, როგორც მოგებას ან ზარალს.
- ▶ ყველა დანარჩენ შემთხვევაში ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი შეფასება დაკორექტირდება, რომ გადაავადოს სხვაობა თავდაპირველი აღიარებისას შეფასებულ სამართლიან ღირებულებასა და გარიგების ფასს შორის. თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ჯგუფი ამ გადავადებულ სხვაობას აღიარებს მოგებას ან ზარალს მხოლოდ მაშინ, როდესაც მონაცემები გახდება ბაზარზე მოპოვებადი, ან როდესაც ინსტრუმენტების აღიარება შეწყდება.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური ინსტრუმენტების ურთიერთგაქვითვა

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ურთიერთგაქვითება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგაქვითვის იურიდიული უფლება და სურვილი, ან ერთდროულად აქტივის რეალიზაციისა და ვალდებულებების დაფარვის სურვილი. ეს არ ეხება ძირითად საკლირინგო ხელშეკრულებებს და დაკავშირებული აქტივები და ვალდებულებები მთლიანად წარმოდგენილია ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში.

ფინანსური აქტივების გაუფასურება

ჯგუფი თითოეული საანგარიშგებო თარიღით ასახავს ფინანსური აქტივებისა ან ფინანსური აქტივების ჯგუფის გაუფასურებას. ფინანსური აქტივი თუ ფინანსური აქტივების ჯგუფი გაუფასურებულად მიიჩნევა მაშინ და მხოლოდ მაშინ, თუ არსებობს რაიმე ფაქტის (ფაქტების) შედეგად გამოწვეული გაუფასურების არსებობის ობიექტური საფუძველი, რომელსაც (რომელთაც) ადგილი ჰქონდა აქტივის თავდაპირველი აღიარების შემდგომ (წარმოშობილი „ზარალის ფაქტი“) და ზარალის ფაქტს (ფაქტებს) გავლენა აქვს ფინანსური აქტივისა თუ ფინანსური აქტივების ჯგუფის სავარაუდო სამომავლო ფულად ნაკადებზე, რომელთა სარწმუნოდ განსაზღვრაც შესაძლებელია. გაუფასურების არსებობის ობიექტური ნიშანი შეიძლება იყოს ის ფაქტი, რომ მევალე ან მევალეთა ჯგუფი განიცდის მნიშვნელოვან ფინანსურ სირთულეებს, არღვევს სესხის პროცენტის ან ძირითადი თანხის გადახდის ვალდებულებას, არსებობს გაკოტრების ან სხვა სახის ფინანსური რეორგანიზაციის მაღალი ალბათობა და არსებული მონაცემები მიუთითებს ფულადი სახსრების მოსალოდნელი მომავალი ნაკადების შემცირებაზე, მაგალითად, როგორცაა ცვლილებები ვადაგადაცილებული გადახდების დონეში ან ეკონომიკურ პირობებში, რომლებსაც უკავშირდება ვალდებულებების შეუსრულებლობა.

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ და კლიენტებზე გაცემული სესხები

საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული მოთხოვნების და კლიენტებზე გაცემული სესხების შეფასებისას ჯგუფი თავდაპირველად ინდივიდუალურად ადგენს არსებობს თუ არა გაუფასურების ობიექტური საფუძველი ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი ფინანსური აქტივებისთვის ან კოლექტიურად არამნიშვნელოვანად მიჩნეული ფინანსური აქტივებისათვის. თუ დადგინდა, რომ ინდივიდუალურად შეფასებული ფინანსური აქტივის (განურჩევლად იმისა, მნიშვნელოვანია ის თუ არა) გაუფასურების ობიექტური საფუძველი არ არსებობს, აქტივის ჩართვა ხდება ფინანსური აქტივების ჯგუფში, რომელსაც ახასიათებს ანალოგიური საკრედიტო რისკები და ამ ფინანსური აქტივების ჯგუფის შეფასება გაუფასურებასთან მიმართებაში ხდება კოლექტიურად. აქტივები, რომელთა გაუფასურებაც ინდივიდუალურად ფასდება და რომლებზეც ხდება გაუფასურების ზარალის აღიარება, არ მონაწილეობს გაუფასურებასთან მიმართებაში აქტივების კოლექტიური შეფასების პროცესში.

თუ არსებობს გაუფასურების ზარალის წარმოშობის ობიექტური საფუძველი, ზარალის თანხა აღირიცხება, როგორც სხვაობა აქტივის საბალანსო ღირებულებასა და სამომავლო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებას შორის (მოსალოდნელი სამომავლო საკრედიტო ზარალის გამოკლებით, რომელსაც ჯერ ადგილი არ ჰქონია). აქტივის საბალანსო ღირებულება მცირდება გაუფასურების რეზერვის ანგარიშის მეშვეობით და დანაკარგის თანხის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში. სესხები მათ რეზერვთან ერთად ჩამოიწერება მაშინ, როდესაც მათი ამოღება აღარ არის რეალურად მოსალოდნელი, ხოლო უზრუნველყოფა მთლიანად რეალიზებულია ან ჯგუფისათვის არის გადაცემული. თუ მომდევნო წლის განმავლობაში გაუფასურებით გამოწვეული ზარალი გაიზრდება ან შემცირდება გაუფასურების აღიარების შემდგომი მოვლენის გამო, მანამდე აღიარებული გაუფასურების ზარალი იზრდება ან მცირდება გაუფასურების რეზერვის ანგარიშის კორექტირებით. თუ ჩამოწერების ამოღება მომავალში მოხერხდება, ეს აისახება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში.

(ათას ლარში)

მოსალოდნელი სამომავლო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულება დისკონტირებულია ფინანსური აქტივის თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ სესხს აქვს ცვლადი საპროცენტო განაკვეთი, დისკონტის განაკვეთს გაუფასურების ზარალის შესაფასებლად წარმოადგენს მიმდინარე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი. უზრუნველყოფილი ფინანსური აქტივის სამომავლო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების გამოთვლა ასახავს ფულად ნაკადებს, რომლებიც გამომდინარეობს დაგირავებული ქონების გამოსყიდვის უფლების ჩამორთმევიდან, უზრუნველყოფის მიღებასთან და რეალიზაციასთან დაკავშირებული ხარჯების გამოკლებით, იმისდა მიუხედავად, მოსალოდნელია თუ არა დაგირავებული ქონების გამოსყიდვის უფლების ჩამორთმევა.

გაუფასურების კოლექტიურად შეფასების მიზნით, ფინანსური აქტივები დაჯგუფებულია ჯგუფის პროდუქტების მონიტორინგის შიდა სისტემაზე დაყრდნობით, რომელიც ითვალისწინებს საკრედიტო რისკის ისეთ მახასიათებლებს, როგორებიცაა აქტივის ტიპი, სექტორი, უზრუნველყოფის ტიპი, ვადაგადაცილების სტატუსი და სხვა.

გაუფასურებასთან მიმართებაში კოლექტიურად შეფასებული ფინანსური აქტივების სამომავლო ფულადი ნაკადები განსაზღვრულია მსგავსი საკრედიტო რისკის მახასიათებლების მქონე აქტივების ისტორიული ზარალის შესაბამისად. ისტორიული ზარალი კორექტირდება ამჟამინდელ მონაცემებზე დაყრდნობით, რათა გათვალისწინებულ იქნას ამჟამინდელი პირობები, რომლებიც არ მოქმედებდა ისტორიული ზარალის წლებში, და არ იქნას გათვალისწინებული ისტორიული ზარალის პერიოდის ის გარემოებები, რომლებიც ამჟამად აღარ არსებობს. სამომავლო ფულადი ნაკადების სავარაუდო ცვლილებები ასახავს და უკავშირდება წლიდან წლამდე გარკვეული თარიღისათვის მომხდარ ცვლილებებს. სამომავლო ფულადი ნაკადების შეფასების მეთოდოლოგიის და დაშვებების, რომლებიც გამოიყენება სამომავლო ფულადი ნაკადების განსაზღვრის მიზნით, გადახედვა ხდება რეგულარულად განსაზღვრულ და რეალურ ზარალს შორის სხვაობის შემცირების მიზნით.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების გაუფასურება (გაგრძელება)

დაფარვის ვადამდე ფლობილი ფინანსური ინვესტიციები

დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციებისათვის ჯგუფი ინდივიდუალურად აფასებს, არსებობს თუ არა გაუფასურების ობიექტური საფუძველი. თუ არსებობს გაუფასურების ზარალის წარმოშობის ობიექტური საფუძველი, ზარალის თანხა აღირიცხება როგორც სხვაობა აქტივის საბალანსო ღირებულებასა და სამომავლო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებას შორის. აქტივის საბალანსო ღირებულება მცირდება და ზარალის თანხა აისახება მოგებაში ან ზარალში.

თუ მომდევნო წელს სავარაუდო გაუფასურების მოცულობა მცირდება გაუფასურების აღიარების შემდგომი მოვლენის გამო, მანამდე დარიცხული ნებისმიერი თანხა კრედიტდება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში.

გასაყიდად არსებული ფინანსური აქტივები

გასაყიდად არსებული ფინანსური ინვესტიციების შემთხვევაში, ჯგუფი ყოველი საანგარიშგებო თარიღისათვის აფასებს, არსებობს თუ არა ინვესტიციის თუ ინვესტიციათა ჯგუფის გაუფასურების ობიექტური საფუძველი.

გასაყიდად არსებული კაპიტალის ინვესტიციების შემთხვევაში, ობიექტური საფუძველი ნიშნავს ინვესტიციის სამართლიანი ღირებულების მნიშვნელოვან ან გრძელვადიან შემცირებას მის თვითღირებულებაზე ნაკლებ ოდენობამდე. თუ არსებობს გაუფასურების ნიშანი, კუმულაციური ზარალი (რომელიც შეფასებულია როგორც სხვაობა შესყიდვის ღირებულებასა და მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ინვესტიციის გაუფასურების ზარალით შემცირებულ მიმდინარე სამართლიან ღირებულებას შორის), სხვა სრული შემოსავლის მუხლიდან რეკლასიფიცირებულია მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში. კაპიტალის ინვესტიციების გაუფასურების ზარალის აღდგენა მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში ასახვით არ ხდება; გაუფასურების შემდგომ მათი სამართლიანი ღირებულების ზრდა მთლიანად სხვა სრულ შემოსავალში აისახება.

გასაყიდად არსებული სასესხო ინსტრუმენტების შემთხვევაში, გაუფასურების შეფასება ხდება იმავე კრიტერიუმებით, როგორც ამორტიზებული ღირებულების მქონე ფინანსური აქტივების შემთხვევაში. სამომავლო საპროცენტო შემოსავალი ეფუძნება შემცირებულ საბალანსო ღირებულებას და ირიცხება საპროცენტო განაკვეთით, რომელიც გამოიყენება გაუფასურების ზარალის შეფასების მიზნით სამომავლო ფულადი ნაკადების დისკონტირებისათვის. საპროცენტო შემოსავალი აღირიცხება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში. თუ მომდევნო წელს სასესხო ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება გაიზრდება და ზრდა ობიექტურად შეიძლება დაუკავშირდეს გაუფასურებით გამოწვეული ზარალის მოგებაში ან ზარალში აღიარების შემდგომ მოვლენას, გაუფასურებით გამოწვეული ზარალის შებრუნება ხდება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგების მეშვეობით.

რესტრუქტურული ზეგებული სესხები

საჭიროების შემთხვევაში ჯგუფი ახდენს სესხების რესტრუქტურულზაციას ნაცვლად იმისა, რომ დაისაკუთროს უზრუნველყოფის საგანი. აღნიშნული შესაძლოა მოიცავდეს დაფარვის გრაფიკის გახანგრძლივებას, სესხის ახალ პირობებზე შეთანხმებას და უზრუნველყოფის საგნის გაუმჯობესებას. მას შემდეგ, რაც მოხდება სესხის პირობებზე ხელახალი შეთანხმება, სესხი აღარ მიიჩნევა ვადაგადაცილებულად.

რესტრუქტურულზაციის აღრიცხვა 2 ძირითადი სცენარის მიხედვით ხორციელდება: თუ სესხის რესტრუქტურულზაცია არ უკავშირდება მსესხებლის ფინანსურ სიძნელეებს, მაგრამ ფულადი ნაკადების

(ათას ლარში)

პირობები გადაისინჯა, მაშინ სესხი არ მიიჩნევა გაუფასურებულად. ახალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი განისაზღვრება სესხის დარჩენილი პერიოდის ფულადი ნაკადების საფუძველზე. თუ რესტრუქტურიზაციის თარიღისათვის ახალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი საბაზრო განაკვეთზე დაბალია, სესხის ახალი საბალანსო ღირებულება გამოითვლება, როგორც მისი სამართლიანი ღირებულება რესტრუქტურიზაციის შემდეგ. სამართლიანი ღირებულება წარმოადგენს რესტრუქტურიზაციის თარიღისათვის მოქმედი საბაზრო განაკვეთით დისკონტირებულ სამომავლო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებას. ამ შემთხვევაში განსხვავება სესხის რესტრუქტურიზაციამდელ საბალანსო ღირებულებასა და რესტრუქტურიზაციის შემდეგ მის სამართლიან ღირებულებას შორის აღიარებულია, როგორც სესხის რესტრუქტურიზაციის შედეგად მიღებული ზარალი:

- ▶ თუ სესხის გაუფასურება ხდება რესტრუქტურიზაციის შემდეგ, მაშინ ჯგუფი სესხის აღდგენადი ღირებულების გამოსათვლელად ახალი ფულადი ნაკადებისთვის იყენებს თავდაპირველ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს. გადაანგარიშებული ახალი ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულებას, რომელიც მოიცავს უზრუნველყოფის რეალიზაციიდან მისაღებ ამონაგებს, და სესხის რესტრუქტურიზაციამდე მის საბალანსო ღირებულებას შორის სხვაობა შეტანილია მიმდინარე პერიოდის სესხის გაუფასურების ხარჯებში.

ხელმძღვანელობა მუდმივად ახდენს რესტრუქტურიზებული სესხების მონიტორინგს, რათა დარწმუნდეს რომ შესრულებულია ყველა პირობა და სამომავლო დაფარვები მოსალოდნელია. გაუფასურებასთან მიმართებაში სესხები კვლავაც ფასდება ინდივიდუალურად ან კოლექტიურად და შეფასებისთვის გამოიყენება სესხის თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივის (ან, სადაც მისაღებია, ფინანსური აქტივის ნაწილის ან ანალოგიური ფინანსური აქტივის ჯგუფის ნაწილის) ჩამოწერა ხდება თუ:

- ▶ ამოიწურა აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების ვადა;
- ▶ ჯგუფმა დათმო აქტივიდან ფულადი სახსრების მიღების უფლება, ან დაიტოვა ამგვარი უფლება, მაგრამ აიღო მესამე პირებისათვის თანხების სრულად და დაგვიანების გარეშე გადახდის სახელშეკრულებო ვალდებულება; და
- ▶ ჯგუფმა (ა) გადასცა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი; (ბ) არც გადასცა და არც დაიტოვა აქტივთან დაკავშირებული ყველა რისკი და სარგებელი, მაგრამ გადასცა აქტივზე კონტროლი.

იმ შემთხვევაში, თუ ჯგუფმა გადასცა აქტივიდან ფულადი ნაკადების მიღების უფლება და არ გადაუცია ძირითადი რისკები და სარგებელი ან კონტროლი აქტივზე, ჯგუფის მიერ აქტივის აღიარება ხდება მონაწილეობის შენარჩუნების პირობით. მონაწილეობის შენარჩუნება, რომელსაც აქვს გადაცემულ აქტივზე ერთგვარი გარანტიის ფორმა, აისახება აქტივის თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებასა და ჯგუფის მიერ გადასახდელ მაქსიმალურ თანხას შორის უმცირესით.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების აღიარება წყდება მაშინ, როდესაც ისინი იფარება, ბათილდება ან ამოიწურება.

როდესაც არსებულ ფინანსურ ვალდებულებას ცვლის მეორე ფინანსური ვალდებულება იმავე კრედიტორის მიმართ მნიშვნელოვნად შეცვლილი პირობებით, ან თუ მიმდინარე ვალდებულების პირობები მნიშვნელოვნად იცვლება, ამგვარი ცვლილება თუ მოდიფიკაცია აღირიცხება, როგორც თავდაპირველი ვალდებულების აღიარების გაუქმება და ახალი ვალდებულების აღიარება, ხოლო შესაბამისი საბალანსო ღირებულების სხვაობა აისახება მოგებაში ან ზარალში.

ფინანსური გარანტიები

ჩვეულებრივი საქმიანობის პროცესში ჯგუფი გასცემს ფინანსურ გარანტიებს, ძირითადად აკრედიტივებსა და აქცეპტებს. ფინანსური გარანტიები სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების „სხვა ვალდებულებების“ მუხლში, როგორც მიღებული პრემია. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ, ჯგუფის ვალდებულებები თითოეული გარანტიისთვის ფასდება ამორტიზებულ პრემიასა და გარანტიის შედეგად წარმოშობილი ფინანსური ვალდებულების დასაფარად გაწეული ხარჯების მაქსიმალურად ზუსტ გათვლას შორის უმეტესით.

ყოველი მატება ვალდებულებებში, რაც დაკავშირებულია ფინანსურ გარანტიებთან, აისახება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში. მიღებული პრემიის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში დარიცხვის წრფივი მეთოდის გამოყენებით გარანტიის ვადის განმავლობაში.

გადასახადები

მიმდინარე მოგების გადასახადი გამოიანგარიშება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული საგადასახადო ხარჯების ჯამს. ის წარმოადგენს მიმდინარე და გადავადებული გადასახადის ხარჯების ჯამს.

(ათას ლარში)

გადავადებული აქტივებისა და ვალდებულებების დაანგარიშება მიმდინარე სხვაობებთან მიმართებაში ხდება ვალდებულებების აღრიცხვის მეთოდით. გადავადებული მოგების გადასახადები გათვალისწინებულია ყველა დროებით სხვაობაზე, რომელიც წარმოიშობა აქტივებისა და ვალდებულებების საგადასახადო დასაბეგრ საფუძველსა და მათ საბალანსო თანხებს შორის ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოიშობა გუდვილის პირველადი აღიარებიდან ან აქტივისა და ვალდებულებიდან იმ გარიგებაში, რომელიც არ არის საწარმოთა გაერთიანება და ოპერაციის თარიღისათვის გავლენას არ იქონიებს სააღრიცხვო მოგებასა თუ საგადასახადო მოგება-ზარალზე.

გადავადებული საგადასახადო აქტივი აღირიცხება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მოსალოდნელია დასაბეგრი მოგების მიღება, საიდანაც შესაძლებელი იქნება დროებითი გამოქვითვადი სხვაობების გაქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღირიცხება საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა გამოყენებაც მოსალოდნელია აქტივის რეალიზაციისა და ვალდებულების დაფარვის პერიოდში იმ განაკვეთებზე დაყრდნობით, რომლებიც მოქმედებდა ან არსებითად ამოქმედებული იყო ანგარიშგების დღეს.

გადავადებული მოგების გადასახადი წარმოდგენილია დროებით სხვაობებზე, რომლებიც წარმოიშობა ინვესტიციებიდან შვილობილ კომპანიებში, მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც შესაძლოა გაკონტროლებულ იქნას დროებითი სხვაობის აღდგენის დრო და ახლო მომავალში მათი აღდგენა არ არის მოსალოდნელი.

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა საოპერაციო გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს „ჯგუფის“ საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შესულია სხვა საოპერაციო ხარჯებში.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები, შენობების გამოკლებით, აღრიცხულია თვითღირებულებით, გარდა ყოველდღიური მომსახურების ხარჯებისა, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურება. ამ თანხაში შედის ძირითადი საშუალების ნაწილის ჩანაცვლების ღირებულება, ამ ხარჯის დადგომისას, თუ აღიარების კრიტერიუმები დაცულია.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო თანხების გადახედვა ხდება გადაფასებასთან მიმართებაში, როდესაც მოვლენები ან გარემოებათა ცვლილებები მიანიშნებენ, რომ საბალანსო თანხის აღდგენა შესაძლოა ვერ მოხერხდეს.

თვითღირებულებით პირველადი აღიარების შემდგომ, შენობა-ნაგებობები აისახება გადაფასებული ღირებულებით, რაც წარმოადგენს მათ სამართლიან ღირებულებას გადაფასების თარიღისათვის გამოკლებული შემდგომში დაგროვილი ცვეთისა და გაუფასურებით გამოწვეული ზარალი. შეფასება ტარდება იმდენად ხშირად, რომ გადაფასებული აქტივის სამართლიანი ღირებულება არსებითად არ განსხვავდებოდეს მისი საბალანსო ღირებულებისგან.

გადაფასების დღისთვის დაგროვილი ცვეთა აკლდება აქტივის საბალანსო ღირებულებას და წმინდა თანხა გადაანგარიშდება აქტივის გადაფასებული ღირებულების ოდენობით. გადაფასების ნებისმიერი მეტობა კრედიტდება სხვა სრულ შემოსავლებში ჩართული ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ხდება მანამდე მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ამავე აქტივის გადაფასებისას მისი ოდენობის შემცირების აღდგენა. ამ შემთხვევაში მატების აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში. გადაფასების დეფიციტის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც დეფიციტი, რომელიც უშუალოდ გაქვითავს ამავე აქტივზე უწინ აღიარებულ მეტობას, პირდაპირ გაიქვითება ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვის მეტობიდან.

ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვიდან წლიური გადატანა გაუნაწილებელ მოგებაზე ხდება აქტივის გადაფასებული საბალანსო ღირებულების ცვეთასა და აქტივის თავდაპირველი ღირებულების ცვეთას შორის სხვაობით. გაყიდვისას კონკრეტულ აქტივთან დაკავშირებული მთლიანი გადაფასების რეზერვი გადაიტანება გაუნაწილებელ მოგებაზე.

აქტივის ცვეთა დაირიცხება იმ თარიღიდან, როდესაც ხდება აქტივის ექსპლუატაციაში გაშვება. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, შემდეგი წლიური განაკვეთებით:

მიწა და შენობა-ნაგებობები	2%-5%
ავეჯი და მოწყობილობები	10%-20%
კომპიუტერული ტექნიკა და საოფისე აღჭურვილობა	15%-25%
სატრანსპორტო საშუალებები	20%-25%
საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	10%-25%

აქტივების ნარჩენი ღირებულების, სასარგებლო მომსახურების ვადისა და მეთოდების გადახედვა და შესაბამისად კორექტირება საჭიროებისამებრ ხდება ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს.

შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება წარმოშობისას და მათი ჩართვა ხდება სხვა საოპერაციო ხარჯებში თუ ისინი არ ექვემდებარება კაპიტალიზაციას.

მიწა სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება და ცვეთა არ ერიცხება. საიჯარო ქონების გაუმჯობესება ამორტიზდება შესაბამისი იჯარით აღებული აქტივის სასარგებლო გამოყენების ვადაზე.

(ათას ლარში)

დაუსრულებელი მშენებლობა მოიცავს დანახარჯებს, რომლებიც უშუალოდ უკავშირდება ძირითადი საშუალების მშენებლობას, მათ შორის მშენებლობის დროს გაწეული შესაბამისად განაწილებული პირდაპირი ცვლადი ხარჯები და ფიქსირებული ზედნადები ხარჯები. ასეთი აქტივების ცვეთა, მსგავსი ძირითადი საშუალების ანალოგიურად, იწყება აქტივის ექსპლუატაციაში მიღებიდან.

მესამე მხარეებისგან მიღებული კომპენსაცია ძირითადი საშუალებების იმ ერთეულებისთვის, რომლებიც გაუფასურდა, დაიკარგა ან გადაცემულ იქნა, შედის სხვა შემოსავალში, როდესაც კომპენსაციის ვალდებულებას მესამე მხარე აღიარებს.

საინვესტიციო ქონება

ჯგუფი გარკვეულ ქონებას ფლობს საინვესტიციო ქონების სახით, საიჯარო შემოსავლის მისაღებად, კაპიტალის ღირებულების ზრდისთვის ან ორივე მიზნით, და მათი გამოყენება ან ფლობა არ ხდება ჩვეულებრივი საქმიანობის პრობებში გაყიდვის მიზნით. საინვესტიციო ქონების თავდაპირველი აღიარება ხდება თვითღირებულებით, ტრანსაქციის ხარჯების ჩათვლით და შემდეგ ხელმეორედ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, რომელიც ასახავს საბაზრო პირობებს საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. ჯგუფის საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება სხვადასხვა წყაროს საფუძველზე, მათ შორის დამოუკიდებელი შემფასებლების ანგარიშების მიხედვით, რომლებსაც აქვთ აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და ანალოგიური ადგილმდებარეობისა და კატეგორიის ქონების შეფასების გამოცდილება. გამომუშავებული საიჯარო შემოსავალი აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში არასაბანკო საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლის ნაწილში. საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულების შეცვლის შედეგად მიღებული მოგება ან ზარალი აღირიცხება მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში და მიეკუთვნება სხვა შემოსავლის ან სხვა საოპერაციო ხარჯების მუხლებს.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს.

ცალკეული არამატერიალური აქტივი პირველადი აღიარებისას აღირიცხება თვითღირებულებით. თავდაპირველი აღიარების შემდგომ არამატერიალური აქტივები აღირიცხება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ამორტიზაცია და გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივების სასარგებლო გამოყენების ვადა განსაზღვრული ვადით ფასდება. ვადიანი არამატერიალური აქტივები ამორტიზებულია სასარგებლო ეკონომიკური მომსახურების ვადის – 1-10 წლის განმავლობაში და მათი შეფასება გაუფასურებასთან მიმართებაში ხდება გაუფასურების ნიშნების არსებობისას.

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ჯგუფს წარსული მოვლენების გამო აქვს მიმდინარე თუ პრაქტიკიდან გამომდინარე ვალდებულება და მოსალოდნელია ეკონომიკური სარგებლის მქონე რესურსების გადინება ვალდებულების დასაფარად. ასევე, შესაძლებელია ვალდებულების თანხის სანდოდ განსაზღვრა.

საპენსიო და სხვა ვალდებულებები

ჯგუფს არა აქვს ცალკე საპენსიო სქემა საქართველოს სახელმწიფო საპენსიო სისტემის გარდა. ჯგუფს ასევე არა აქვს გათვალისწინებული საპენსიო შეღავათები.

საწესდებო კაპიტალი

საწესდებო კაპიტალი და დამატებით შეტანილი კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია, როგორც კაპიტალი. ახალი აქციების გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული გარე ხარჯები, გარდა საწარმოთა გაერთიანებისთვის გამოშვებული აქციებისა, აღრიცხულია, როგორც გამოქვითვები კაპიტალის შემოსავლებიდან. გამოშვებული აქციების ნომინალურ ღირებულებაზე მეტი ნებისმიერი სამართლიანი ღირებულების მქონე მიღებული საფასური აღირიცხება, როგორც დამატებით შეტანილი კაპიტალი.

გამოსყიდული საკუთარი აქციები

როდესაც ბანკი შეიძენს ბანკის აქციებს, გადახდილი საფასური და ამ ოპერაციასთან დაკავშირებული ხარჯები (მოგების გადასახადის გამოკლებით) გამოიქვითება მთლიანი კაპიტალიდან, როგორც გამოსყიდული აქციები მათ გაუქმებამდე ან ხელახლა გამოშვებამდე. შემდგომში ასეთი აქციების გაყიდვის ან ხელახლა გამოშვების შემთხვევაში ხდება მიღებული საფასურის ჩართვა კაპიტალში. გამოსყიდული აქციები ასახულია საშუალო შეწონილი ღირებულებით.

დივიდენდები

დივიდენდები აღიარებულია, როგორც ვალდებულება და გამოიქვითება კაპიტალიდან ანგარიშგების შედგენის თარიღისათვის მხოლოდ მაშინ, თუ ისინი გამოცხადებულია ანგარიშგების შედგენამდე პერიოდში ან ანგარიშგების შედგენის თარიღით. დივიდენდები ცხადდება, როდესაც მათი შეთავაზება ანგარიშგების შედგენის თარიღამდე ხდება, ან თუ ისინი შეთავაზებულია ან გამოცხადებულია ანგარიშგების თარიღის შემდგომ პერიოდში, მაგრამ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოცემამდე.

(ათას ლარში)

ანგარიშგება სეგმენტების მიხედვით

სეგმენტების მიხედვით ანგარიშგება ეფუძნება შემდეგ საოპერაციო სეგმენტებს: საცალო საბანკო მომსახურების, კორპორაციული და მცირე და საშუალო საწარმოების მომსახურების, კერძო საბანკო მომსახურების და კორპორაციული ცენტრის ფუნქციები.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ფულადი ნაკადის გადინების ალბათობა დაფარვის მიზნით დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღებაა მოსალოდნელი.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღების ალბათობა მაღალია და შესაძლებელია მისი სანდოდ შეფასება. შემოსავლის აღიარებამდე ასევე აუცილებელია შემდეგი კონკრეტული აღიარების კრიტერიუმების დაკმაყოფილება:

საპროცენტო და მსგავსი შემოსავალი და ხარჯი

ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ყველა ფინანსური ინსტრუმენტისათვის და გასაყიდად არსებული საპროცენტო სარგებლის მქონე ფასიანი ქაღალდებისათვის, საპროცენტო შემოსავალი და ხარჯი აღიარდება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის ის განაკვეთი, რომელიც მოსალოდნელ სამომავლო ფულად გადახდებს/შემოსავლებს ფინანსური ინსტრუმენტის სასარგებლო მომსახურების ხანგრძლივობის, ან სადაც შესაფერისია, უფრო მოკლე ვადის განმავლობაში ადისკონტირებს ფინანსური აქტივის თუ ვალდებულების წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. გაანგარიშება ითვალისწინებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა საკონტრაქტო პირობას (მაგალითად წინასწარი გადახდის შესაძლებლობას) და მოიცავს ნებისმიერ საკომისიო თანხას და დამატებით ხარჯს, რომელიც პირდაპირ განეკუთვნება ინსტრუმენტს და წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის განუყოფელ ნაწილს, გარდა სამომავლო საკრედიტო ზარალისა. ფინანსური აქტივისა თუ ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულება კორექტირდება თუ ჯგუფი გადახედავს მის მიერ დასაფარი თუ მისაღები სავარაუდო თანხების შეფასებას. კორექტირებული საბალანსო ღირებულება გამოითვლება თავდაპირველ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთზე დაყრდნობით და საბალანსო ღირებულების ცვლილება აღიარდება, როგორც საპროცენტო შემოსავალი თუ ხარჯი.

მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო

ჯგუფი იღებს შემოსავალს გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან კლიენტებისთვის გაწეული სხვადასხვა სახის მომსახურების სანაცვლოდ. შემოსავალი გასამრჯელოდან შესაძლოა დაიყოს შემდეგ ორ კატეგორიად:

► *გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო*

გარკვეულ პერიოდში გაწეული მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო დაირიცხება იმავე პერიოდში. მასში საკომისიო შემოსავალიც შედის. სასესხო ვალდებულებები, რომლებიც სავარაუდოდ ჩამოიწერება და სხვა საკრედიტო თანხები გადავადებულია (ყველა ზღვრულ ხარჯთან ერთად) და აღიარებულია, როგორც სესხის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირება.

► *საოპერაციო მომსახურებისთვის მიღებული გასამრჯელო*

მოლაპარაკებების წარმოებისთვის ან მესამე მხარისთვის ტრანსაქციის თაობაზე მოლაპარაკებებში მონაწილეობისთვის (როგორიცაა აქციების ან სხვა ფასიანი ქაღალდების შესყიდვის ან ბიზნესების ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულებები) მიღებული გასამრჯელო აისახება ამ ტრანსაქციის დასრულებისთანავე. გასამრჯელო და გასამრჯელოს გარკვეულ სამუშაოებთან დაკავშირებული კომპონენტები აისახება შესაბამისი კრიტერიუმების დაკმაყოფილების შემდეგ.

შემოსავალი დივიდენდებიდან

დივიდენდის სახით მიღებული შემოსავლის აღიარება ხდება მაშინ, როცა ჯგუფს განესაზღვრება თანხების მიღების უფლება.

უცხოური ვალუტის კონვერტაცია

(ათას ლარში)

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება წარმოდგენილია ლარში, რაც ბანკისა და მისი შვილობილი კომპანიების სამუშაო და წარსადგენი ვალუტაა. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღირიცხება სამუშაო ვალუტაში, რომლის კონვერტაცია ხდება გარიგების დღეს არსებული კურსით. უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ხელახლა კონვერტაცია ლარში ხდება ანგარიშგების დღეს არსებული სამუშაო ვალუტის გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციების კონვერტაციით გამოწვეული მოგება-ზარალი აღიარებულია მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, როგორც უცხოური ვალუტის კონვერტაციით გამოწვეულ მოგებას გამოკლებული ზარალი – საკურსო სხვაობა. იმ არაფულადი მუხლების გადაანგარიშება, რომლებიც პირვანდელი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, ხდება თავდაპირველი გარიგების დღეს არსებული გაცვლითი კურსით. არაფულადი მუხლები, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება უცხოურ ვალუტაში, გადაანგარიშდება იმ დღის გაცვლითი კურსით, როდესაც მოხდა სამართლიანი ღირებულების დადგენა.

სხვაობები უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციის სახელშეკრულებო გაცვლით კურსსა და სებ-ის გაცვლით კურსს შორის ოპერაციის დღეს შესულია უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციებიდან მიღებულ მოგებას გამოკლებული ზარალის მუხლში.

2017 წლის 31 დეკემბრისა და 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ჯგუფმა შემდეგი გაცვლითი კურსი გამოიყენა:

	2017	2016
ლარი / 1 აშშ დოლარი	2.5922	2.6468
ლარი / 1 ევრო	3.1044	2.7940

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა

სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯგუფის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოშვების თარიღისთვის ჯერ ძალაში არ შესულა, მოცემულია ქვემოთ. ჯგუფი ამ სტანდარტების მიღებას შეძლებისდაგვარად აპირებს მათი ძალაში შესვლისთანავე.

ფასს (IFRS) 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“

2014 წლის ივლისში, ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭომ (ბასსს) გამოსცა ფასს 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“, რომელიც ანაცვლებს ბასსს 39-ს „ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება“. ფასს 9 ეხება კლასიფიკაციასა და შეფასებას, გაუფასურებასა და ჰეჯირების აღრიცხვას. ფასს 9 ძალაში შედის 2018 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. სავალდებულოა მისი რეტროსპექტულად გამოყენება, გარდა ჰეჯირების აღრიცხვისა, თუმცა შედარებადი ინფორმაციის გადაანგარიშება სავალდებულო არ არის.

ჯგუფი ახალი სტანდარტის მიღებას აპირებს გადასვლის კუმულაციური ეფექტის აღიარებით საწყის გაუნაწილებელ მოგებაზე 2018 წლის 1 იანვარს და არ გადაიანგარიშებს შედარებად ინფორმაციას. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული მონაცემებისა და განხორციელების მიმდინარე სტატუსის საფუძველზე, ჯგუფი ფასს 9-ის მიღების ეფექტის განსაზღვრის პროცესშია.

(ა) კლასიფიკაცია და შეფასება

ფასს 9-ის მიხედვით, ყველა სავალო ფასიანი ქაღალდი, რომელიც არ აკმაყოფილებს „მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდის“ კრიტერიუმს, თავდაპირველი აღიარებისას კლასიფიცირდება, როგორც სამართლიანი ღირებულება მოგებაში ან ზარალში. ამ კრიტერიუმის თანახმად, სავალო ინსტრუმენტები, რომლებიც არ შეესაბამება „დაკრედიტების ძირითად სქემას“, მაგალითად, ინსტრუმენტები, რომლებიც შეიცავს კონვერტაციის ჩართულ ოფციონს ან „რეგრესის უფლების არმქონე სესხები“, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში. სავალო ფინანსური აქტივების შემთხვევაში, რომლებიც აკმაყოფილებს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების კრიტერიუმს, თავდაპირველი აღიარებისას მათი კლასიფიკაცია განისაზღვრება იმ ბიზნესმოდელის საფუძველზე, რომლითაც იმართება ეს ინსტრუმენტები:

- ▶ ინსტრუმენტები, რომელთა მართვის საფუძველია „ფლობა ფულადი ნაკადების მიღების მიზნით“, ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით;
- ▶ ინსტრუმენტები, რომელთა მართვის საფუძველია „ფლობა ფულადი ნაკადების მიღების და გაყიდვის მიზნით“, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში;
- ▶ ინსტრუმენტები, რომლებიც იმართება სხვა საფუძველზე, მათ შორის სავაჭრო ფინანსური აქტივები, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში.

წილობრივი ფინანსური აქტივები თავდაპირველი აღიარებისას კლასიფიცირებული უნდა იქნეს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში, გარდა ისეთი შემთხვევებისა, როდესაც ხდება ინსტრუმენტების შეუქცევადი კლასიფიცირება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში. სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით კლასიფიცირებული კაპიტალის ინვესტიციების შემთხვევაში, ყველა რეალიზებული და არარეალიზებული მოგება და ზარალი, გარდა დივიდენდის სახით შემოსვლისა, აღიარებული უნდა იქნეს სხვა სრულ შემოსავალში, მოგებაში ან ზარალში შემდგომი გადატანის გარეშე.

ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაცია და შეფასება მეტწილად უცვლელი რჩება და არ განსხვავდება არსებული ბასს 39-ის მოთხოვნებისგან. წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

(ათას ლარში)

კვლავაც შეფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში.

მოსალოდნელია, რომ ყველა საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდი, რომელიც ამჟამად კლასიფიცირებულია როგორც სესხები და მისაღები ანგარიშები და მფლობელობაში არსებობს დაფარვის ვადამდე, დააკმაყოფილებს „მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების“ კრიტერიუმს და კვლავ შეფასდება ამორტიზებული ღირებულებით. მოსალოდნელია, რომ ყველა სესხი დააკმაყოფილებს „მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდების“ კრიტერიუმს და კვლავ შეფასდება ამორტიზებული ღირებულებით.

(ბ) გაუფასურება

ფასს 9-ის მიხედვით, ჯგუფმა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი უნდა აღრიცხოს თავის ყველა სავალ ფინანსურ აქტივზე ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში, ასევე სასესხო დავალიანებასა და ფინანსურ გარანტიებზე. რეზერვი ეყრდნობა მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რომელიც უკავშირდება მომდევნო თორმეტი თვის განმავლობაში ვალდებულებების შეუსრულებლობის ალბათობას, თუ სესხის გაცემის შემდეგ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ გაზრდილა. ასეთ შემთხვევაში რეზერვი ეყრდნობა მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს აქტივის არსებობის ვადის განმავლობაში. თუ ფინანსური აქტივი შეესაბამება შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივის განმარტებას, მაშინ რეზერვი დაეყრდნობა აქტივის არსებობის ვადის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ცვლილებას.

ფასს 9-ის მიერ შემოღებული გაუფასურების ზარალის აღიარების ახალი მოდელის თანახმად, არსებობს „სამეტაპიანი მიდგომა“, რომელიც ეყრდნობა ფინანსური აქტივების საკრედიტო ხარისხის ცვლილებას თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. პრაქტიკაში ეს ახალი წესი იმას ნიშნავს, რომ საწარმოებმა მაშინვე უნდა აღრიცხოთ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლფასი ზარალი იმ ფინანსური აქტივების თავდაპირველი აღიარებისას, რომლებზეც საკრედიტო გაუფასურება არ ფიქსირდება. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არის გაზრდილი, გაუფასურება ფასდება აქტივის არსებობის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის, და არა 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა (გაგრძელება)

ფასს (IFRS) 15 „შემოსავალი კლიენტებთან გაფორმებული კონტრაქტებიდან“

2014 წლის მაისში გამოშვებული და 2016 წლის აპრილში შეცვლილი ფასს 15 ჩაანაცვლებს ფასს-ის მიხედვით შემოსავლების აღიარების ყველა არსებულ წესს. სრული რეტროსპექტული გამოყენება ან მოდიფიცირებული რეტროსპექტული გამოყენება სავალდებულოა 2018 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. ჯგუფი ახალი სტანდარტის მიღებას აპირებს მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მეთოდით. იგი გადასვლის კუმულაციურ ეფექტს აღიარებს საწყის გაუნაწილებელ მოგებაზე 2018 წლის 1 იანვარს და არ გადაიანგარიშებს შედარებად ინფორმაციას.

ფასს 15 განსაზღვრავს ხუთეტაპიან მოდელს, რომელიც გამოიყენება კლიენტებთან გაფორმებული კონტრაქტებიდან მიღებული შემოსავლების ასახვისთვის. ფასს 15-ის მიხედვით, შემოსავლების აღიარება მოხდება იმ ანაზღაურების ოდენობით, რომელსაც საწარმო მოელის კლიენტისთვის საქონლის ან მომსახურების მიწოდების სანაცვლოდ. თუმცა, ფინანსური ინსტრუმენტებისა და იჯარის თანმდევი საპროცენტო და საკომისიო შემოსავალი გასცდება ფასს 15-ის მოქმედებს არეალს და დარეგულირდება ძალაში მყოფი სხვა სტანდარტებით (ფასს 9-ით და ფასს 16-ით „იჯარა“). ამის შედეგად, ჯგუფის შემოსავლის უდიდეს ნაწილზე ამ სტანდარტის მიღება გავლენას არ მოახდენს.

ამ ეტაპზე ჯგუფი არ მოელის არსებით გავლენას ფასს 15-ის თავდაპირველი გამოყენების შედეგად.

ცვლილებები ფასს (IFRS) 10-სა და ბასს (IAS) 28-ში „აქტივების გაყიდვა ან კაპიტალში შეტანა ინვესტორსა და მის მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოს შორის“

ცვლილება ეხება ფასს 10-ის და ბასს 28-ს შორის არსებულ შეუსაბამობას მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოსთვის მიყიდულ ან გადაცემულ შვილობილ კომპანიაზე კონტროლის დაკარგვასთან მიმართებაში. აღნიშნული ცვლილებები განმარტავს, რომ ისეთი აქტივების გაყიდვის ან გადაცემის შედეგად მიღებული მოგება ან ზარალი, რომელიც ფასს 3-ის თანახმად წარმოადგენს ბიზნესსაქმიანობას ინვესტორსა და მის მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოს შორის, სრულად უნდა იქნეს აღიარებული. თუმცა, ისეთი აქტივების გაყიდვის ან გადაცემის შედეგად მიღებული მოგება ან ზარალი, რომელიც არ წარმოადგენს ბიზნესსაქმიანობას, უნდა იქნეს აღიარებული მხოლოდ დაუკავშირებელი ინვესტორების წილების ოდენობით მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოში. ბასს-მა ამ ცვლილებების ძალაში შესვლის თარიღი განუსაზღვრელი ვადით გადადო, მაგრამ საწარმო, რომელიც ვადაზე ადრე მიიღებს ცვლილებებს, ისინი პერსპექტიულად უნდა გამოიყენოს. ცვლილება გავლენას არ ახდენს ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

ფასს (IFRS) 2 „წილობრივი ინსტრუმენტებით გადახდის კლასიფიკაცია და შეფასება“ – ცვლილებები ფასს 2-ში

ბასს-მა გამოსცა ცვლილებები ფასს 2-ში „წილობრივი გადახდა“, რომლებიც ეხება სამ ძირითად საკითხს: უფლების გადაცემის პირობების გავლენას ფულით განსაზღვრული წილობრივი გადახდის გარიგებებზე; ურთიერთგაქვითვის პირობის მქონე წილობრივი გადახდის გარიგების კლასიფიკაციას დაკავებული გადასახადის ვალდებულებებისთვის; და ბუღალტრულ აღრიცხვას ისეთ შემთხვევებში, როდესაც წილობრივი გადახდის გარიგების პირობების შეცვლის შედეგად, იგი ფულით განსაზღვრულის კატეგორიიდან წილობრივი ინსტრუმენტებით განსაზღვრულ კატეგორიაში გადადის. ცვლილების მიღებისას საწარმოებს მოეთხოვებათ ცვლილებების გამოყენება წინა პერიოდების გადაანგარიშების გარეშე, მაგრამ რეტროსპექტულად გამოყენება ნებადართულია იმ შემთხვევაში, თუ საწარმო მას გამოიყენებს სამივე ცვლილების შემთხვევაში და ასევე დაკმაყოფილებს სხვა კრიტერიუმებიც. ცვლილებები ძალაში შედის 2018 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის.

(ათას ლარში)

ნებადართულია ვადაზე ადრე გამოყენება. ჯგუფი არ მოელის არსებით გავლენას ამ ცვლილებების გამოყენების შედეგად.

ფასს (IFRS) 16 „იჯარა“

ფასს (IFRS) 16 გამოიცა 2016 წლის იანვარში და ჩაანაცვლებს ბასს (IAS) 17-ს „იჯარა“, ფაისკ (IFRIC) 4-ს „როგორ განვსაზღვროთ, შეიცავს თუ არა შეთანხმება იჯარას“, იმკ (SIC) 15-ს „საოპერაციო იჯარა - სტიმულირება“ და იმკ (SIC) 27-ს „გარიგებების შინაარსის შეფასება, რომელიც შეიცავს იჯარის სამართლებრივ ფორმას“. ფასს (IFRS) 16-ში მოცემულია იჯარის აღიარების, შეფასების, წარდგენისა და განმარტებითი შენიშვნების პრინციპები და მოიჯარისგან მოითხოვს ყველა იჯარის აღრიცხვას საბალანსო უწყისზე, ბასს (IAS) 17-ის მიხედვით ფინანსური იჯარის აღრიცხვის ანალოგიურად. სტანდარტი ითვალისწინებს აღიარების ორ გამონაკლისს მოიჯარეებისთვის - „დაბალი ღირებულები მქონე“ აქტივების იჯარა და მოკლევადიანი იჯარა (ე. ი. იჯარა 12-თვიანი ან ნაკლები ვადით). საიჯარო ხელშეკრულების ძალაში შესვლის თარიღისთვის, მოიჯარე აღიარებს ვალდებულებას საიჯარო გადასახადის გადახდის თაობაზე (ე. ი. საიჯარო ვალდებულება) და აქტივს, რომელიც წარმოადგენს უფლებას შესაბამისი აქტივის გამოყენებაზე იჯარის ვადის განმავლობაში (ე. ი. აქტივის გამოყენების უფლება). მოიჯარეები ვალდებულები არიან ცალკე აღიარონ საიჯარო ვალდებულების საპროცენტო ხარჯი და აქტივის გამოყენების უფლების საამორტიზაციო ხარჯი.

მოიჯარე ასევე ვალდებულია გარკვეული მოვლენების დადგომის შემთხვევაში (მაგ. იჯარის ვადის შეცვლა, სამომავლო საიჯარო გადასახადებში ცვლილება მათი განსაზღვრისთვის გამოყენებული ინდექსის ან განაკვეთის ცვლილების გამო) ხელახლა შეაფასოს საიჯარო ვალდებულება. მოიჯარე ზოგადად საიჯარო ვალდებულების ხელახლა შეფასების თანხას აღიარებს, როგორც აქტივის გამოყენების უფლების კორექტირებას.

მეიჯარის აღრიცხვა ფასს 16-ის მიხედვით არსებითად არ განსხვავდება ბასს 17-ის თანახმად არსებული პრაქტიკისგან. მეიჯარე გააგრძელებს ყველა იჯარის კლასიფიცირებას იმავე პრინციპით, როგორითაც ბასს 17-ის მიხედვით და გამიჯნავს ორი ტიპის იჯარას: საოპერაციოს და ფინანსურს.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა (გაგრძელება)

ფასს 16-ით როგორც მოიჯარეებს, ისე მეიჯარეებს ავალდებულებს უფრო დეტალური განმარტებითი შენიშვნების წარმოდგენას, ვიდრე ეს ბასს 17-ის თანახმად ხდებოდა.

ფასს 16 ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. ნებადართულია ნაადრევი გამოყენება, თუმცა საწარმოს მიერ ფასს 15-ის გამოყენებაზე ადრე არა. მოიჯარემ შეიძლება გადაწყვიტოს სტანდარტის გამოყენება მთლიანად რეტროსპექტული ან მოდიფიცირებული რეტროსპექტული მიდგომით. სტანდარტის გარდამავალი დებულებები გარკვეულ შეღავათებს ითვალისწინებს. 2018 წელს ჯგუფი გააგრძელებს თავის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე ფასს 16-ის პოტენციური გავლენის შეფასებას.

ფასს (IFRS) 17 „სადაზღვევო ხელშეკრულებები“

2017 წლის მაისში ბასსს-მა გამოუშვა ფასს 17 „სადაზღვევო ხელშეკრულებები“ (ფასს 17), ამომწურავი ახალი სააღრიცხვო სტანდარტი სადაზღვევო ხელშეკრულებებისთვის, რომელიც მოიცავს აღიარების და შეფასების, წარდგენისა და ინფორმაციის გახსნის საკითხებს. ძალაში შესვლის შემდეგ ფასს 17 ჩაანაცვლებს ფასს 4-ს „სადაზღვევო ხელშეკრულებები“ (ფასს 4) რომელიც გამოიცა 2005 წელს. ფასს 17 ეხება ყველა ტიპის სადაზღვევო ხელშეკრულებას (მაგ. სიცოცხლის, არასიცოცხლის, პირდაპირი დაზღვევა და გადაზღვევა), განურჩევლად იმისა, თუ რა ტიპი საწარმო აფორმებს მათ, ასევე გარკვეულ გარანტიებს და ფინანსურ ინსტრუმენტებს დისკრეციული მონაწილეობის პარამეტრებით.

მის მოქმედების არეალში არ შედის გარკვეული გამონაკლისები. ფასს 17-ის ზოგადი მიზანია სააღრიცხვო მოდელის შექმნა სადაზღვევო ხელშეკრულებები, რომელიც უფრო სასარგებლო და თანმიმდევრული იქნება მზღვეველებისთვის. ფასს 4-ის მოთხოვნებისგან განსხვავებით, რომლებისგანაც მანამდე მოქმედი ადგილობრივი სააღრიცხვო პოლიტიკები მეტწილად გათავისუფლებულია, ფასს 17 წარმოადგენს კომპლექსურ მოდელს სადაზღვევო ხელშეკრულებებისთვის, რომელიც ბუღალტრული აღრიცხვის ყველა შესაბამის ასპექტს მოიცავს.

ფასს 17 ძალაში შედის 2021 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, და სავალდებულოა შედარებადი რიცხობრივი მონაცემების წარმოდგენა. ნებადართულია ვადაზე ადრე გამოყენებაც, თუ საწარმო ასევე გამოიყენებს ფასს 9-სა და ფასს 15-ს, ფასს 17-ის პირველად გამოყენებამდე ან გამოყენების დღეს. ჯგუფი შეაფასებს ფასს 17-ის პოტენციურ გავლენას თავის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, ჯგუფის მიერ გაცემული არაფინანსური გარანტიების აღრიცხვის ჩათვლით.

საინვესტიციო ქონების გადატანა - ცვლილება ბასს 40-ში

ცვლილებები განმარტავს, როდის უნდა გადაიტანოს საწარმომ ქონება, მათ შორის სამშენებლო ან მოწყობითი სამუშაოების პროცესში მყოფი ქონება, საინვესტიციო ქონებაში ან საინვესტიციო ქონებიდან. ცვლილებების მიხედვით, მიზნობრიობის ცვლილება ხდება მაშინ, როდესაც ქონება აკმაყოფილებს ან აღარ აკმაყოფილებს საინვესტიციო ქონების განმარტებას და არსებობს დანიშნულების შეცვლის მტკიცებულება. მხოლოდ ხელმძღვანელობის მიერ ქონების ექსპლუატაციის განზრახვის შეცვლა არ წარმოადგენს ქონების დანიშნულების შეცვლისთვის საკმარის მტკიცებულებას. საწარმოებმა ეს ცვლილებები პერსპექტიულად უნდა გამოიყენონ იმ დანიშნულების შეცვლაზე, რომელიც ხდება იმ წლიური საანგარიშგებო პერიოდის დაწყებისას ან დაწყების შემდეგ, რომელშიც საწარმო პირველად იყენებს ამ ცვლილებებს. საწარმომ ხელახლა უნდა შეაფასოს ამ თარიღისთვის თავის მფლობელობაში არსებული ქონების კლასიფიკაცია და, თუ ეს შესაძლებელია, მოახდინოს ქონების რეკლასიფიკაცია, რათა ასახოს ამ თარიღისთვის არსებული პირობები. რეტროსპექტულად გამოყენება ბასს 8-ის შესაბამისად ნებადართულია მხოლოდ მაშინ, თუ ის შესაძლებელია წარსული მოვლენების შეფასების გარეშე. ძალაშია 2018 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული

(ათას ლარში)

წლიური პერიოდებისათვის. ჯგუფი არ მოელის არსებით გავლენას ამ ცვლილებების გამოყენების შედეგად.

ყოველწლიური გაუმჯობესებები 2014-2016 წ.წ. ციკლი (გამოშვებული 2016 წლის დეკემბერში)

ეს გაუმჯობესებები მოიცავს:

ფასს (IFRS) 1 ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება - მოკლევადიანი გამონაკლისების გაუქმება მათთვის, ვინც ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტებს პირველად იყენებს

მოკლევადიანი გამონაკლისები ფასს 1-ის ე3-ე7 პუნქტებში წაიშალა, რადგან მათ უკვე შეასრულეს თავიანთი დანიშნულება. ცვლილება ძალაში შედის 2018 წლის 1 იანვრიდან. ეს ცვლილება ჯგუფზე არ იმოქმედებს.

(ათას ლარში)

3. სააღრიცხვო პოლიტიკის ძირითადი პრინციპები (გაგრძელება)

სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა (გაგრძელება)

ბასს (IAS) 28 „ინვესტიციები მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში“ - განმარტება, რომ ინვესტიციის ობიექტების სამართლიანი ღირებულებით შეფასება მოგებაში ან ზარალში ასახვით თითოეული ინვესტიციის შემთხვევაში ინდივიდუალურად უნდა მოხდეს

ცვლილებები განმარტავს, რომ:

- ▶ საწარმოს, რომელიც არის სარისკო კაპიტალის ორგანიზაცია ან სხვა ნებადართული საწარმო, თითოეული ინვესტიციის თავდაპირველი აღიარებისას მათი ინდივიდუალურად განხილვის საფუძველზე, შეუძლია შეაფასოს თავისი ინვესტიციები მეკავშირე და ერთობლივ საწარმოებში სამართლიანი ღირებულებით, მოგებაში ან ზარალში ასახვით.
- ▶ თუ საწარმო, რომელიც თვითონ არ არის საინვესტიციო საწარმო, ფლობს წილს მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოში, რომელიც საინვესტიციო საწარმოა, მას შეუძლია, კაპიტალ-მეთოდის გამოყენებისას არჩიოს სამართლიანი ღირებულებით შეფასების შენარჩუნება, რომელსაც იყენებს ეს საინვესტიციო მეკავშირე თუ ერთობლივი საწარმო საინვესტიციო მეკავშირე თუ ერთობლივი საწარმოს წილის მიმართ შვილობილ კომპანიებში. ეს არჩევანი კეთდება ინდივიდუალურად თითოეული საინვესტიციო მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოს შემთხვევაში, მომდევნო თარიღებიდან უგვიანესით: (ა) ხდება საინვესტიციო მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმოს თავდაპირველი აღიარება; (ბ) მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმო ხდება საინვესტიციო საწარმო; და (გ) საინვესტიციო მეკავშირე ან ერთობლივი საწარმო პირველად ხდება მშობელი კომპანია.

ეს ცვლილებები გამოყენებული უნდა იქნეს რეტროსპექტულად და ძალაში შედის 2018 წლის 1 იანვრიდან. ჯგუფი არ მოელის არსებით გავლენას აღნიშნული ცვლილებების გამოყენების შედეგად.

ფასს 9-ის „ფინანსური ინსტრუმენტები“ გამოყენება ფასს 4-თან ერთად „სადაზღვევო კონტრაქტები“ - ცვლილებები ფასს 4-ში

ცვლილებები ეხება საკითხებს, რომლებიც წამოიჭრა ფინანსური ინსტრუმენტების შესახებ ახალი სტანდარტის - ფასს 9-ის დანერგვის შედეგად, ფასს 17-ის „სადაზღვევო ხელშეკრულებები“ დანერგვამდე, რომელიც ჩაანაცვლებს ფასს 4-ს. ეს ცვლილებები საწარმოებს სადაზღვევო კონტრაქტების გაფორმების ორ ვარიანტს სთავაზობს: დროებითი გამონაკლისი ფასს 9-ის გამოყენებიდან და „გადაფარვის“ მიდგომა. დროებითი გამონაკლისის გამოყენება შესაძლებელია 2018 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული საანგარიშგებო პერიოდებისთვის. საწარმოს შეუძლია გადაფარვის მიდგომის არჩევა, როდესაც იგი პირველად გამოიყენებს ფასს 9-ს და ამ მიდგომის გამოყენება რეტროსპექტულად იმ ფინანსურ აქტივებთან მიმართებით, რომლებზეც მოქმედებს ფასს 9-ზე გადასვლა. კომპანია გადაფარვის მიდგომის ამსახველ შედარებად ინფორმაციას მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ გადაიანგარიშებს, თუ საწარმო გადაიანგარიშებს შედარებად ინფორმაციას ფასს 9-ის გამოყენებისას. ეს ცვლილებები ჯგუფზე გავლენას არ ახდენს.

ფაისკ (IFRIC) ინტერპრეტაცია 22 „უცხოური ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები და წინასწარი გადახდა“

ინტერპრეტაციის თანახმად, წინასწარ გადახდასთან დაკავშირებული არაფულადი აქტივის ან არაფულადი ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას შესაბამისი აქტივის, ხარჯის ან შემოსავლის (ან მისი ნაწილის) თავდაპირველი აღიარების დროს გამოყენებული სპოტ სავალუტო კურსის განსაზღვრისას ოპერაციის თარიღად ჩაითვლება ის თარიღი, რომლითაც საწარმო თავდაპირველად აღიარებს წინასწარი გადახდით მიღებულ არაფულად აქტივს ან არაფულად ვალდებულებას. ინტერპრეტაცია ძალაში შედის 2018 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური პერიოდებისთვის. ვინაიდან ჯგუფის არსებული პრაქტიკა შეესაბამება ინტერპრეტაციას, ჯგუფი არ მოელის, რომ ის რამე გავლენას მოახდენს თავის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

(ათას ლარში)

ფაისკ (IFRIC) 23-ის ინტერპრეტაცია - „მოგების გადასახადით დაბეგვრასთან დაკავშირებული გაურკვევლობა“

ინტერპრეტაცია ეხება მოგებიდან გადასახადების აღრიცხვას ისეთ შემთხვევებში, როდესაც საგადასახადო დაბეგვრა შეიცავს გაურკვევლობას, რაც გავლენას ახდენს ბასს 12-ის გამოყენებაზე. იგი არ ვრცელდება ბასს 12-ის მოქმედების არეალის მიღმა მყოფ გადასახადებზე და მოსაკრებლებზე, ამასთან იგი არ მოიცავს კონკრეტულ მოთხოვნებს გაურკვევლობის შემცველ საგადასახადო დაბეგვრასთან დაკავშირებული ჯარიმებისა თუ საურავების შესახებ.

საწარმომ უნდა განსაზღვროს, გაურკვევლობის შემცველი თითოეული საგადასახადო დაბეგვრის შემთხვევა ცალკე განიხილოს, თუ გაურკვევლობის შემცველ ერთ ან მეტ საგადასახადო დაბეგვრასთან ერთად. ამას უნდა მოჰყვეს მიდგომა, რომელიც უკეთესად ახდენს გაურკვევლობის გადაწყვეტის პროგნოზირებას. ინტერპრეტაცია ასევე ეხება დაშვებებს, რომლებსაც საწარმო აკეთებს საგადასახადო ორგანოების მიმართ დარიცხული გადასახადების გადამოწმებისას, აგრეთვე იმას, თუ როგორ განიხილავს ის ფაქტებისა და გარემოებების ცვლილებებს.

ინტერპრეტაცია ძალაში შედის 2019 წლის 1 იანვრიდან დაწყებული წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, თუმცა მასზე გადასვლის გარკვეულ შეღავათებს ითვალისწინებს. ჯგუფი ინტერპრეტაციას გამოიყენებს მისი ძალაში შესვლის თარიღიდან. ვინაიდან ჯგუფი საქმიანობს რთულ საგადასახადო გარემოში, ინტერპრეტაციის გამოყენებამ შეიძლება გავლენა მოახდინოს მის კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასა და სავალდებულო განმარტებით შენიშვნებზე. გარდა ამისა, ჯგუფს შეიძლება დასჭირდეს პროცესებისა და პროცედურების შემუშავება ისეთი ინფორმაციის მისაღებად, რომელიც საჭიროა ინტერპრეტაციის დროულად გამოყენებისთვის.

(ათას ლარში)

4. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო შეფასებები და დაშვებები

ჯგუფის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშების მომზადება ხელმძღვანელობისგან მოითხოვს ისეთ შეფასებებსა და დაშვებებს, რომლებიც გავლენას ახდენს საბალანსო ანგარიშგებაში წარმოდგენილი აქტივებისა და ვალდებულებების ოდენობაზე და წლის ბოლოს ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ შემოსავალსა და ხარჯებზე. შეფასებებისა და დაშვებების გადახედვა ხდება უწყვეტად. ეს შეფასებები და დაშვებები ეყრდნობა წარსულ გამოცდილებასა და მრავალ სხვა ფაქტორს, რომლებიც გარემოებათა გათვალისწინებით მიზანშეწონილად მიიჩნევა. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან სხვადასხვა დაშვებებისა თუ პირობების მიხედვით. ქვემოთ მოცემულია შეფასებები და დაშვებები, რომლებიც მნიშვნელოვანია ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობისთვის.

სესხების გაუფასურების რეზერვი

ჯგუფი რეგულარულად ახდენს სესხების გაუფასურების შეფასებას. ჯგუფი ადგენს სესხების გაუფასურების რეზერვებს, რათა აღიაროს სესხებისა და მისაღები ანგარიშების პორტფელის გაუფასურება. ჯგუფი სესხებისა და მისაღები ანგარიშების გაუფასურების რეზერვის სააღრიცხვო შეფასებებს განიხილავს, როგორც შეფასების უზუსტობის ძირითად წყაროს, რადგან (i) ეს შეფასებები დამოკიდებულია პერიოდიდან პერიოდად მომხდარ ცვლილებებზე, რადგან დაშვებები მომავალში ვალდებულებების შეუსრულებლობაზე და სესხებსა და მისაღები ანგარიშების გაუფასურების გამო მოსალოდნელი დანაკარგების შეფასება ეყრდნობა ბოლოდროინდელ გამოცდილებას, და (ii) ჯგუფის მოსალოდნელ და რეალურ დანაკარგებს შორის ნებისმიერი მნიშვნელოვანი სხვაობის გამო ჯგუფს მოუწევდა რეზერვების შექმნა, რაც არსებითად იმოქმედებდა მისი სამომავლო პერიოდების კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

ჯგუფი დროდადრო ამოწმებს თავის სესხებს, რომ შეაფასოს მათი გაუფასურება და განსაზღვროს გაუფასურების ზარალის ოდენობა საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ისეთ შემთხვევებში, როდესაც მსესხებელს აქვს ფინანსური სირთულეები და მსგავს მსესხებელთან მიმართებაში ისტორიული მონაცემები რთულად მოიპოვება. ანალოგიურად, ჯგუფი სამომავლო ფულად ნაკადებში ცვლილებებს იმ მოპოვებად მონაცემებზე დაყრდნობით განსაზღვრავს, რომლებიც მიუთითებენ, რომ მსესხებელის გადახდის სტატუსი გაუარესდა. ხელმძღვანელობა ალბათობებს განსაზღვრავს მსესხებელთან ურთიერთობის წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, რა დროსაც ითვალისწინებს დეფოლტის შემთხვევების მსგავსებასა და დეფოლტის შემთხვევაში მიღებულ დანაკარგებს. ერთნაირი სესხების შემთხვევაში, ჯგუფი გამოცდილების მიხედვით იღებს გადაწყვეტილებას დაკვირვებადი მონაცემების არსებული გარემოებების შესაბამისად დაკორექტირებაზე.

უზრუნველყოფილი სესხებისა და მისაღები ანგარიშების ოდენობის განსაზღვრისას ჯგუფი ითვალისწინებს უზრუნველყოფის საგნის სამართლიან ღირებულებას. ხელმძღვანელობა რეგულარულად ამოწმებს უზრუნველყოფის საგნის საბაზრო ღირებულებას. ხელმძღვანელობა სამართლიან ღირებულებას არსებული საბაზრო პირობების მიხედვით აკორექტირებს, რისთვისაც იგი გამოცდილების საფუძველზე მიღებულ გადაწყვეტილებებს ან დამოუკიდებელი ექსპერტის აზრს ეყრდნობა. საჭირო უზრუნველყოფის ოდენობა და ტიპი დამოკიდებულია კონტრაგენტის საკრედიტო რისკის შეფასებაზე.

კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ფინანსური აქტივების გაუფასურების რეზერვის განსაზღვრა ხდება არსებული ეკონომიკური და პოლიტიკური ვითარების საფუძველზე. ჯგუფს არ შეუძლია წინასწარ განსაზღვროს, რა ცვლილებები მოხდება საქართველოში და რა გავლენა ექნება ასეთ ცვლილებებს მომავალ პერიოდებში ფინანსური აქტივების გაუფასურების რეზერვის ადეკვატურობაზე.

საინვესტიციო ქონების და შენობების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრა

საინვესტიციო ქონება და შენობები სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება. სამართლიანი ღირებულება არის ის თანხა, რომლითაც შეფასების დღეს შეიძლება აქტივი გაიყვასოს საქმის მცოდნე და გარიგების მსურველ მხარეებს შორის „გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით“ შეფასების საერთაშორისო

(ათას ლარში)

სტანდარტების კომიტეტის სტანდარტების შესაბამისად.

ჯგუფის შენობები სისტემატურად გადაფასდება. ბოლო გადაფასების თარიღი 2016 წლის 31 დეკემბერი იყო. იხილეთ *მე-10 შენიშვნა*.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე დამოუკიდებელი პროფესიონალი შემფასებლების მიერ. სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრა შემოსავლის მეთოდის გამოყენებით, დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდზე დაყრდნობით. აღნიშნული ითვალისწინებს ნებისმიერი მიმდინარე იჯარის ხელშეკრულების და სხვა ხელშეკრულებების პირობებს და როდესაც ეს ხელმისაწვდომია, ისეთ მტკიცებულებებს, როგორებიცაა ანალოგიური ძირითადი საშუალებების იჯარის მიმდინარე საბაზრო ფასი, შესადარისი ადგილმდებარეობა და პირობები. გამოიყენება დისკონტირების განაკვეთები, რომლებიც ასახავს ფულადი ნაკადების მოცულობისა და პერიოდულობის გაურკვევლობის საბაზრო შეფასებებს. სამომავლო ფულადი ნაკადების დაშვებები მოიცავს მიწის იჯარასთან თუ შესყიდვასთან დაკავშირებით ფულადი სახსრების გადინების პროგნოზს.

ზემოაღნიშნული შეფასებები ექვემდებარება შემდგომ ცვლილებას ახალი გარიგებების შესახებ მიღებული ინფორმაციისა და ახალი საბაზრო მონაცემების საფუძველზე.

გადასახადები

საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობა ხშირად იცვლება და სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა. ხელმძღვანელობის მიერ ჯგუფის ოპერაციებთან და საქმიანობასთან დაკავშირებული კანონმდებლობისა და ცვლილებების ინტერპრეტაცია შეიძლება შესაბამისმა ორგანოებმა ექვემდებარებულ დააყენონ. შემოწმებისას შეიძლება ადგილი ჰქონდეს დამატებით გადასახადებს, ჯარიმებს ან საურავებს. ფისკალური პერიოდები ექვემდებარება უფლებამოსილი ორგანოების მიერ საგადასახადო კუთხით შემოწმებას სამი წლის განმავლობაში, შემოწმების წლის ჩათვლით. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მის მიერ შესაბამისი კანონმდებლობის ინტერპრეტაცია ჯეროვანია და რომ ჯგუფის საგადასახადო სტატუსი უცვლელი დარჩება.

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ

მართვის მიზნებისათვის ჯგუფი დაყოფილია შემდეგ საოპერაციო სეგმენტებად პროდუქტებისა და მომსახურების მიხედვით:

საცალო საბანკო მომსახურება	ძირითადად მართავს ფიზიკური პირების დეპოზიტებს, გასცემს სამომხმარებლო სესხებს, ოვერდრაფტებს, საკრედიტო ბარათებს და უზრუნველყოფს ფულადი სახსრების გადარიცხვისა და ელექტრონული ბანკინგის მომსახურებას.
კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების მომსახურება	ძირითადად გასცემს სესხებსა და სხვა საკრედიტო პროდუქტებს კორპორაციულ და ინსტიტუციონალურ მომხმარებლებზე, ასევე მართავს მათ დეპოზიტებსა და მიმდინარე ანგარიშებს.
კერძო საბანკო მომსახურება	ძირითადად ეწევა მაღალშემოსავლიანი ფიზიკური პირების კერძო საბანკო და ქონების მართვის მომსახურებას.
კორპორაციული ცენტრი	ძირითადად ბანკის ყველა საოპერაციო სეგმენტს უწევს სახაზინო და ბექ-ოფისის მომსახურებას.
სხვა	სეგმენტები, რომლებიც ზემოთ მოყვანილ კლასიფიკაციაში არ მოხვდა, მოიცავს არასაბანკო ოპერაციებს.

ხელმძღვანელობა აკვირდება ბიზნეს ერთეულების საოპერაციო შედეგებს განცალკევებულად, რათა გადაწყვეტილება მიიღოს სახსრების განაწილებასა და შედეგების შეფასებაზე. სეგმენტის საქმიანობის შედეგი, რომელიც ქვემოთ მოყვანილ ცხრილშია განმარტებული, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მოგება-ზარალისგან განსხვავებულად ფასდება. მოგების გადასახადის მართვა ხდება ჯგუფურ საფუძველზე და არ ნაწილდება საოპერაციო სეგმენტებზე.

ჯგუფი ოპერირებს გეოგრაფიულ ბაზარზე - საქართველოში. ვინაიდან ჯგუფის აქტივები განთავსებულია ერთ გეოგრაფიულ ერთეულში, ჯგუფის გარე შემოსავალი, მთლიანი აქტივები და კაპიტალის დანახარჯებიც ამავე ერთეულშია განთავსებული.

2017	კორპორაციული და მცირე და საშუალო				შესწორებები და გაქვითვები		
	საცალო საბანკო მომსახურება	ზომის საწარმოების მომსახურება	კერძო საბანკო მომსახურება	კორპორაციული ცენტრი	სხვა	გაქვითვები	სულ
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	153,236	10,837	3,246	14,209	5	12	181,545
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	21,373	3,764	538	1,210	–	–	26,885
უცხოური ვალუტებიდან მიღებული წმინდა მოგება	901	376	75	150	–	–	1,502
სხვა შემოსავალი	13,291	6,329	1,055	422	60	304	21,461
სულ შემოსავალი	188,801	21,306	4,914	15,991	65	316	231,393
სესხის გაუფასურების რეზერვის (ხარჯი)/ამობრუნება	(38,625)	807	(79)	–	–	–	(37,897)
თანამშრომლებზე	(53,282)	(10,799)	(712)	(7,199)	(44)	–	(72,036)

(ათას ლარში)

გაწეული ხარჯი ცვეთა და ამორტიზაცია სხვა გაუფასურება და ანარიცხების ამობრუნება/(დარიცხვა)	(14,419)	(3,132)	(209)	(3,134)	–	–	(20,894)
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(28,900)	(8,117)	(635)	(4,184)	(10)	1	(41,845)
შედგენი სეგმენტების მიხედვით	53,621	92	3,281	1,478	11	317	58,800
მოგების გადასახადის ხარჯი	–	–	–	–	–	–	(5,786)
წლის მოგება	–	–	–	–	–	–	53,014
სეგმენტის აქტივები	1,373,869	6,664	5,730	316,733	84	397	1,703,477
ვალდებულებები	975,002	298,530	212,675	–	15	(78)	1,486,144
სხვა ინფორმაცია							
სეგმენტების შესახებ							
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	–	–	–	813	–	–	813
მეკავშირე საწარმოების მოგების წილი	–	–	–	304	–	–	304

(ათას ლარში)

5. ინფორმაცია სეგმენტების შესახებ (გაგრძელება)

2016	კორპორაციული და მცირე და საშუალო				სხვა	შესწორებები და გაჭვითვები	სულ
	საცალო საბანკო მომსახურებ	ზომის საწარმოების მომსახურებ	კერძო საბანკო მომსახურებ	კორპორაციული ცენტრი			
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	119,744	15,721	2,587	12,718	4	8	150,782
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	21,951	3,866	552	1,242	(11)	–	27,600
წმინდა ზარალი							
უცხოური ვალუტიდან	(964)	(401)	(80)	(161)	–	–	(1,606)
სხვა შემოსავალი	10,630	5,062	844	337	159	88	17,120
სულ შემოსავალი	151,361	24,248	3,903	14,136	152	96	193,896
სესხის გაუფასურების რეზერვის ხარჯი	(20,467)	(481)	(77)	–	–	–	(21,025)
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	(49,997)	(10,133)	(668)	(6,755)	(51)	–	(67,604)
ცვეთა და ამორტიზაცია	(13,403)	(2,911)	(194)	(2,913)	(37)	–	(19,458)
სხვა გაუფასურება და რეზერვები	(569)	(328)	(23)	(50)	(1)	–	(971)
ზოგადი, ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	(27,711)	(7,783)	(609)	(4,011)	(361)	60	(40,415)
შედგები სეგმენტების მიხედვით	39,214	2,612	2,332	407	(298)	156	44,423
მოგების გადასახადის სარგებელი	–	–	–	–	–	–	3,291
წლის მოგება	–	–	–	–	–	–	47,714
სეგმენტის აქტივები	1,189,712	16,298	6,376	400,528	191	(20)	1,613,085
ვალდებულებები							
სეგმენტების მიხედვით	914,207	290,644	205,549	17,501	19	(66)	1,427,854
სხვა ინფორმაცია							
სეგმენტების შესახებ							
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	–	–	–	530	–	–	530
მეკავშირე საწარმოების მოგების წილი	–	–	–	149	–	–	149

6. ფულადი სახსრები და ფულადი სახსრების ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს:

	2017	2016
ნაღდი ფულის ნაშთი სალაროში	156,963	133,741
მიმდინარე ანგარიშები სებ-ში	60,533	174,852
მიმდინარე ანგარიშები სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში	231,906	154,294
90 დღემდე ვადიანი დეპოზიტი საკრედიტო დაწესებულებებში	15,000	–

(ათას ლარში)

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

464,402

462,887

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 209,128 ლარი (2016 წლის 31 დეკემბერი: 136,437 ლარი) იყო განთავსებული მიმდინარე ანგარიშებზე ევთოს (OECD) საერთაშორისო დონეზე აღიარებულ ბანკებში, რომლებიც კონტრაგენტებად გამოდიან ჯგუფის მიერ განხორციელებულ საერთაშორისო ანგარიშსწორების ოპერაციებში.

სხვა საკრედიტო დაწესებულებებში განთავსებული მიმდინარე ანგარიშების საკრედიტო რეიტინგი ასეთია:

	2017	2016
ა.	–	136,322
BBB+	209,111	95
BBB-	838	673
BB+	18	–
BB	–	4
BB-	19,465	15,993
B+	27	38
ბ-	5	–
CCC	–	23
შეფასების გარეშე	2,442	1,146
სულ	231,906	154,294

(ათას ლარში)

6. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები (გაგრძელება)

საკრედიტო დაწესებულებებში 90 დღემდე ვადიანი დეპოზიტის საკრედიტო რეიტინგი ასეთია:

	2017	2016
BB-	15,000	–
სულ	15,000	–

ცხრილებში მოცემულია საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტო Fitch Ratings-ის მიერ მინიჭებული რეიტინგები

7. მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ

მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოიცავს:

	2017	2016
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	61,098	82,558
90 დღეზე მეტი ვადის მქონე ანაზარი	12,332	13,697
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	73,430	96,255

საკრედიტო დაწესებულებებს მოეთხოვებათ საქართველოს ეროვნულ ბანკში საპროცენტო სარგებლის მქონე დეპოზიტების (სავალდებულო რეზერვი) გახსნა, რომლის ოდენობაც დამოკიდებულია საკრედიტო დაწესებულებების მიერ მოზიდული თანხების მოცულობაზე. კანონმდებლობის შესაბამისად ჯგუფს შეზღუდული აქვს დეპოზიტზე არსებული თანხების გამოტანის უფლება. 2017 წლის სექტემბერსა და ნოემბერში, Standard&Poor-ისა და Fitch-ის რეიტინგებმა ხელახლა დაადასტურეს საქართველოს, როგორც ქვეყნის, მათი შესაბამისი რეიტინგები „BB“ – „სტაბილური“ კატეგორიაზე, ხოლო 2017 წლის სექტემბერში Moody-მა ქვეყნის რეიტინგი ერთი საფეხურით ზევით – „Ba2“ კატეგორიაში აწია.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 11,413 ლარი (2016 წლის 31 დეკემბერი: 12,625 ლარი) იყო განთავსებული საგარანტიო დეპოზიტის სახით სვოპ გარიგებების დასაფინანსებლად გაფორმებული სვოპ დილერთა საერთაშორისო ასოციაციის (ISDA) ჩარჩო ხელშეკრულების „კრედიტის უზრუნველყოფის შესახებ დანართით“ განსაზღვრული ვარიაციული და საიმედოობის მარჟებისთვის. ვარიაციული მარჟა დროდადრო იცვლება ფორვარდულ კონტრაქტებში საბაზრო კოტირებების მიხედვით გადაფასებისას. დამატებითი დეტალები წარმოდგენილია მე-13 შენიშვნაში.

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები

კლიენტებზე გაცემული სესხები მოიცავს:

	2017	2016
საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	403,368	331,120
სამომხმარებლო სესხები	261,063	184,801
მიკროსესხები	117,203	108,673
სალომბარდო სესხები	60,583	54,726
იპოთეკური სესხები	19,998	16,595
კორპორაციული და მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სესხები	4,336	8,649

(ათას ლარში)

კლიენტებზე გაცემული სესხები, მთლიანი	866,551	704,564
გამოკლებული - სესხების გაუფასურების რეზერვი	(109,486)	(73,083)
კლიენტებზე გაცემული სესხები	757,065	631,481

რეგულარული შემოსავლის მქონე საცალო კლიენტებზე სესხები გაიცემა ისეთი პირებისთვის, რომლებსაც საბანკო ანგარიშზე ხელფასის, სახელმწიფო პენსიის ან სოციალური დახმარების სახით რეგულარულად (როგორც წესი, ყოველთვიურად) ერიცხება გარკვეული თანხა.

(ათას ლარიში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)

კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი

კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვი შემდეგ კატეგორიებად იყოფა:

	საგალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარუ ლი	სამომხმარებ ლო სესხები	მიკროსესხებ ი	სალომხმარდ ო სესხები	იპოთეკური სესხები	კორპორატი ული და მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები	სულ
2017 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	28,030	34,870	4,663	2,528	292	2,700	73,083
დარიცხვა/(შემობრუნება)							
წლის განმავლობაში	10,326	26,149	2,497	(396)	128	(807)	37,897
აღდგენები	726	777	39	–	56	266	1,864
ჩამოწერილი თანხები	(1,171)	(450)	(36)	(850)	–	(851)	(3,358)
2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	37,911	61,346	7,163	1,282	476	1,308	109,486
ინდივიდუალური გაუფასურება	–	–	–	1,244	–	740	1,984
კოლექტიური გაუფასურება	37,911	61,346	7,163	38	476	568	107,502
	37,911	61,346	7,163	1,282	476	1,308	109,486
ინდივიდუალურად გაუფასურებულად შეფასებული სესხის მილიანი თანხა, ინდივიდუალური გაუფასურების რეზერვის გამოქვითვამდე	–	–	–	1,926	–	2,560	4,486
	საგალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარუ ლი	სამომხმარებ ლო სესხები	მიკროსესხებ ი	სალომხმარდ ო სესხები	იპოთეკური სესხები	კორპორატი ული და მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები	სულ
2016 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	19,974	27,717	3,548	3,464	422	2,219	57,344
დარიცხვა/(შემობრუნება)							
წლის განმავლობაში	8,739	11,357	1,222	(670)	(104)	481	21,025
აღდგენები	1,051	534	8	–	–	–	1,593
ჩამოწერილი თანხები	(1,734)	(4,738)	(115)	(266)	(26)	–	(6,879)
2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	28,030	34,870	4,663	2,528	292	2,700	73,083
ინდივიდუალური გაუფასურება	–	–	–	2,345	–	1,462	3,807

(ათას ლარში)

კოლექტიური გაუფასურება	28,030	34,870	4,663	183	292	1,238	69,276
	<u>28,030</u>	<u>34,870</u>	<u>4,663</u>	<u>2,528</u>	<u>292</u>	<u>2,700</u>	<u>73,083</u>
ინდივიდუალურად გაუფასურებულად შეფასებული სესხის მთლიანი თანხა, ინდივიდუალური გაუფასურების რეზერვის გამოქვითვამდე	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3,257</u>	<u>-</u>	<u>3,957</u>	<u>7,214</u>

ინდივიდუალურად გაუფასურებული სესხები

იმ სესხებზე დარიცხული საპროცენტო შემოსავალი, რომელთათვისაც აღიარებულია ინდივიდუალური გაუფასურების რეზერვი, 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით იყო 876 ლარი (2016 წ.: 1,083 ლარი). შესაბამისი დანარიცხები აღიარებულ იქნა როგორც 2017, ისე 2016 წელს და აღრიცხულია მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, როგორც პროცენტიან აქტივებზე დარიცხული გაუფასურების წმინდა ხარჯი.

სესხის უზრუნველყოფა

უზრუნველყოფის საგნის საჭირო მოცულობა და ტიპი დამოკიდებულია მსესხებლის საკრედიტო რისკის შეფასებაზე. შემუშავებულია უზრუნველყოფის საგნის ტიპებისა და შეფასების პარამეტრების ინსტრუქციები.

(ათას ლარში)

8. კლიენტებზე გაცემული სესხები (გაგრძელება)**სესხის უზრუნველყოფა (გაგრძელება)**

მიღებული უზრუნველყოფის ძირითადი ტიპებია:

- ▶ იურიდიული პირების სესხებისთვის - უძრავი ქონების იპოთეკა, სასაქონლო მატერიალური მარაგები და სავაჭრო დებიტორული დავალიანება;
- ▶ ფიზიკური პირების სესხებისთვის – საცხოვრებელი ფართის იპოთეკა და ოქრო (სალომბარდო სესხებისთვის)

ხელმძღვანელობა ახდენს უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულების მონიტორინგს, მოითხოვს დამატებით უზრუნველყოფას სესხის ხელშეკრულების თანახმად და თვალყურს ადევნებს სესხის გაუფასურების რეზერვის ადეკვატურობის გადახედვისას მიღებული უზრუნველყოფის საბაზრო ღირებულებას.

თუ მხედველობაში არ მივიღებთ უზრუნველყოფის საგნის დისკონტირებულ ღირებულებას, სესხის გაუფასურების რეზერვი 2,502 ლარით მეტი იქნება 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (2016: 3,407 ლარით მეტი).

კლიენტებზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ათ უმსხვილეს მესამე მხარე მსესხებელზე გაცემული სესხების კონცენტრაცია შეადგენდა 4,632 ლარს, ანუ ჯგუფის მთლიანი სასესხო პორტფელის 0.5%-ს (2016 წ.: 6,666 ლარი და 0.9%, შესაბამისად). აღნიშნული სესხებისთვის შეიქმნა რეზერვი 999 ლარის (2016 წ.: 2,523 ლარი) ოდენობით.

კლიენტებზე გაცემული სესხები კლიენტების ტიპების მიხედვით:

	2017	2016
ფიზიკური პირები	862,722	695,804
კერძო საწარმოები	3,829	8,760
კლიენტებზე გაცემული სესხები, მთიანი	866,551	704,564
გამოკლებული - სესხების გაუფასურების რეზერვი	(109,486)	(73,083)
კლიენტებზე გაცემული სესხები, ნეტო	757,065	631,481

სესხები საქართველოს ფარგლებში, ძირითადად შემდეგ დარგებზეა გაცემული:

	2017	2016
ფიზიკური პირები	862,722	695,804
ვაჭრობა და მომსახურება	2,470	4,914
მშენებლობა	2	686
სხვა	1,357	3,160
კლიენტებზე გაცემული სესხები, მთიანი	866,551	704,564
გამოკლებული - სესხების გაუფასურების რეზერვი	(109,486)	(73,083)
კლიენტებზე გაცემული სესხები, ნეტო	757,065	631,481

9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები

(ათას ლარში)

სესხები და მისაღები ანგარიშები მოიცავს შემდეგს:

	<i>2017</i>	<i>2016</i>
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო თამასუქები	83,207	132,898
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	69,218	21,638
სადეპოზიტო სერთიფიკატები სეზ-ში	–	9,603
სესხები და მისაღები ანგარიშები	152,425	164,139

2014 წლის შემდგომ შეძენილი სახაზინო ფასიანი ქაღალდებისა და საქართველოს ეროვნული ბანკის სადეპოზიტო სერთიფიკატების აქტიური ბაზრის არარსებობის გამო, ჯგუფმა 2015 წელს და შემდგომ შესყიდული სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების კლასიფიცირება მოახდინა ამორტიზებული ღირებულებით სესხებსა და მისაღები ანგარიშებში ისე, რომ ამან გავლენა არ მოახდინა მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაზე. 2015 წლამდე შესყიდული ფასიანი ქაღალდები კლასიფიცირებულია, როგორც დაფარვის ვადამდე ფლობილი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების.

(ათას ლარში)

9. საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები (გაგრძელება)

დაფარვის ვადამდე ფლობილი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები მოიცავს:

	2017	2016
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	70,375	82,451
დაფარვის ვადამდე ფლობილი ფასიანი ქაღალდები	70,375	82,451

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები არ ყოფილა გამოყენებული უზრუნველყოფის საგანის სახით (2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 17,863 ლარის საბალანსო ღირებულების მქონე საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები გამოყენებული იქნა სებ-ისგან მიღებული მოკლევადიანი სესხის უზრუნველყოფისთვის). იხილეთ მე-14 შენიშვნა.

10. ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებების მოძრაობა ასეთია:

	კომპიუტერული ტექნიკა და სატრანსპორტო საშუალებები						
	მიწა და შენობა-ნაგებობები	ავიჯი და მოწყობილობები	საოფისე აღჭურვილობა	ტოი საშუალებები	საიჯარო დაუმთავრებელი მშენებლობა	დაუმთავრებელი	სულ
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2016 წ.	81,349	70,351	27,442	13,839	9,305	132	202,418
შემოსვლები	1,105	8,554	2,402	1,482	298	–	13,841
გასვლები	(82)	(1)	–	(198)	(875)	(132)	(1,288)
31 დეკემბერი, 2017 წ.	82,372	78,904	29,844	15,123	8,728	–	214,971
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება							
31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	33,548	19,943	11,643	3,947	–	69,081
ცვეთის დანარიცხი	1,642	7,020	3,325	1,126	804	–	13,917
გასვლები	–	–	–	(182)	(427)	–	(609)
31 დეკემბერი, 2017 წ.	1,642	40,568	23,268	12,587	4,324	–	82,389
წმინდა საბალანსო ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2016 წ.	81,349	36,803	7,499	2,196	5,358	132	133,337
31 დეკემბერი, 2017 წ.	80,730	38,336	6,576	2,536	4,404	–	132,582

	კომპიუტერული ტექნიკა და სატრანსპორტო საშუალებები						
	მიწა და შენობა-ნაგებობები	ავიჯი და მოწყობილობები	საოფისე აღჭურვილობა	ტოი საშუალებები	საიჯარო დაუმთავრებელი მშენებლობა	დაუმთავრებელი	სულ
თვითღირებულება ან გადაფასებული ღირებულება							

(ათას ლარში)

31 დეკემბერი, 2015 წ.	77,788	63,675	25,788	13,783	8,696	–	189,730
შემოსვლები	1,032	6,755	2,830	739	1,301	132	12,789
გასვლები	(1,793)	(79)	(1,176)	(683)	(692)	–	(4,423)
გადაფასება	4,322	–	–	–	–	–	4,322
31 დეკემბერი, 2016 წ.	81,349	70,351	27,442	13,839	9,305	132	202,418
დარიცხული ცვეთა და							
გაუფასურება							
31 დეკემბერი, 2015 წ.	2,201	27,003	17,567	10,702	3,640	–	61,113
ცვეთის დანარიცხი	1,573	6,623	3,552	1,530	925	–	14,203
გასვლები	(746)	(78)	(1,176)	(589)	(618)	–	(3,207)
გადაფასება	(3,028)	–	–	–	–	–	(3,028)
31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	33,548	19,943	11,643	3,947	–	69,081
წმინდა საბალანსო							
ღირებულება							
31 დეკემბერი, 2015 წ.	75,587	36,672	8,221	3,081	5,056	–	128,617
31 დეკემბერი, 2016 წ.	81,349	36,803	7,499	2,196	5,358	132	133,337

ჯგუფის მიწა და შენობა-ნაგებობები სისტემატურად გადაფასდება. ბოლო გადაფასების თარიღი 2016 წლის 31 დეკემბერი იყო. მიწისა და შენობა-ნაგებობების გადაფასების შედეგად, მათი ღირებულება გაიზარდა 7,350 ლარით. აქედან 7,508 ლარი და 158 ლარი აღიარებულია სხვა სრულ შემოსავალსა და სხვა საოპერაციო ხარჯებში მოგების სახით, შესაბამისად.

(ათას ლარში)

10. ძირითადი საშუალებები (გაგრძელება)

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფმა მოახდინა თავისი შენობა-ნაგებობების საბაზრო ფასების ანალიზი და დაასკვნა, რომ მათი საბაზრო ფასი არსებითად არ განსხვავდებოდა მათი საბალანსო ღირებულებისგან.

სრულად გაცვეთილი, მაგრამ ჯერ კიდევ ექსპლუატაციაში მყოფი ძირითადი საშუალებების მთლიანი საბალანსო ღირებულება ასეთია:

	<i>კომპიუტერულ</i>				<i>საიჯარო</i>
	<i>ავეჯი და</i>	<i>ი ტექნიკა და</i>	<i>ავტოსატრანსპ</i>	<i>საიჯარო</i>	
	<i>მოწყობილობე</i>	<i>საოფისე</i>	<i>ორტო</i>	<i>ქონების</i>	
	<i>ბი</i>	<i>აღჭურვილობა</i>	<i>საშუალებები</i>	<i>გაუმჯობესება</i>	<i>სულ</i>
თვითღირებულება ან					
გადაფასებული					
ღირებულება					
31 დეკემბერი, 2017 წ.	11,786	16,276	10,305	230	38,597
31 დეკემბერი, 2016 წ.	7,516	12,300	8,020	230	28,066

ჯგუფის შენობები სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მესამე დონეს მიეკუთვნება. 2017 წელს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

შენობა-ნაგებობები თვითღირებულების მეთოდით რომ შეფასებულიყო, მათი საბალანსო ღირებულება იქნებოდა:

	<i>2017</i>	<i>2016</i>
თვითღირებულება	51,901	50,878
დარიცხული ცვეთა და გაუფასურება	(9,411)	(8,373)
ნარჩენი საბალანსო ღირებულება	42,490	42,505

11. არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივების, მათ შორის კომპიუტერული პროგრამებისა და ლიცენზიების დინამიკა ასეთია:

	<i>პროგრამული</i>
	<i>უზრუნველყოფა</i>
	<i>და ლიცენზიები</i>
თვითღირებულება	
31 დეკემბერი, 2016 წ.	36,331
შემოსვლები	11,828
31 დეკემბერი, 2017 წ.	48,159
დაგროვილი ამორტიზაცია	
31 დეკემბერი, 2016 წ.	14,833
ამორტიზაციის დანარიცხი	6,977
31 დეკემბერი, 2017 წ.	21,810
წმინდა საბალანსო ღირებულება	
31 დეკემბერი, 2016 წ.	21,498

(ათას ლარში)

31 დეკემბერი, 2017 წ.	<u>26,349</u>
	<i>პროგრამული უზრუნველყოფა და ლიცენზიები</i>
თვითღირებულება	
31 დეკემბერი, 2015 წ.	29,835
შემოსვლები	6,496
31 დეკემბერი, 2016 წ.	<u>36,331</u>
დაგროვილი ამორტიზაცია	
31 დეკემბერი, 2015 წ.	9,578
ამორტიზაციის დანარიცხი	5,255
31 დეკემბერი, 2016 წ.	<u>14,833</u>
წმინდა საბალანსო ღირებულება	
31 დეკემბერი, 2015 წ.	<u>20,257</u>
31 დეკემბერი, 2016 წ.	<u>21,498</u>

(ათას ლარში)

12. გადასახადები

მოგების გადასახადის ხარჯი ასეთია:

	2017	2016
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	6,433	2,650
გადავადებული საგადასახადო სარგებელი - წარმოშობა და დროებითი სხვაობების შებრუნება	(647)	(5,941)
მოგების გადასახადის ხარჯი/(სარგებელი)	5,786	(3,291)

2016 წლის ივნისში საქართველოს საგადასახადო კანონში ცვლილებები შევიდა მოგების გადასახადთან დაკავშირებით. ცვლილებები ძალაში შედის 2017 წლის 1 იანვრიდან და ვრცელდება საქართველოში მოქმედ ყველა კომპანიაზე, გარდა ბანკებისა, სადაზღვევო კომპანიებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა, რომლებისთვისაც ძალაში შესვლის თარიღი 2019 წლის 1 იანვრით განისაზღვრა. ახალი ნორმატიული აქტების თანახმად, მოგების გადასახადით დაიბეგრება დივიდენდების სახით იმ აქციონერებზე განაწილებული მოგება, რომლებიც არიან ფიზიკური პირები ან არარეზიდენტები საქართველოში, და არა მოგება, რომელიც მიღებული იქნა არსებული ნორმატიული აქტების შესაბამისად. დივიდენდების განაწილებაზე დასარიცხი გადასახადის ოდენობა დაანგარიშდება განაწილებულ თანხაზე (1/85% * 15%) ოდენობის დარიცხვით. კომპანიებს უფლება ექნებათ ჩაითვალონ 2008-2016 წლებში მიღებული მოგებიდან განაწილებულ დივიდენდებთან დაკავშირებული მოგების გადასახადის ვალდებულება, არსებული ნორმატიული აქტების მიხედვით შესაბამისი პერიოდისთვის გადახდილი მოგების გადასახადის ოდენობით. საქართველოს რეზიდენტ კომპანიებს შორის დივიდენდის განაწილება არ დაიბეგრება მოგების გადასახადით.

ამ ცვლილებების ამოქმედების შემდეგ, 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფმა თავისი გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები ხელახლა შეაფასა საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა ამოქმედებაც მოსალოდნელია იმ პერიოდში, როდესაც აქტივის რეალიზაცია და ვალდებულების გასტუმრება ხდება. ბასს 12-ის „მოგების გადასახადი“ თანახმად, ჯგუფმა გაუნაწილებელი მოგებისთვის გამოიყენა 0%-იანი საგადასახადო განაკვეთი იმ აქტივებისა და ვალდებულებების შემთხვევაში, რომელთა რეალიზაცია ან გასტუმრება მოსალოდნელია 2019 წლის 1 იანვრიდან ცვლილების ამოქმედების პერიოდებში.

საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობაში ზემოაღნიშნული ცვლილებები ასევე ითვალისწინებს მოგების გადასახადით გარკვეული ოპერაციების დაბეგვრას, რომლებიც შეიძლება ჩაითვალოს მოგების განაწილებად, როგორცაა მაგალითად, არასაბაზრო ფასებით აღრიცხული გარიგებები, ბიზნესსაქმიანობასთან დაუკავშირებელი ხარჯები, ან საქონლისა და მომსახურების უსასყიდლო მიწოდება. ასეთი ოპერაციების დაბეგვრა სცდება ბასს 12-ის „მოგებიდან გადასახადები“ მოქმედების არეალს და 2019 წლის 1 იანვრიდან აღირიცხება საოპერაციო საქმიანობასთან დაკავშირებული გადასახადების მსგავსად. საგადასახადო ცვლილებები, რომლებიც უკავშირდება მსგავსი მოგების განაწილებას, არ ახდენს გავლენას ჯგუფის 2017 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაზე.

2017 და 2016 წლებში მოგების გადასახადის განაკვეთი, გარდა სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან მიღებული მოგებისა, 15% იყო. სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან და საქართველოს ეროვნული ბანკის დეპოზიტებიდან მიღებულ საპროცენტო შემოსავლებზე გადასახადის განაკვეთი 0%-ს შეადგენს.

მოგების გადასახადის ეფექტური განაკვეთი განსხვავდება კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოგების გადასახადის განაკვეთისგან. ქვემოთ კანონმდებლობით გათვალისწინებული განაკვეთების მიხედვით მოგების გადასახადის ხარჯი შესაბამისობაშია მოყვანილი გადასახადის რეალურ ოდენობასთან:

(ათას ლარში)

	2017	2016
მოგება მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე	58,800	44,423
კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთი	15%	15%
თეორიული მოგების გადასახადის ხარჯი კანონმდებლობით		
გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთით	8,820	6,663
სებ-ში 0%-ად განთავსებული სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდებიდან და დეპოზიტებიდან მიღებული შემოსავლის საგადასახადო ეფექტი	(3,125)	(2,792)
მოგების გადასახადის ნაწილში კანონმდებლობის ცვლილების ეფექტი	(251)	(7,436)
საგადასახადო მიზნებისთვის გამოუქვითავი ხარჯები	342	274
მოგების გადასახადის ხარჯი/(სარგებელი)	5,786	(3,291)

(ათას ლარში)

12. გადასახადები (გაგრძელება)

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები 31 დეკემბრის მდგომარეობით და მათი მოძრაობა შესაბამის წლებში შემდეგია:

	დროებითი სხვაობების წარმოშობა და შებრუნება			დროებითი სხვაობების წარმოშობა და შებრუნება		
	2015	მოგება- ზარალის ანგარიშგებაში ი	სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში ცვლილების ეფექტი	2016	მოგება- ზარალის ანგარიშგებაში ი	2017
გამოსაქვითი						
დროებითი						
სხვაობების						
საგადასახადო						
ეფექტი						
კლიენტებზე						
გაცემული სესხები	2,482	(2,007)	–	475	(475)	–
ინვესტიციები						
აქციებში	275	(275)	–	–	–	–
სხვა აქტივები	1,010	(978)	–	32	(24)	8
სხვა ვალდებულებები	772	490	–	1,262	832	2,094
მთლიანი						
გადავადებული						
საგადასახადო						
აქტივები	4,539	(2,770)	–	1,769	333	2,102
გადავადებული						
საგადასახადო აქტივი	4,539	(2,770)	–	1,769	333	2,102
დასაბეგრი დროებითი						
სხვაობების						
საგადასახადო						
ეფექტი						
კლიენტებზე						
გაცემული სესხები	–	–	–	–	(747)	(747)
ძირითადი						
საშუალებები და						
არამატერიალური						
აქტივები	(12,404)	8,711	1,343	(2,350)	1,061	(1,289)
გადავადებული						
საგადასახადო						
ვალდებულებები	(12,404)	8,711	1,343	(2,350)	314	(2,036)
წმინდა						
გადავადებული						
საგადასახადო						
აქტივები/	(7,865)	5,941	1,343	(581)	647	66

(ათას ლარში)

(ვალდებულებები)

13. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები

სხვა აქტივებს მიეკუთვნება:

	2017	2016
მოთხოვნები ფულადი გადარიცხვების სისტემის ოპერატორების მიმართ	7,116	4,523
საინვესტიციო ქონება	2,597	2,729
განთავსებული საგარანტიო დეპოზიტები	2,310	2,345
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	2,061	2,001
წინასწარ გადახდილი გადასახადები მოგების გადასახადის გარდა	910	856
დასაკუთრებული ქონება	906	1,306
გადახდილი გარანტიებიდან მისაღები ანგარიშები	899	899
ინვესტიციები მეკავშირე საწარმოებში	813	530
წარმოებული აქტივი	104	1,195
სხვა	5,045	3,041
სულ	22,761	19,425
გამოკლებული - სხვა აქტივების გაუფასურების რეზერვი	(2,792)	(2,414)
სხვა აქტივები	19,969	17,011

საინვესტიციო ქონება ძირითადად მოიცავს „ბ“ კლასის საოფისე ფართს ზუგდიდის საქმიან ნაწილში, რომლის საერთო საიჯარო ფართიც 1,582 კვ. მ.-ია, ასევე თბილისის გარეთ მდებარე რამდენიმე შენობა-ნაგებობას.

საინვესტიციო ქონება სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხება. სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად შეფასების თარიღისთვის ბაზრის მონაწილეებს შორის შემდგარი ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში. ბოლო გადაფასების თარიღი 2017 წლის 31 დეკემბერი იყო. შეფასება ჩაატარა აკრედიტებულმა დამოუკიდებელმა შემფასებელმა, რომელსაც აქვს აღიარებული და შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაცია და ასევე აქვს გამოცდილება შესაფასებელი საინვესტიციო ქონების ანალოგიური კატეგორიისა და ადგილმდებარეობის ქონების შეფასებაში. გამოყენებულია შეფასების საერთაშორისო სტანდარტების კომიტეტის მიერ რეკომენდებული შეფასების მოდელები და შეფასება შეესაბამება ფასს 13-ის პრინციპებს. დეტალური ინფორმაციისათვის იხილეთ 23-ე შენიშვნა.

(ათას ლარში)

13. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები (გაგრძელება)

სამართლიანი ღირებულების გადაფასების გარდა, საინვესტიციო ქონებაში მნიშვნელოვანი მოძრაობა არ ყოფილა.

ჯგუფის საინვესტიციო ქონება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მესამე დონეს მიეკუთვნება. 2017 წელს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

ფულადი გადარიცხვებიდან 7,116 ლარის (2016 წ.: 4,523 ლარის) ოდენობის მისაღები ანგარიშები წარმოადგენს საცალო კლიენტების მისამართით წინასწარ შესრულებულ ფულად გადარიცხვებს პერიოდის ბოლოსთვის, რაც შემდეგ რამდენიმე დღეში გადაიხადეს სისტემების ოპერატორებმა მომსახურების ხელშეკრულებების შესაბამისად.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით განთავსებული საგარანტიო დეპოზიტები ძირითადად წარმოადგენს დაგირავებულ სახსრებს „ვიზა ინკ.“-ში 924 ლარის, ხოლო „მასტერ ქარდ ინკ.“-ში 1,386 ლარის ოდენობით (2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: „ვიზა ინკ.“-ში 937 ლარი, „მასტერ ქარდ ინკ.“-ში 1,408 ლარი).

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილი გვიჩვენებს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს, რომლებიც აღრიცხულია აქტივებად და ვალდებულებებად მათ პირობით თანხებთან ერთად. ჯამურად აღრიცხული პირობითი თანხა წარმოადგენს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის შესაბამისი აქტივის, განაკვეთის ან ინდექსის თანხას და საფუძველს, რომელზე დაყრდნობითაც ფასდება წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტის ღირებულების ცვლილება. პირობითი თანხები ასახავს ოპერაციითა მოცულობას წლის ბოლოსთვის და არ მოიცავს საკრედიტო რისკს.

	2017				2016			
	სამართლიანი		სამართლიანი		სამართლიანი		სამართლიანი	
	პირობითი თანხა		პირობითი თანხა		პირობითი თანხა		პირობითი თანხა	
	ვალდებუ	ვალდებუ	ვალდებუ	ვალდებუ	ვალდებუ	ვალდებუ	ვალდებუ	ვალდებუ
აქტივი	ლუბა	აქტივი	ლუბა	აქტივი	ლუბა	აქტივი	ლუბა	აქტივი
სავალუტო								
ხელშეკრულებები								
ფორვარდები და სვოპები								
- ადგილობრივი								
ვალუტაში	-	(2,651)	-	(34)	1,505	(1,290)	15	(107)
ფორვარდები და სვოპები								
- უცხოურ ვალუტაში	17,741	(51,922)	104	(5,608)	19,859	(45,697)	1,180	(1,279)
სულ წარმოებული								
აქტივები/ვალდებულებები								
ები	17,741	(54,573)	104	(5,642)	21,364	(46,987)	1,195	(1,386)

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფი ფლობს შემდეგი სახის წარმოებულ ფინანსურ ინსტრუმენტებს:

ფორვარდული ხელშეკრულებები

ფორვარდული ხელშეკრულებები წარმოადგენს სპეციალური ფინანსური ინსტრუმენტის კონკრეტულ ფასად სამომავლო თარიღით ყიდვასთან ან გაყიდვასთან დაკავშირებულ ხელშეკრულებებს. ფორვარდული ხელშეკრულებებით ოპერაციები ხდება არასაბირჟო ბაზარზე.

ჯგუფის ფორვარდული ხელშეკრულებები სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მეორე დონეს

(ათას ლარში)

მიეკუთვნება. 2017 წელს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

ავანსები მოიცავს შემდეგს:

	2017	2016
ძირითადი საშუალებებისა და არამატერიალური აქტივებისთვის გადახდილი ავანსები	4,987	1,103
პროფესიული მომსახურებისთვის გადახდილი ავანსი	608	944
წინასწარ გადახდილი დაზღვევა	362	415
სხვა	857	1,564
სულ გადახდილი ავანსები	6,814	4,026

სხვა ვალდებულებები მოიცავს შემდეგს:

	2017	2016
დარიცხული პრემია	10,021	8,180
წარმოებული ვალდებულება	5,642	1,386
დაუფარავი თანხები	2,320	1,564
სხვადასხვა კრედიტორები	743	963
საგადასახადო დავალიანება, მოგების გადასახადის გარდა	386	365
სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების, მათ შორის თავდებობებისა და ნაკისრი ვალდებულებების ანარიცხები	215	461
სხვა	5,904	3,893
სხვა ვალდებულებები	25,231	16,812

(ათას ლარში)

13. სხვა აქტივები, ავანსები და სხვა ვალდებულებები (გაგრძელება)

გაუფასურების რეზერვის და ანარიცხების დინამიკა ასეთია:

	სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების, მათ შორის თავდებობებისა და ნაკისრი ვალდებულებების ანარიცხები		
	სხვა აქტივები	სულ	
31 დეკემბერი, 2016 წ.	2,414	461	2,875
დანარიცხი/(გაუქმება)	382	(461)	(79)
ჩამოწერა	(4)	–	(4)
აღდგენები	–	215	215
31 დეკემბერი, 2017 წ.	2,792	215	3,007

	სხვადასხვა პირობითი ვალდებულების, მათ შორის თავდებობებისა და ნაკისრი ვალდებულებების ანარიცხები		
	სხვა აქტივები	სულ	
31 დეკემბერი, 2015 წ.	5,130	482	5,612
დანარიცხი/(გაუქმება)	992	(21)	971
ჩამოწერა	(3,708)	–	(3,708)
31 დეკემბერი, 2016 წ.	2,414	461	2,875

მოთხოვნების, გარანტიების და ვალდებულებების ანარიცხები აღირიცხება სხვა ვალდებულებებში.

14. ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე

ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე მოიცავს:

	2017	2016
მიმდინარე ანგარიშები	5,703	3,859
ვადიანი ანაზრები და სესხები	794	17,941
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	6,497	21,800

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს სებ-ისგან სესხი არ მიუღია (2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ვადიანი ანაზრები და სესხები მოიცავდა სებ-ისგან მიღებულ 17,000 ლარის ოდენობის მოკლევადიან სესხს. 17,863 ლარის საბალანსო ღირებულების მქონე გარკვეული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები გამოყენებული იქნა ამ სესხის უზრუნველსაყოფად).

(ათას ლარში)

15. ვალდებულებები კლიენტების წინაშე

ვალდებულებები კლიენტების წინაშე მოიცავს შემდეგს:

	2017	2016
მიმდინარე ანგარიშები	669,253	615,151
ვადიანი დეპოზიტები (სადეპოზიტო სერტიფიკატების ჩათვლით)	677,035	676,902
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,346,288	1,292,053
გაცემული გარანტიების უზრუნველყოფა (მე-18 შენიშვნა)	814	1,319

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების მიმართ ვალდებულებები 140,272 ლარის (10.4%) ოდენობით მოდიოდა ათ უმსხვილეს მეანაბრეზე (2016 წლის 31 დეკემბერი: 130,592 ლარი (10.1%)).

(ათას ლარში)

15. ვალდებულებები კლიენტების წინაშე (გაგრძელება)

ვალდებულებები კლიენტების წინაშე მოიცავს ანგარიშებს კლიენტების შემდეგ ტიპებთან:

	2017	2016
ფიზიკური პირები	1,035,010	980,090
სახელმწიფო და საბიუჯეტო ორგანიზაციები	187,204	206,828
კერძო საწარმოები	124,074	105,135
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,346,288	1,292,053

ვალდებულებები კლიენტების წინაშე ეკონომიკის სექტორების მიხედვით:

	2017	2016
ფიზიკური პირები	1,035,010	980,090
სახელმწიფო და საბიუჯეტო ორგანიზაციები	187,204	206,828
ვაჭრობა	28,471	30,511
უძრავი ქონების მშენებლობა	2,584	2,458
ტრანსპორტი და კომუნიკაცია	919	1,998
ენერგეტიკა	876	4,016
სოფლის მეურნეობა	332	275
სხვა	90,892	65,877
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,346,288	1,292,053

16. სუბორდინირებული ვალი

2014 წლის ნოემბერში ბანკმა დაიწყო არაუზრუნველყოფილი სუბორდინირებული სესხის ხელშეკრულებების გაყიდვა მაღალშემოსავლიან ფიზიკურ და იურიდიულ კლიენტებზე. სუბორდინირებული სესხის ხელშეკრულებების გამოშვების ძირითადი მიზანი იყო მეორადი კაპიტალის მოზიდვა ბანკის კაპიტალიზაციის მხარდასაჭერად.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს ჰქონდა 105,753 ლარის დაუფარავი სუბორდინირებული ვალი (2016 წლის 31 დეკემბერი: 94,920 ლარი). აქედან, სებ-ის ამჟამინდელი და ბაზელ II/III-ის საფუძველზე სებ-ის მოთხოვნების თანახმად, მეორადი კაპიტალისთვის შეიძლება, შესაბამისად, 51,415 ლარისა და 51,415 ლარის (2016 წლის 31 დეკემბერი: 54,611 ლარი და 60,818 ლარი) მიკუთვნება.

17. საკუთარი კაპიტალი**საწესდებო კაპიტალი**

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ნებადართული საწესდებო კაპიტალი შედგებოდა 7,500,000,000 ზვეულბრივი აქციისგან. აქედან 5,502,254,354 გამოშვებული იყო, ხოლო 5,440,480,024 ზვეულბრივი აქცია სრულად იყო განადგებული 1,045,428,327 გამოსყიდული აქციის ჩათვლით (2016 წლის 31 დეკემბერი: ნებადართული საწესდებო კაპიტალი შედგებოდა 7,500,000,000 ზვეულბრივი აქციისგან, რომელთაგან 5,502,254,354 იყო გამოშვებული, ხოლო 5,423,313,907 სრულად იყო განადგებული 1,045,428,327 გამოსყიდული აქციის ჩათვლით). თითოეული აქციის ნომინალური ღირებულებაა 0.01 ლარი. გამოშვებული ზვეულბრივი აქციების მთლიანი რაოდენობიდან 59,926,012 აქცია გადავადებული გადახდის პრინციპით არის მიყიდული Stichting Liberty ESOP-ისთვის (2016 წ.: 78,940,447) და მიეკუთვნება თანამშრომელთა წილობრივი ინსტრუმენტებით

(ათას ლარში)

კომპენსაციის პროგრამას.

მთლიანად განაღდებული და გამოსყიდული ჩვეულებრივი და კონვერტირებადი პრივილეგიებული აქციების მოძრაობა აღწერილია ქვემოთ:

	აქციების რაოდენობა		ნომინალური თანხა		
	კონვერტირება		კონვერტირება		
	დი		დი		
	პრივილეგირე		პრივილეგირე		
	ბული	ჩვეულებრივი	ბული	ჩვეულებრივი	სულ
31 დეკემბერი, 2015 წ.	6,139,064	4,415,081,485	6,139	44,151	50,290
საწესდებო კაპიტალის გაზრდა	–	36,998,040	–	370	370
საკუთარი აქციების გამოსყიდვა	–	(74,193,945)	–	(742)	(742)
31 დეკემბერი, 2016 წ.	6,139,064	4,377,885,580	6,139	43,779	49,918
საწესდებო კაპიტალის გაზრდა	–	17,166,117	–	172	172
31 დეკემბერი, 2017 წ.	6,139,064	4,395,051,697	6,139	43,951	50,090

(ათას ლარში)

17. კაპიტალი (გაგრძელება)

საწესდებო კაპიტალი (გაგრძელება)

აქციონერებმა ბანკის სააქციო კაპიტალში შენატანი განახორციელეს ლარში და ისინი უფლებამოსილი არიან დივიდენდები და კაპიტალის ნებისმიერი განაწილება მიიღონ ლარში.

საწესდებო კაპიტალის გაზრდა წარმოადგენს ESOP-ის აქციებთან დაკავშირებული უფლების გამოყენებას. 2017 წელს ESOP-ის აქციების ჯამური რაოდენობა, რომლებთან დაკავშირებითაც უფლება გამოყენებულ იქნა, შეადგენს 17,166,117-ს, საიდანაც ნაღდი ფულის შენატანები განხორციელდა 17,166,117 აქციაზე; დარჩენილი 1,848,318 აქციაზე თანხა გადახდილ იქნა 2018 წლის იანვარში (2016 წელს ESOP-ის აქციების ჯამური რაოდენობა, რომლებთან დაკავშირებითაც უფლება გამოყენებულ იქნა, შეადგენდა 36,998,040-ს, რომლებზეც თანხა სრულად გადახდილ იქნა 2016 წლის განმავლობაში). 2017 და 2016 წლების განმავლობაში ახალი ჩვეულებრივი აქციები არ გამოშვებულა და არ გაყიდულა.

2017 და 2016 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ერთი ჩვეულებრივი აქციის საბალანსო ღირებულება შეადგენდა 0.0474 ლარსა და 0.0402 ლარს, შესაბამისად.

გამოსყიდული საკუთარი აქციები

2015 წლის 12 ნოემბერს ჯგუფმა დაიწყო ჩვეულებრივი აქციების გამოსყიდვა (შემდგომში „გამოსყიდვა“), რა დროსაც თითო ჩვეულებრივ აქციაში გადაიხდა 0.0179 ლარი, და ჩვეულებრივი აქციების მაქსიმალურმა რაოდენობამ შეადგინა 1,045,428,327 ლარი, ანუ გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%.

გამოსყიდვის პერიოდი განისაზღვრა 90 კალენდარული დღით გამოცხადების თარიღიდან 2016 წლის 10 თებერვლამდე. 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფმა გამოისყიდა და მთლიანად მოახდინა ანგარიშსწორება 1,045,428,327 ჩვეულებრივ აქციაზე (გამოშვებული და მიმოქცევაში არსებული აქციების მთლიანი რაოდენობის 19.00%).

გადახდილი საფასური და გარიგების დანახარჯები გამოიქვითება მთლიანი კაპიტალიდან, როგორც გამოსყიდული აქციები მათ გაუქმებამდე ან ხელახლა გამოშვებამდე. გამოსყიდული აქციები ასახულია საშუალო შეწონილი ღირებულებით.

გამოსყიდვის პერიოდში გამოსყიდული ნებისმიერი აქცია, რომელიც არ გაყიდულა 2018 წლის 27 ივლისამდე, ჩაითვლება გაუქმებულად და ხელმძღვანელობა ვალდებულია დაარეგისტრიროს გაუყიდავი გამოსყიდული აქციები ბანკის აქციათა რეესტრში, რომელსაც აწარმოებს დამოუკიდებელი რეგისტრატორი.

კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები

2012 წლის აგვისტოში ბანკმა გამოუშვა და საქართველოში საჯარო შეთავაზების მეშვეობით საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი გახდა 10,000,000 კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქცია, რომლებიც გამოსყიდვას არ ექვემდებარება. თითო კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციის განთავსების მთლიანი ფასი იყო 1 ლარი (საჯარო შეთავაზების ნებადართული ოდენობა შემდეგ გაიზარდა 30,000,000 კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციაზე), რომელთაგან 6,139,064 იყო მიმოქცევაში და 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის სრულად განადგურებული (2016 წ.: 6,139,064). საჯარო შეთავაზების ვადა 2015 წლის 31 დეკემბერს ამოიწურა. კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციები მუდმივია და მათი კონვერტირება, მფლობელის სურვილისამებრ, შეიძლება ბანკის ჩვეულებრივ აქციებად კონვერტაციის ფასით, რომელიც წარმოადგენს წინა კალენდარული წლის ბოლოსთვის ბანკის ფასის-ის შესაბამისად აუდიტის მიხედვით ჩვეულებრივი აქციების საბალანსო ღირებულების 1.05-ზე გამრავლებულ ოდენობას, მიმოქცევაში არსებულ ერთ ჩვეულებრივ აქციაზე (გამოსყიდული აქციების გამოკლებით).

(ათას ლარში)

კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე დივიდენდების განაკვეთი წელიწადში 17%-ია, გადაიხდება ყოველწლიურად და ექვემდებარება აქციონერთა საერთო კრების მიერ დამტკიცებას ყოველ წელს. დივიდენდები არ არის კუმულაციური. კონვერტაციის ოფციონი თავდაპირველი აღიარების თარიღისთვის კაპიტალის კომპონენტის სახითაა კლასიფიცირებული.

დივიდენდის გადახდა დამოკიდებულია ბანკის ფინანსურ მდგომარეობაზე და საქმიანობის შედეგზე და კაპიტალის ადეკვატურობის გონივრულ მოთხოვნებზე და შეიძლება, სხვა მიზეზებთან ერთად, შეიზღუდოს არსებული კანონმდებლობითა და ნორმატიული აქტებით, ასევე საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ.

საბაზო/განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე

ჯგუფი წარმოადგენს მონაცემებს ერთ აქციაზე საბაზო და განზავებული შემოსავლის შესახებ თავისი ჩვეულებრივი აქციებისთვის. საბაზო შემოსავალი ერთ აქციაზე გამოითვლება ბანკის ჩვეულებრივი აქციების მფლობელთა წმინდა მოგების ან ზარალის შეფარდებით პერიოდის განმავლობაში მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების რაოდენობის საშუალო შეწონილთან (გამოსყიდული აქციების გამოკლებით). განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე განისაზღვრება ჩვეულებრივი აქციების მფლობელების მოგების ან ზარალის და მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების საშუალო შეწონილი რაოდენობის დაკორექტირებით, პოტენციური ჩვეულებრივი აქციების განზავების ეფექტის გათვალისწინებით (მაგრამ გამოსყიდული აქციების გათვალისწინების გარეშე), რომლებიც მოიცავს თანამშრომლებისთვის გაცემულ ოფციონებს და კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებს.

2017 წელს ბანკის ჩვეულებრივი აქციების მფლობელთა კუთვნილმა წმინდა მოგებამ შეადგინა 53,014 ლარი (2016 წ.: 47,714 ლარი), ხოლო წლის განმავლობაში მიმოქცევაში მყოფი აქციების საშუალო შეწონილი რაოდენობა იყო 4,456,826,027 (2016 წ.: 4,465,137,370), შესაბამისად, შემოსავალი აქციაზე 2017 წელს შეადგენდა 0.01166 ლარს (2016 წ.: 0.01045 ლარი).

(ათას ლარში)

17. კაპიტალი (გაგრძელება)**საბაზო/განზავებული შემოსავალი ერთ აქციაზე (გაგრძელება)**

2017 წლის 31 დეკემბერს კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებს არ ჰქონდა განზავების ეფექტი, რადგან 0.050 ლარის კონვერტაციის ფასი აღემატებოდა აღნიშნული პერიოდის კოტირებულ საშუალო შეწონილ საბაზრო ფასს - 0.033 ლარს. ამრიგად, 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის პოტენციურ განზავებაში არ მონაწილეობდა 6,139,064 კონვერტირებადი პრივილეგირებული აქციის ჩვეულებრივ აქციებად კონვერტაციის პოტენციური ეფექტი (2016 წლის 31 დეკემბრისთვის კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებს არ ჰქონდა განზავების ეფექტი, რადგან 0.042 ლარის კონვერტაციის ფასი აღემატებოდა აღნიშნული პერიოდის კოტირებულ საშუალო შეწონილ საბაზრო ფასს - 0.017 ლარს).

დივიდენდები

2017 წელს ბანკმა ჩვეულებრივ აქციებზე გადაიხადა დივიდენდები 20,000 ლარის ოდენობით (2016 წ.: ნული). 2017 წელს ბანკმა კონვერტირებად პრივილეგირებულ აქციებზე გადაიხადა დივიდენდები 1,044 ლარის ოდენობით (2016 წ.: 1,044 ლარი).

სხვა რეზერვები

სხვა რეზერვების დინამიკა ასეთია:

	<i>ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი</i>	<i>სულ</i>
2015 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	8,282	8,282
შენიშვნების გადაფასება, გადასახადის გათვალისწინებით	8,851	8,851
გაყიდული აქტივის გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	(182)	(182)
ქონების გადაფასების რეზერვის ცვეთა მოგების გადასახადის გათვალისწინებით	(162)	(162)
2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	16,789	16,789
გაყიდული აქტივის გადაფასების რეზერვი, გადასახადის გათვალისწინებით	(40)	(40)
ქონების გადაფასების რეზერვის ცვეთა მოგების გადასახადის გათვალისწინებით	(335)	(335)
2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	16,414	16,414

სხვა რეზერვების ხასიათი და დანიშნულება*ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი*

ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვი გამოიყენება შენობა-ნაგებობების სამართლიანი ღირებულების გაზრდის და შემცირებების აღრიცხვისათვის, იმ პირობით, თუ ამგვარი შემცირება უკავშირდება კაპიტალში ადრე ასახული იმავე აქტივის ზრდას.

18. პირობითი ვალდებულებები**საოპერაციო გარემო**

(ათას ლარში)

2017 წლის სექტემბერსა და ნოემბერში, Standard & Poor-ისა და Fitch-ის რეიტინგებმა ხელახლა დაადასტურეს საქართველოს, როგორც ქვეყნის, მათი შესაბამისი რეიტინგები „BB“ კატეგორიაზე სტაბილური პერსპექტივით, ხოლო 2017 წლის სექტემბერში Moody-მა ქვეყნის რეიტინგი ერთი საფეხურით ზევით - „Ba2“ კატეგორიაში აწია. ბოლო წლებში, საქართველომ განახორციელა და მეტწილად შეინარჩუნა ფართომასშტაბიანი სტრუქტურული რეფორმები. 2017 წელს საქართველო ბიზნესის წარმოების სიმარტივის მიხედვით ქვეყანა მსოფლიო ბანკის რეიტინგში მე-9 ადგილზე (წინსვლა 2016 წლის განსაზღვრული მე-16 ადგილიდან), ხოლო, ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსის მიხედვით, მე-13 ადგილზე გავიდა. მიუხედავად ამისა, იგი კვლავაც მცირე ზომის ღია ეკონომიკის მქონე ქვეყანაა და მასზე გავლენას ახდენს გარე ტენდენციები და ზეწოლა. 2017 წელს სავაჭრო დეფიციტი ცოტათი, 1.5%-ით, გაიზარდა. აღსანიშნავია, რომ გარდა ნოემბრის თვეში თვითმფრინავის ერთჯერადი იმპორტისა, სავაჭრო დეფიციტი არ შეცვლილა საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში (2016 წლის 5.12 მილიარდი აშშ დოლარის მაჩვენებლიდან 2017 წლის 5.20 მილიარდი აშშ დოლარის მაჩვენებლამდე); ფულადი გადარიცხვების წმინდა შემოდინება გაიზარდა 22.3%-ით (2016 წლის 957 მილიონი აშშ დოლარის მაჩვენებლიდან 2017 წლის 1,171 მილიონი აშშ დოლარის მაჩვენებლამდე), საერთაშორისო ტურისტების შემოსვლამ 19.0%-ით იმატა (2016 წლის 6.4 მილიონიანი მაჩვენებლიდან 2017 წლის 7.6 მილიონის მაჩვენებლამდე), ხოლო წმინდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები 16.2%-ით გაიზარდა (2016 წელს 1.6 მილიარდი აშშ დოლარის მაჩვენებლიდან 2017 წელს 1.9 მილიარდი აშშ დოლარის მაჩვენებლამდე). ამის შედეგად, ადგილობრივი ვალუტა 2.1%-ით გაუფასურდა (აშშ დოლართან მიმართებაში, ნომინალურ გამოხატულებაში), წინა წლის 10.5%-იან გაუფასურებასთან შედარებით; ხოლო რეალური სავალუტო კურსი (ნომინალური გაცვლითი კურსი, რომელიც დაკორექტირებულია მოვაჭრე ქვეყნების ინფლაციის მიხედვით) მხოლოდ 0.1%-ით გაუფასურდა მაშინ, როცა წინა წელს გაუფასურებამ 3.6% შეადგინა. 2017 წელს რეალური მშპ 4.8%-ს გაუტოლდა; შედარებისთვის, 2016 წელს ამ მაჩვენებელმა 2.7%, ხოლო 2015 და 2014 წლებში, შესაბამისად, 2.8% და 4.6% შეადგინა.

(ათას ლარში)

18. პირობითი ვალდებულებები (გაგრძელება)**საოპერაციო გარემო (გაგრძელება)**

2017 წელს საბიუჯეტო დეფიციტი მშპ-ის 3.9%-მდე შემცირდა; აღნიშნული მაჩვენებელი 2016 წელს 4.1%-ს შეადგენდა. სათანადო ფისკალური და საკრედიტო-ფულადი ზომების ურთიერთქმედებისა და საბანკო სექტორის გონივრული ზედამხედველობის შედეგად ფინანსურმა სექტორმა და საკრედიტო რისკებმა დადებითი დინამიკა შეინარჩუნა, რის შედეგადაც საბანკო სექტორის საკრედიტო პორტფელი 17.9%-ით (სავალუტო კურსის ეფექტის მიხედვით დაკორექტირებული) გაიზარდა და, ამავდროულად, უმოქმედო სესხები (ანუ 90 დღეზე მეტად ვადაგადაცილებული სესხები) შედარებით დაბალ დონეზე შენარჩუნდა (3%-ზე ნაკლები) მთლიანი საბანკო სექტორისთვის. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სესხისა და დეპოზიტის დოლარიზაციის კოეფიციენტმა ასევე დაიწია 56.9%-მდე და 65.6%-მდე 2016 წლის 31 დეკემბრისთვის არსებულ მაჩვენებლებთან შედარებით, რაც 65.4%-სა და 72.4%-ს შეადგენდა, შესაბამისად.

პერიოდის ინფლაციის საშუალო მაჩვენებელი, რომელიც 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 2.1% იყო, გაიზარდა და 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 6.7% შეადგინა. ფასის თითქმის 40%-იანი ზრდა გამოწვეული იყო აქციზის გადასახადთან დაკავშირებული ზრდით, ხოლო ძირითადი ინფლაციის მაჩვენებელი საკმაოდ ახლოს დარჩა სებ-ის მიერ განსაზღვრულ 4.0%-თან 2017 წლის განმავლობაში. სახელმწიფოს სასესხო კაპიტალი უცვლელი რჩებოდა 44.7%-ის ოდენობით, როგორც 2017 წლის მშპ-ის წილი. სახელმწიფო და სებ-ი საკმარის ლიკვიდურობას ინარჩუნებენ სებ-ში სახელმწიფო ფულადი დეპოზიტებისა და სებ-ის საერთაშორისო რეზერვების სახით (სებ-ის საერთაშორისო რეზერვები გაიზარდა 10.2%-ით და 2017 წელს 3,039 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა მაშინ, როდესაც 2016 წელს იგივე მაჩვენებელი 2,757 მილიონ აშშ დოლარს უტოლდებოდა). 2018 წელს შეინიშნება ფუნდამენტალური ეკონომიკური ფაქტორების გაუმჯობესება რეგიონში და მოსალოდნელზე მაღალი ზრდის იმპულსი საქართველოს ძირითად სავაჭრო პარტნიორებს შორის (2017 წელს ექსპორტში დაფიქსირდა 29.1%-იანი ზრდა წლიდან წლამდე); სწრაფზრდადი ტურიზმის სექტორი (2017 წელს ტურიზმიდან მიღებული შემოსავალი გაიზარდა 27.0%-ით და 2.8 მილიარდი აშშ დოლარი, ანუ მშპ-ის 18.2%, შეადგინა); მსხვილი საინვესტიციო პროექტების დაწყება და მთავრობის მიერ განხორციელებული ზრდის გაძლიერებაზე ორიენტირებული რეფორმების პოზიტიური გავლენის დაჩქარება.

ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ბანკი მზად არის ფეხი აუწყოს მომავალ ტრენდს, რადგან მას გააჩნია საკმაოდ დივერსიფიცირებული საცალო სესხების პორტფელი, დაბალი კონცენტრაცია საერთო საკრედიტო პორტფელში და ფინანსური რესურსების ბაზა; მაღალი კაპიტალიზაცია და საკმაოდ სტაბილური ლიკვიდურობის ბუფერი. ამასთან, ბანკის რეფინანსირების რისკი არსებითად დაბალია ფიქსირებული განაკვეთის მქონე საცალო ვადიანი ანაზრებისა და სადეპოზიტო სერტიფიკატების მნიშვნელოვანი წილის გამო.

იურიდიული

საქმიანობის ჩვეულებრივი მსვლელობისას, ჯგუფის წინააღმდეგ შესაძლოა აღიძრას სარჩელები. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ამ სარჩელებიდან გამომდინარე საბოლოო ვალდებულებას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) არ ექნება არსებითი უარყოფითი გავლენა ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო ფუნქციონირებაზე.

ჯგუფის პირობითი ვალდებულებები შემდეგია:

	2017	2016
საკრედიტო ვალდებულებები		
გარანტიები	840	849
გამოუყენებელი სასესხო ვალდებულებები	32,312	31,101
	33,152	31,950

(ათას ლარში)

ვალდებულებები საოპერაციო იჯარიდან

არაუგვიანეს 1 წლისა	7,445	8,438
1 წელზე გვიან, მაგრამ არაუგვიანეს 5 წლისა	20,959	26,440
5 წელზე გვიან	8,104	12,093
	36,508	46,971

პირობითი ვალდებულებები კაპიტალური დანახარჯებიდან

გამოკლებული - ანარიცხები	–	(1)
პირობითი ვალდებულებები (უზრუნველყოფის გამოქვითვამდე)	71,990	79,179
გამოკლებული - გამოშვებული გარანტიების და აკრედიტივების უზრუნველსაყოფად ფლობილი ნაღდი ფული (მე-15 შენიშვნა)	(814)	(1,319)
პირობითი ვალდებულებები	71,176	77,860

2017 წლისა და 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს ჰქონდა ბანკების კომპლექსური დაზღვევა, დირექტორებისა და თანამშრომლების პასუხისმგებლობის, ასევე ქონებისა და ავტოტრანსპორტის დაზღვევა.

(ათას ლარში)

18. პირობითი ვალდებულებები (გაგრძელება)**იურიდიული საკითხები (გაგრძელება)****დავები**

2013 წლის ოქტომბერ-ნოემბერში ბანკის რამდენიმე ყოფილმა აქციონერმა - ირინა ჯინჭარაძემ, ელენა კოვალენკომ და თამარ მარშანამ და ანა გერბიაკმა (შემდგომში „მოსარჩელები“) თბილისის საქალაქო სასამართლოში სარჩელი შეიტანეს მოპასუხეების - შპს „ევროოილის“, ბანკის, შპს „ლიბერთი ჰოლდინგ ჯორჯიას“, სს „ლიბერთი კაპიტალისა“ და „ლიბერთი ინვესტმენტს ჰოლდინგ ბი.ვი-ს“ წინააღმდეგ (შემდგომში „მოპასუხეები“). თავიანთ სარჩელებში მოსარჩელები დავობდნენ, რომ მათ აიძულებს შპს „ევროოილისთვის“ მიეყიდათ მათ მფლობელობაში არსებული ბანკის შესაბამისი აქციები, და, რომ შპს „ევროოილი“ და მოპასუხეები დაკავშირებულნი იყვნენ ერთმანეთთან ან/და ერთობლივად და შეთანხმებულად მოქმედებდნენ. შესაბამისად, მოსარჩელები მოითხოვდნენ წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების ნაწილობრივ გაუქმებას. მოსარჩელებმა ჯამში გაყიდეს ბანკის 914,827,300 ჩვეულებრივი აქცია. მოსარჩელები მოითხოვდნენ ბანკში შპს „ლიბერთი ჰოლდინგ ჯორჯიას“ კუთვნილი ჩვეულებრივი აქციების 58.18%-იანი წილისა და სს „ლიბერთი ბანკის“ კუთვნილი უძრავი ქონების ცხრა ობიექტის დაყადაღებას სასამართლო ბრძანების საფუძველზე. თბილისის საქალაქო სასამართლომ ნაწილობრივ დააკმაყოფილა მოსარჩელების მოთხოვნა და დააყადაღა ბანკის მიმოქცევაში არსებული ჩვეულებრივი აქციების 58.18%-იანი წილი, რომელიც შპს „ლიბერთი ჰოლდინგ ჯორჯიას“ საკუთრებაში იყო.

ამასთან, 2016 წლის 8 ივნისს თბილისის სააპელაციო სასამართლო თავისი გადაწყვეტილებით დააკმაყოფილა European Financial Group B.V.-ის სარჩელი შპს „ლიბერთი ჰოლდინგ ჯორჯიას“, Elvin Solutions Limited-ისა და Olive Capital Management-ის (ბანკის უმცირესობის წილის მფლობელები) წინააღმდეგ, ზემოაღნიშნულ მხარეებს შორის ლონდონის საერთაშორისო საარბიტრაჟო სასამართლოში საარბიტრაჟო პროცესთან დაკავშირებით და სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით აუკრძალა შპს „ლიბერთი ჰოლდინგ ჯორჯიას“, Elvin Solutions Limited-სა და Olive Capital Management-ს ბანკში თავ-თავიანთი 3,326,488,049 ჩვეულებრივი აქციის გასხვისება ან დაგირავება (შპს „ლიბერთი ჰოლდინგ ჯორჯიას“ - 3,326,488,049 ჩვეულებრივი აქცია; Elvin Solutions Limited - 72,584,672 ჩვეულებრივი აქცია; და, Olive Capital Management - 52,581,749 ჩვეულებრივი აქცია). ლონდონის საერთაშორისო საარბიტრაჟო სასამართლოში წარმოებული დავა ზემოაღნიშნულ საქმესთან დაკავშირებით მხარეთა შორის მორიგებით დასრულდა.

შესაბამისად, 2017 წლის 20 სექტემბერს თბილისის საქალაქო სასამართლომ დაამტკიცა მოსარჩელებსა და შპს „ლიბერთი ჰოლდინგ ჯორჯიას“ შორის მორიგება წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების გაუქმების შესახებ დავასთან დაკავშირებით. საქმე დაიხურა და ყველა შესაბამისი დაყადაღებული აქცია განთავისუფლდა ყადაღისგან.

19. წმინდა საკომისიო შემოსავალი

წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მოიცავს შემდეგს:

	2017	2016
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	10,157	10,567
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	6,020	6,222
ფულადი გადარიცხვები	4,750	5,073
კომუნალური გადახდებიდან მიღებული საკომისიო შემოსავალი	3,517	2,905
საკასო ოპერაციები	3,370	4,220
გარანტიები და აკრედიტივები	26	31
სხვა	6,769	5,655

(ათას ლარში)

მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო	34,609	34,673
ოპერაციები პლასტიკური ბარათებით	(6,160)	(5,400)
კომუნალურ გადახდებზე გაწეული საკომისიო ხარჯი	(755)	(806)
საანგარიშსწორებო ოპერაციები	(798)	(854)
საკასო ოპერაციები	(11)	(10)
გარანტიები და აკრედიტივები	–	(3)
საკომისიო ხარჯი	(7,724)	(7,073)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	26,885	27,600

(ათას ლარში)

20. სხვა შემოსავალი

სხვა შემოსავალი მოიცავს შემდეგს:

	2017	2016
შემოსავალი კლიენტთა სესხების და ავანსების დაფარვის დაგვიანებასთან დაკავშირებული ჯარიმებიდან	18,371	14,581
გასაყიდად გამიზნულ ინვესტიციაში აქციების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავალი	1,026	231
მოგება აქტივების გაყიდვიდან	379	375
შემოსავალი იჯარიდან	344	499
აქტივების გადაფასების შედეგად მიღებული მოგება	46	47
სხვა	1,295	1,387
სხვა შემოსავლები, სულ	21,461	17,120

21. თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები

თანამშრომლებზე გაწეული და სხვა საოპერაციო ხარჯები მოიცავს შემდეგს:

	2017	2016
ხელფასები	53,434	50,960
ცვალეზადი ყოველთვიური პრემია	7,785	7,285
სამუშაოს შესრულებასთან დაკავშირებული პრემიალური თანხები	9,057	7,766
სუბორდინირებული ვალის კონტრაქტების თანამშრომლების შენარჩუნება	1,760	1,593
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	72,036	67,604

	2017	2016
იჯარა და ქირა	8,865	8,748
იურიდიული და სხვა პროფესიული მომსახურება	3,861	4,715
მარკეტინგი და რეკლამა	3,937	3,829
საკომუნიკაციო მომსახურება	3,707	3,896
საოფისე მარაგები	2,648	3,181
კომუნალური ხარჯი	2,286	2,283
შეკეთება და ტექნიკური მომსახურება	1,347	1,346
საოპერაციო გადასახადები	1,326	1,377
დაცვა-უსაფრთხოება	1,095	1,231
აუდიტი, აუდიტთან დაკავშირებული და სხვა მომსახურების ხარჯები	380	429
მგზავრობის ხარჯი	865	986
დაზღვევა	836	913
კორპორაციული წამახალისებელი ღონისძიებები	405	645
სხვა	3,492	2,657
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	35,050	36,236

22. რისკის მართვა

*(ათას ლარში)***შესავალი**

ჯგუფის საქმიანობისთვის გარკვეული რისკებია დამახასიათებელი, და მათი მართვა ხორციელდება გამოვლენის, შეფასებისა და კონტროლის უწყვეტი პროცესით, რისკების ლიმიტებისა და კონტროლის სხვა მექანიზმების მეშვეობით. რისკის მართვას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ჯგუფის რენტაბელურობისათვის და ჯგუფის თითოეული თანამშრომელი პასუხისმგებელია რისკების გამომჟღავნებასა და აღმოჩენაზე თავისი საქმიანობის ფარგლებში. ჯგუფის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი ძირითადი რისკებია საკრედიტო, ლიკვიდურობის, საბაზრო, საოპერაციო რისკები და სხვა არაფინანსური რისკები. ჯგუფის მიერ დანერგილი რისკის მართვის სისტემა საქმიანობის თითოეული მიმართულებისთვის თითოეული ტიპის რისკის დასაშვებ დონეს აწესებს და უზრუნველყოფას მის დაცვას.

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)

შესავალი (გაგრძელება)

რისკის მართვაზე პასუხისმგებელი პირების მოვალეობაა, უზრუნველყონ, რომ ჯგუფი აკმაყოფილებდეს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებულ პოლიტიკას რისკის დასაშვები დონის შესახებ. მასთან შესაბამისობას უზრუნველყოფა ხდება რისკის დასაშვები დონის მაჩვენებლების მუდმივი მეთვალყურეობითა და, გარემოებების შეცვლის შემთხვევაში, ამ პარამეტრების შეცვლის წინადადებების წამოყენებით. რისკის დასაშვები დონის შესახებ სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის მონიტორინგზე საბოლოო პასუხისმგებლობა აკისრია საწარმოს რისკის მართვის დეპარტამენტს. პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს რისკის გამომწვევი მოვლენების დადგომისა და ლიმიტების დარღვევის ესკალაციის სცენარებს იმისათვის, რომ დროულად და ეფექტურად დაიწყოს და განახორციელოს რისკის შემცირებისკენ მიმართული წინასწარ განსაზღვრული ზომები. ჯგუფის ყოველდღიურ საქმიანობაში ეფექტურად ჩართვის მიზნით, რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკის პარამეტრები უფრო დაწვრილებითი სახითაა წარმოდგენილი ბიზნესერთეულებისა და ოპერაციების დონეებზე. დირექტორთა საბჭოს აქტიური მონაწილეობით, რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს სათანადო კომუნიკაციას და სიცხადეს ყველა დონეზე, რისკის ამოცანებთან მიმართებაში, რისკის პროფილის მუდმივ მონიტორინგს და მისი შესაბამისობის შემოწმებას რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკასთან, ასევე რისკების დროულად აღმოჩენასა და მათ შესამცირებლად ზომების შემუშავებას.

რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა

ჯგუფის რისკის მართვის სისტემის დანერგვასა და ზედამხედველობაზე საბოლოო პასუხისმგებლობა ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს ეკისრება. სამეთვალყურეო საბჭოს დაფუძნებული აქვს კომიტეტები, რომლებსაც ევალებათ შესაბამის კონკრეტულ სფეროში ჯგუფის რისკის მართვის სხვადასხვა პოლიტიკის შედგენა და კონტროლი, რომლებიც აისახება პოლიტიკაში რისკის დასაშვები დონის შესახებ.

ჯგუფის რისკის მართვის პოლიტიკა შეიქმნა იმისთვის, რომ მოხდეს ჯგუფის წინაშე მდგარი რისკების გამოვლენა და გაანალიზება, რისკის სათანადო ლიმიტების დაწესება და კონტროლის მექანიზმების შემუშავება, და რისკებისა და მათი ლიმიტების დაცვის ზედამხედველობა. რისკის მართვის პოლიტიკა და სისტემები რეგულარულად გადაიხედება, რომ მასში აისახოს საბაზრო პირობებში და ბაზარზე შეთავაზებულ პროდუქტებსა და მომსახურებებში მომხდარი ცვლილებები. ჯგუფს, თავისი მართვის სტანდარტებით, პროცედურებითა და ტრენინგებით, აქვს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული კონტროლის გარემო, რომელშიც თანამშრომლებს კარგად აქვთ გააზრებული თავიანთი როლები და მოვალეობები.

აუდიტის კომიტეტი

აუდიტის კომიტეტი პასუხს აგებს ჯგუფის რისკის მართვის პოლიტიკასა და პროცედურებთან შესაბამისობის ზედამხედველობაზე, ასევე რისკის მართვის სისტემის ადეკვატურობის შემოწმებაზე ჯგუფის წინაშე მდგარ რისკებთან მიმართებაში. კომიტეტი პასუხისმგებელია რისკის ძირითად საკითხებზე და მართავს და ამოწმებს რისკთან დაკავშირებულ შესაბამის გადაწყვეტილებებს. აუდიტის კომიტეტს ამ ფუნქციების შესრულებაში შიდა აუდიტი ეხმარება.

შიდა აუდიტი

ჯგუფში რისკების მართვის პროცესებს მეთვალყურეობს ჯგუფის შიდა აუდიტი, რომელიც სისტემატური და არასისტემატური შემოწმებებით ადგენს პროცედურების ადეკვატურობასა და ჯგუფის შესაბამისობას პროცედურებთან. შიდა აუდიტი ყველა შეფასების შედეგს განიხილავს დირექტორთა საბჭოსთან და აუდიტის კომიტეტს შედეგებსა და რეკომენდაციებს მოახსენებს.

*(ათას ლარში)**სხვა სტრუქტურული ერთეულები*

რისკების იდენტიფიკაციასა და კონტროლს ძირითადად ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭო, თუმცა რისკების მართვა და მონიტორინგი ასევე ხორციელდება ჯგუფის დამოუკიდებელი განყოფილებების მიერ. რისკის დასაშვები დონის ზღვარს აწესებს სამეთვალყურეო საბჭო, ხოლო მონიტორინგი ევალებათ შემდეგ კომიტეტებს და სტრუქტურულ ერთეულებს, დირექტორთა საბჭოს აქტიური მონაწილეობით:

- ▶ საკრედიტო რისკს მართავენ საკრედიტო რისკის კომიტეტები;
- ▶ ლიკვიდურობის რისკს მართავს აქტივ-პასივების კომიტეტი;
- ▶ საბაზრო რისკს მართავს აქტივ-პასივების კომიტეტი;
- ▶ საოპერაციო რისკს მართავს საოპერაციო რისკის მართვის დეპარტამენტი დირექტორთა საბჭოსთან მჭიდრო თანამშრომლობით;
- ▶ საინფორმაციო უსაფრთხოებისა და ტექნოლოგიებთან დაკავშირებულ რისკებს მართავს საინფორმაციო უსაფრთხოების დეპარტამენტი.

კომიტეტები დაკომპლექტებულია ყველა შესაბამისი ბიზნესერთეულის წამომადგენლებით და რეგულარულად წარუდგენს ანგარიშს დირექტორთა საბჭოს.

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)

რისკების მართვის სისტემა და სტრუქტურა (გაგრძელება)

ჯგუფში ყოველდღიური საქმიანობისა და ოპერაციების თანმდევი რისკების მართვა ბანკის საქმიანობის შესაბამისი მიმართულებების ამოცანაა. ბიზნესპროცესებს ახლავს მაკონტროლებელი დონისპიებები, რომლებსაც ახორციელებენ შესაბამისი რისკის განყოფილების წარმომადგენლები. რისკის მართვის ფუნქციის მქონე სტრუქტურული ერთეულები დაცვის მეორე ხაზს წარმოადგენენ. საკრედიტო, ლიკვიდურობის, საბაზრო, საოპერაციო და სხვა ფინანსური რისკების ყოველდღიურ მართვაზე პასუხისმგებლები არიან შემდეგი დეპარტამენტები:

- ▶ საწარმოს რისკის მართვა;
- ▶ საკრედიტო ანდერაიტინგი;
- ▶ კრედიტების ადმინისტრირება;
- ▶ საკრედიტო კონტროლი;
- ▶ დავალიანების ამოღება;
- ▶ საოპერაციო რისკის მართვა;
- ▶ საინფორმაციო უსაფრთხოება.

უკანონო შემოსავლების ლეგალიზაციის რისკი და შესაბამისობის რისკი იმართება საოპერაციო რისკის მართვის დეპარტამენტის მიერ. დავალიანების ამოღების ფუნქცია გაყოფილია ორ მსხვილ ქვეფუნქციად, რომელთაგან თითოეული პასუხისმგებელია დავალიანების ამოღების პროცესის წარმართვასა და მონიტორინგზე, დაუფარავი დებიტორული დავალიანების ტიპების მიხედვით.

ჯგუფში ყოველდღიური საქმიანობისა და ოპერაციების თანმდევი რისკების მართვა ბანკის საქმიანობის შესაბამისი მიმართულებების ამოცანაა. ბიზნესპროცესები მოიცავს რისკის მართვის წარმომადგენლების ყოველდღიურ ჩართულობას, რა დროსაც ყურადღება მახვილდება რისკის გამოვლენაზე, ანალიზზე, შეფასებასა და შემცირებაზე.

რისკის შეფასებისა და ანგარიშგების სისტემა

ჯგუფის რისკები ფასდება ისეთი მეთოდით, რომელიც განიხილავს როგორც ჩვეულებრივი საქმიანობის პირობებში მოსალოდნელ დანაკარგს, ისე გაუთვალისწინებელ დანაკარგს, რომელიც წარმოადგენს სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე პროგნოზირებულ რეალურ ზარალს. მეთოდი ალბათობებს იყენებს ისტორიულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით.

რისკების მონიტორინგი და კონტროლი უმთავრესად ხორციელდება რისკის დასაშვები დონის პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებზე დაყრდნობით. ეს ლიმიტები ასახავს ჯგუფის ბიზნეს სტრატეგიას, საბაზრო გარემოს და მისთვის მისაღებ რისკის დონეს.

ყველა საქმიანობიდან მიღებული ინფორმაცია მოწმდება და მუშავდება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ადრეული რისკების განსაზღვრა, ანალიზი და კონტროლი. ამ ინფორმაციის წარდგენა და განმარტება ხდება დირექტორთა საბჭოსთვის და თითოეული ბიზნეს განყოფილების ხელმძღვანელისთვის. ხელმძღვანელობა ყოველთვის აფასებს სესხებზე შესაძლო დანაკარგების რეზერვის ადეკვატურობას.

რისკების შესახებ სპეციალურად მომზადებული ანგარიშები მზადდება და ვრცელდება ჯგუფის ყველა დონეზე, რათა ყველა განყოფილებას ჰქონდეს წვდომა ამომწურავ, სათანადო და განახლებულ ინფორმაციაზე.

(ათას ლარში)

რისკის შემცირება

საკრედიტო რისკის შემცირების მიზნით ჯგუფი მიმართავს უზრუნველყოფას და დივერსიფიკაციას.

რისკის ჭარბი კონცენტრაცია

კონცენტრაცია წარმოიქმნება, როდესაც მთელი რიგი მონაწილე მხარეები ჩართულნი არიან ანალოგიურ საქმიანობებში, ერთსა და იმავე გეოგრაფიულ ერთეულში საქმიანობენ, ან აქვთ მსგავსი ეკონომიკური მახასიათებლები, რის გამოც მათ მიერ საკონტრაქტო ვალდებულებების შესრულების უნარზე ერთნაირად მოქმედებს ეკონომიკური, პოლიტიკური და სხვა პირობების ცვლილებები. კონცენტრაცია მიგვანიშნებს ჯგუფის საქმიანობის მეტ მგრძნობელობაზე იმ გარემოებების მიმართ, რომლებიც ზემოქმედებას ახდენენ კონკრეტულ დარგზე ან გეოგრაფიულ მდებარეობაზე. ჯგუფის რისკის მართვის ფუნქციები უზრუნველყოფს იმას, რომ რისკის კონცენტრაციის პოტენციური უარყოფითი გავლენა დროულად გამოვლინდეს, შესაბამისი რისკები სათანადოდ შეფასდეს და, საბოლოოდ, დაიგეგმოს და განხორციელდეს საპასუხო ზომები. პოლიტიკა რისკის დასაშვები დონის შესახებ აწესებს ლიმიტებს საკრედიტო, ლიკვიდურობისა და საბაზრო რისკების ჭარბ კონცენტრაციაზე.

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი**

საკრედიტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფმა შესაძლოა განიცადოს ზარალი, თუ მისმა კლიენტებმა ან მონაწილე მხარეებმა ვერ შეძლეს საკონტრაქტო ვალდებულებების შესრულება. ჯგუფი საკრედიტო რისკს მართავს და აკონტროლებს რისკის მოცულობაზე მისთვის მისაღები ლიმიტის დაწესებით ცალკეული მონაწილე მხარეების, ასევე გეოგრაფიული და დარგობრივი კონცენტრაციებისთვის და რისკების ამ ლიმიტებთან შესაბამისობის მონიტორინგით.

ჯგუფმა შეიმუშავა საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი, რათა უზრუნველყოს გარიგებაში მონაწილე მხარეების კრედიტუნარიანობაში სავარაუდო ცვლილებების ადრეული გამოვლენა. მათ შორისაა უზრუნველყოფის რეგულარული შემოწმებაც. საკრედიტო რეიტინგის გადახედვის პროცესი ჯგუფს საშუალებას აძლევს შეაფასოს რისკებით გამოწვეული პოტენციური ზარალი და მიიღოს მაკორექტირებელი ზომები.

მსესხებლის მიერ ლიმიტების დარღვევის მონიტორინგი ხდება გაცემულ სესხებზე. საკრედიტო კომიტეტი შეიძლება ამ ლიმიტების შეცვლის ინიციატივით გამოვიდეს.

საჭიროების შემთხვევაში ჯგუფი ითხოვს გირაოს და კომპანიის თავდებობას. საკრედიტო რისკების მონიტორინგი ხდება უწყვეტად, ხოლო მათი გადახედვა ხდება ყოველწლიურად ან უფრო ხშირად.

საკრედიტო ხასიათის ვალდებულებების რისკი

ჯგუფი თავის კლიენტებს სთავაზობს გარანტიებს, რომელთა მიხედვითაც ჯგუფს შესაძლოა მოუწიოს მათი სახელით გადახდა. ასეთი თანხების ამოღება კლიენტებისგან ხდება აკრედიტივის პირობების მიხედვით. ამ შემთხვევაში, ჯგუფი დგას სესხის გაცემისთვის დამახასიათებელი რისკების წინაშე, ამ რისკების შემცირება ხდება სესხებზე გამოყენებული პოლიტიკისა და კონტროლის პროცესების შესაბამისად.

საკრედიტო ხარისხი ფინანსური აქტივების კლასების მიხედვით

ფინანსური აქტივების საკრედიტო ხარისხი იმართება ჯგუფის შიდა საკრედიტო პოლიტიკით. ცხრილში მოცემულია საკრედიტო ხარისხი აქტივების ტიპების მიხედვით ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგების სასესხო მუხლებისთვის, ცხრილში მოყვანილ კატეგორიებზე დაყრდნობით.

		არც გადაგადაცილებული და არც გაუფასურებული		გადაგადაცი ლებული, მაგრამ არა			
		სტანდარტული		სტანდარტული ინდივიდუალური		ინდივიდუალური	
2017 წლის 31 დეკემბრის შენიშვნები	მდგომარეობით	მთლიანი შეფასება	სტანდარტული ლოზე დაბალი შეფასება	ლოზე დაბალი შეფასება	ლოურად გაუფასურებული	ლოურად გაუფასურებული	სულ
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში	6	307,439	—	—	—	—	307,439
მოთხოვნები საკრედიტო	7	73,430	—	—	—	—	73,430

(ათას ლარში)

**დაწესებულებების
მიმართ**

**კლიენტებზე გაცემული
სესხები**

8

საცალო კლიენტებზე
გაცემული სესხები,
რეგულარული

შენატანებით	360,795	4,744	1,760	36,069	–	403,368
სამომხმარებლო სესხები	187,036	3,949	3,298	66,780	–	261,063
მიკროსესხები	106,337	814	190	9,862	–	117,203
სალომბარდო სესხები	57,238	–	4	1,415	1,926	60,583
იპოთეკური სესხები	18,672	262	210	854	–	19,998

კორპორატიული, მცირე
და საშუალო
საწარმოებზე
გაცემული სესხები

968	115	68	625	2,560	4,336
731,046	9,884	5,530	115,605	4,486	866,551

**საინვესტიციო ფასიანი
ქაღალდები**

9

- სესხები და მისაღები
ანგარიშები

152,425	–	–	–	–	152,425
---------	---	---	---	---	---------

- დაფარვის ვადამდე
ფლობილი

70,375	–	–	–	–	70,375
222,800	–	–	–	–	222,800

სულ

1,334,715	9,884	5,530	115,605	4,486	1,470,220
------------------	--------------	--------------	----------------	--------------	------------------

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)

		არც ვადაგადაცილებული და არც გაუფასურებული			ვადაგადაცი- ლებული, მაგრამ არა		სტანდარტული ინდივიდუალური ინდივიდუალური		
2016 წლის 31 დეკემბრის შენიშვნებით	მდგომარეობით	მალალი შეფასება	სტანდარტული შეფასება	ლოზე დაბალი შეფასება	ლოურად გაუფასურებული	ლოურად გაუფასურებული	სულ		
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, გარდა ნაღდი ფულის ნაშთისა სალაროში									
6		329,146	—	—	—	—	329,146		
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ									
7		96,255	—	—	—	—	96,255		
კლიენტებზე გაცემული სესხები									
8									
საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით		293,149	6,699	1,575	29,697	—	331,120		
სამომხმარებლო სესხები		130,705	5,467	3,803	44,826	—	184,801		
მიკროსესხები		100,168	846	188	7,471	—	108,673		
სალომბარდო სესხები		50,160	—	—	1,309	3,257	54,726		
იპოთეკური სესხები		15,958	—	181	456	—	16,595		
კორპორატიული, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები		2,677	431	118	1,466	3,957	8,649		
		592,817	13,443	5,865	85,225	7,214	704,564		
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები									
9									
- სესხები და მისაღები ანგარიშები		164,139	—	—	—	—	164,139		
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი		82,451	—	—	—	—	82,451		
		246,590	—	—	—	—	246,590		
სულ		1,264,808	13,443	5,865	85,225	7,214	1,376,555		

ჯგუფის საკრედიტო რისკების შეფასების პოლიტიკის მიხედვით გადაგადაუცილებელი და არაგაუფასურებული ფინანსური აქტივები განისაზღვრება შემდეგნაირად:

(ათას ლარში)

- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის არც ვადაგადაცილებული და არც გაუფასურებულია, მაგრამ წარსულში ყოფილა მაქსიმუმ 30 დღით ვადაგადაცილებული, ფასდება, როგორც მაღალი ხარისხის ფინანსური აქტივი;
- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის არც ვადაგადაცილებული და არც გაუფასურებულია, მაგრამ წარსულში ყოფილა 30-ზე მეტი და 90-ზე ნაკლები დღით ვადაგადაცილებული, ფასდება, როგორც სტანდარტული ხარისხის ფინანსური აქტივი;
- ▶ ფინანსური აქტივი, რომელიც საანგარიშგებო თარიღისთვის არც ვადაგადაცილებული და არც გაუფასურებულია, მაგრამ წარსულში ყოფილა 90-ზე მეტი დღით ვადაგადაცილებული, ფასდება, როგორც ქვე-სტანდარტული ხარისხის ფინანსური აქტივი.

ჯგუფის პოლიტიკა ითვალისწინებს მთლიანი საკრედიტო პორტფელის რისკების ზუსტ და სისტემატურ შეფასებას. ეს ამარტივებს არსებული რისკების ეფექტურ მართვასა და საკრედიტო რისკის გავლენის შედარებას საქმიანობის ყველა სფეროსა და პროდუქტის მიხედვით. რეიტინგის სისტემა დამყარებულია სხვადასხვა ფინანსურ ანალიზზე, აგრეთვე დამუშავებულ საბაზრო მონაცემებზე, რაც წარმოადგენს ერთ-ერთ უმთავრეს აუცილებელ კომპონენტს კონტრაგენტის რისკის შეფასებისთვის. სხვადასხვა კატეგორიის რისკებისთვის შესაბამისი შიდა რეიტინგი არსებობს. რისკის რეიტინგები ექვემდებარება მუდმივ შეფასებასა და განახლებას.

ქვემოთ მოცემულია ვადაგადაცილებული, მაგრამ არა ინდივიდუალურად გაუფასურებული სესხების ანალიზი ხანდაზმულობის მიხედვით.

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)**

ხანდაზმულობის ანალიზი ვადაგადაცილებულ სესხებზე გარდა ინდივიდუალურად გაუფასურებული სესხებისა, ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციის მიხედვით:

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შენიშვნები	3 თვეზე ნაკლები	31 დღიდან 60 დღემდე	61 დღიდან 90 დღემდე	მეტი მეტი	სულ
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8					
საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით		3,675	1,683	1,165	29,546	36,069
სამომხმარებლო სესხები		8,799	2,888	2,757	52,336	66,780
მიკროსესხები		1,635	509	395	7,323	9,862
სალომბარდო სესხები		780	375	260	–	1,415
იპოთეკური სესხები		216	58	5	575	854
კორპორატიული, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები		9	–	25	591	625
სულ		15,114	5,513	4,607	90,371	115,605
2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით						
კლიენტებზე გაცემული სესხები	8					
საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით		3,983	1,673	1,153	22,888	29,697
სამომხმარებლო სესხები		7,492	2,853	2,418	32,063	44,826
მიკროსესხები		1,257	465	483	5,266	7,471
სალომბარდო სესხები		771	375	159	4	1,309
იპოთეკური სესხები		168	35	11	242	456
კორპორატიული, მცირე და საშუალო საწარმოებზე გაცემული სესხები		–	118	90	1,258	1,466
სულ		13,671	5,519	4,314	61,721	85,225

კლიენტებზე გაცემული სესხების გაუფასურების რეზერვის შესახებ უფრო დეტალური ინფორმაციისათვის იხილეთ მე-8 შენიშვნა.

რესტრუქტურული ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება კატეგორიების მიხედვით:

ქვემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს რესტრუქტურული ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებას კატეგორიების მიხედვით:

(ათას ლარში)

	2017	2016
კლიენტებზე გაცემული სესხები		
საცალო კლიენტებზე გაცემული სესხები, რეგულარული შენატანებით	9,494	9,734
სამომხმარებლო სესხები	1,870	3,469
მიკროსესხები	3,346	1,572
იპოთეკური სესხები	78	–
სულ	14,788	14,775

გაუფასურების შეფასება

სესხების გაუფასურების შეფასებისას ითვალისწინებენ, მოხდა თუ არა ძირითადი თანხის ან პროცენტის ვადაგადაცილება, ან არსებობს თუ რამე სირთულე კონტრაგენტის ფულადი ნაკადების მოძრაობაში ან ხელშეკრულების თავდაპირველი პირობების დარღვევის ფაქტი. გაუფასურებული სესხების შეფასებას ჯგუფი ახორციელებს ინდივიდუალურად და კოლექტიურად შეფასებული რეზერვების მიხედვით.

ინდივიდუალურად შეფასებული რეზერვები

თითოეული ინდივიდუალურად მნიშვნელოვანი სესხისთვის ჯგუფი ადგენს შესაფერის რეზერვს. ინდივიდუალურად შეფასებისას, ყველა სესხზე ძირითადად ითვალისწინებენ, მოხდა თუ არა ძირითადი თანხის ან პროცენტის ვადაგადაცილება 90 დღეზე მეტი ვადით. რეზერვის ოდენობის განსაზღვრისას მხედველობაში იღებენ კონტრაგენტის ბიზნესგეგმის მდგრადობას, მის უნარს გადალახოს ფინანსური სირთულეები, დაგეგმილ მისაღებ თანხებსა და მოსალოდნელ დივიდენდებს გაკოტრების შემთხვევაში, სხვა ხელმისაწვდომ ფინანსურ მხარდაჭერას, უზრუნველყოფის რეალიზებად ღირებულებასა და მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების მიღების დროს. გაუფასურების ზარალი ფასდება ფინანსური ანგარიშგების შედგენის თითოეული თარიღისათვის, თუ გაუთვალისწინებელი გარემოებები არ მიიქცევს ყურადღებას.

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)**საკრედიტო რისკი (გაგრძელება)***კოლექტიურად შეფასებული რეზერვები*

რეზერვები ფასდება თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის. გაანგარიშება ხდება ერთნაირი პროდუქტების მიხედვით, რაც იმას ნიშნავს, რომ ყველა სტატისტიკური მონაცემი და პარამეტრი თითოეული პროდუქტისთვის ინდივიდუალურად გროვდება და გამოითვლება. დეფოლტის ალბათობის განსაზღვრისთვის ბანკი იყენებს ზღვრული გაუფასურების კოეფიციენტს (MMR) იმისათვის, რომ განსაზღვროს სხვადასხვა სასესხო პროდუქტის დეფოლტის ალბათობა მათი ხანდაზმულობის მიხედვით (სესხის გაცემიდან საანგარიშგებო თარიღამდე გასული თვეების რაოდენობა: მაქსიმუმ 36 თვიანი და მინიმუმ 24 თვიანი ისტორია, სასესხო პროდუქტის მიხედვით). უმოქმედო (ანუ 90 დღეზე მეტი ხნით ვადაგადაცილებული) სესხების ამოღების კოეფიციენტი (RR) მოიცავს სესხის დეფოლტის თარიღიდან საანგარიშგებო თარიღამდე გადახდილ ჯამურ თანხას. გადახდილი თანხების დისკონტირება ხდება მოცემული სასესხო პროდუქტის საშუალო შეწონილი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD), უდრის 1 - ამოღების კოეფიციენტი (RR) გაანალიზებული პერიოდის განმავლობაში ჩამოწერილი სესხები აღირიცხება უმოქმედოდ და მონაწილეობს როგორც დეფოლტის ალბათობის, ისე დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების განსაზღვრაში. საკრედიტო პორტფელი საანგარიშგებო თარიღისთვის სამ კატეგორიად იყოფა: სტანდარტული პორტფელი დეფოლტის ალბათობით მომდევნო 12 თვის განმავლობაში; არასტანდარტული პორტფელი დეფოლტის ალბათობით თავისი მთლიანი ვადის განმავლობაში და უმოქმედო პორტფელი.

- ▶ სტანდარტული პორტფელის შემთხვევაში, სესხებზე შესაძლო დანაკარგების რეზერვი უტოლდება მთლიანი დავალიანების ანარიცხებს 12-თვიანი დეფოლტის ალბათობისა და დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების ოდენობით.
- ▶ არასტანდარტული პორტფელის შემთხვევაში, სესხებზე შესაძლო დანაკარგების რეზერვი უტოლდება მთლიანი დავალიანების ანარიცხებს მთლიანი ვადის დეფოლტის ალბათობისა და დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების ოდენობით.
- ▶ უმოქმედო პორტფელის შემთხვევაში, სესხებზე შესაძლო დანაკარგების რეზერვი უტოლდება მთლიანი დავალიანების ანარიცხებს მხოლოდ დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების ოდენობით.

ჯგუფის აქტივების და ვალდებულებების გეოგრაფიული კონცენტრაცია მოცემულია ქვემოთ:

	2017				2016			
	საქართველო	ეგთო	დსთ და სხვა ქვეყნები	სულ	საქართველო	ეგთო	დსთ და სხვა ქვეყნები	სულ
აქტივები								
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	253,424	209,128	1,850	464,402	324,714	136,437	1,736	462,887
მოთხოვნები								
საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	73,430	—	—	73,430	96,255	—	—	96,255
კლიენტებზე გაცემული სესხები	757,065	—	—	757,065	631,481	—	—	631,481
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:								
- სესხები და მისაღები ანგარიშები	152,425	—	—	152,425	164,139	—	—	164,139
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი	70,375	—	—	70,375	82,451	—	—	82,451

(ათას ლარში)

ყველა სხვა აქტივი	175,451	5,642	4,687	185,780	169,224	3,538	3,110	175,872
	1,482,170	214,770	6,537	1,703,477	1,468,264	139,975	4,846	1,613,085
ვალდებულებები								
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	6,479	–	18	6,497	21,782	–	18	21,800
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	1,237,354	68,472	40,462	1,346,288	1,177,702	65,377	48,974	1,292,053
სუბორდინირებული ვალი	53,641	36,720	15,392	105,753	53,007	33,657	8,256	94,920
ყველა სხვა ვალდებულება	21,219	6,387	–	27,606	17,406	1,675	–	19,081
	1,318,693	111,579	55,872	1,486,144	1,269,897	100,709	57,248	1,427,854
წმინდა აქტივები/(ვალდებუ ლებები)	163,477	103,191	(49,335)	217,333	198,367	39,266	(52,402)	185,231

ლიკვიდურობის რისკისა და დაფინანსების მართვა

ლიკვიდურობის რისკის მართვა და ზედამხედველობა

ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფს გაუჭირდება ფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს მათ დაფარვას ფულადი სახსრებით ან სხვა ფინანსური აქტივით. ლიკვიდურობის მართვის მიმართ ჯგუფის მიდგომაა, შეძლებისდაგვარად იმის უზრუნველყოფა, რომ ყოველთვის ჰქონდეს ვადაგასული ვალდებულებების დაფარვისთვის საკმარისი ლიკვიდურობა როგორც ნორმალურ, ისე სტრესულ პირობებში, დაუშვებელი დანაკარგების განცდისა და ჯგუფის რეპუტაციისთვის საფრთხის შექმნის გარეშე.

ლიკვიდურობის რისკის მართვის მთავარი ამოცანაა იმის უზრუნველყოფა სანდოობის მაღალი ხარისხით, რომ ჯგუფს შეეძლოს დაფაროს თავისი ყოველდღიური ლიკვიდურობის ვალდებულებები და ამასთანავე გაუძლოს ლიკვიდურობის სტრესის პერიოდს, რისი წყაროც შეიძლება იყოს ჯგუფისთვის სპეციფიკური ან მოიცავდეს მთელ ბაზარს. სხვა მიზნებში შედის ჯგუფის საქმიანობის დაფინანსების წყაროების დაბალანსება, სებ-ის სტანდარტების დაკმაყოფილება, კრიზისული სიტუაციების მართვა და დაფინანსების დანახარჯების გაკონტროლება.

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)

ლიკვიდურობის რისკის შემცირების ძირითადი ხერხებია ლიკვიდურობის რეზერვების შექმნა, დაფინანსების წყაროების დივერსიფიცირება და დაფინანსების ვადების გახანგრძლივება. თუმცა, სავალდებულო მოთხოვნებზე მნიშვნელოვნად მეტი ლიკვიდურობა მოულოდნელი წმინდა ფულადი ნაკადების შემოდინების გამო თავიდან უნდა იქნეს აცილებული და დირექტორთა საბჭომ უნდა განიხილოს და შეარჩიოს ლიკვიდურობის სათანადო დონემდე დაყვანის ზომები.

ხაზინის განყოფილებას ევალება ლიკვიდურობისა და დაფინანსების რისკების მართვა და მათი შენარჩუნება იმ ზღვრებსა და ლიმიტებში, რომლებიც დაწესებულია პოლიტიკით რისკის დასაშვები დონის შესახებ. ხაზინის განყოფილება ცენტრალიზებულად მართავს ლიკვიდურობის რისკს და მინიმუმ კვირაში ერთხელ წარუდგენს ანგარიშს დირექტორთა საბჭოს. ლიკვიდურობის რისკის მართვასა და მონიტორინგთან დაკავშირებულ უმნიშვნელოვანეს გადაწყვეტილებებს აქტივ-პასივების კომიტეტი იღებს. აქტივებ-პასივების მართვის კომიტეტს ანალიზისთვის ამოსავალ მონაცემებს წარუდგენს სახაზინო და საწარმოს რისკის მართვის დეპარტამენტები. საწარმოს რისკის მართვის დეპარტამენტი დამატებით ატარებს ბანკის ლიკვიდურობის პოზიციის ყოველთვიურ სტრესგამძლეობის ანალიზს და შედეგებს აქტივებ-პასივების მართვის კომიტეტს ამცნობს.

ბანკს აქვს აღდგენის გეგმა, რომელიც ითვალისწინებს ზეწოლას ლიკვიდურობის გამომწვევ მოვლენებზე და აღდგენის გეგმის სტრატეგიას. რადგან სტრესის მოვლენის ხასიათის ზუსტად განსაზღვრა წინასწარ შეუძლებელია, შემუშავებულია გეგმები, რომლებიც მოქნილია სტრესის მოვლენის სხვადასხვა ხასიათისა და სიმძიმის მიმართ და შეიცავს მოქმედებათა არჩევანს, რომელიც საჭირო დროს შესაბამისად გამოიყენება. ლიკვიდურობის გამომწვევ მოვლენებს ყოველდღიურად აკონტროლებს სახაზინო და საწარმოს რისკის მართვის დეპარტამენტები. ნებისმიერი პოტენციური გამომწვევი მოვლენა ეცნობება დირექტორთა საბჭოს და განიხილება აქტივებ-პასივების მართვის კომიტეტის მიერ. აღდგენის გეგმა მოიცავს დამატებითი ლიკვიდურობის წარმოქმნის ეტაპობრივ ნაბიჯებს მძიმე სტრესის დასაძლევად. გეგმას, აქტივებ-პასივების მართვის კომიტეტისა და დირექტორთა საბჭოს ზედამხედველობით, ახორციელებს ხაზინის დეპარტამენტის უფროსი.

ჯგუფი მიმართავს სტრესულ ტესტირებას და სცენარულ ანალიზს, რომ შეაფასოს მოულოდნელი და მძიმე სტრესის მოვლენების გავლენა მის ლიკვიდურობის პოზიციაზე. სცენარები მოიცავს როგორც ჯგუფისთვის სპეციფიკურ, ისე ბაზართან დაკავშირებულ რისკის დადგომის შემთხვევებს.

სავალდებულო მოთხოვნები

სებ-ი საქართველოში მოქმედი ყველა ბანკისგან მოითხოვს, რომ დაიცვან მინიმუმ 30.0%-იანი საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი, რომელიც იანგარიშება, როგორც საშუალო ლიკვიდური აქტივების თანაფარდობა შესაბამისი თვის საშუალო ვალდებულებებთან, ფინანსური დაწესებულებებისგან ნასესხები სახსრებისა და გარეგანსური ვალდებულებების ნაწილის (ექვს თვემდე დარჩენილი ვადით) ჩათვლით. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის თვიური საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი იყო 61.7% (2016 წლის 31 დეკემბერი: 68.2%). 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის წლიური საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი იყო 64.9% (2016 წლის 31 დეკემბერი: 64.6%).

2017 წლის 15 მაისს სებ-ის მიერ დამტკიცებული და გამოცემული რეგულაცია ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტის შესახებ (დადგენილება #70/04) ძალაში შევიდა 2017 წლის 1 სექტემბერს. ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი გამოითვლება ბაზელ III-ის პრინციპების თანახმად, თუმცა უფრო მაღალი კოეფიციენტებიც დასაშვებია. სებ-ი ყველა ბანკს ავალდებულებს, რომ ყოველდღიურად შეინარჩუნონ 75.0%-იანი მინიმალური ლიკვიდურობის გადაფარვის კოეფიციენტი ლარში, და 100%-იანი კოეფიციენტი უცხოურ ვალუტაში და მთლიანობაში. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის მთლიანი ლიკვიდურობის გადაფარვის მინიმალური კოეფიციენტი შეადგენდა 287.3%-ს. იგივე

(ათას ლარში)

კოეფიციენტი ლარში იყო 285.9%, ხოლო უცხოურ ვალუტაში 289.0% (2016 წ.: მთლიანი ლიკვიდურობის გადფარვის მინიმალური კოეფიციენტი იყო 292.2%, იგივე კოეფიციენტი ლარში იყო 262.8%, ხოლო უცხოურ ვალუტაში 330.9%).

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)****დარჩენილი საკონტრაქტო ვადების ანალიზი**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილებში შეჯამებულია 2017 წლის 31 დეკემბრისა და 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფის ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული არადისკონტირებული დაფარვის ვალდებულებების მიხედვით. დაფარვები, რომლებიც ექვემდებარება შეტყობინებას, აღრიცხულია იმგვარად, თითქოს შეტყობინება დაუყოვნებლივ მოხდა. თუმცა, ჯგუფი მოელის, რომ შეანაბრეთა უმრავლესობა დაფარვას იმაზე ადრე არ მოითხოვს, ვიდრე ეს ჯგუფს მოეთხოვება. ცხრილი არ ასახავს მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს, რომლებიც გაწერილია ჯგუფის დეპოზიტების ფლობის ისტორიაში.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე 5 წლამდე	სულ
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	6,303	194	–	–	6,497
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	831,936	399,710	180,491	1,273	1,413,410
სუბორდინირებული ვალი	4,016	10,576	111,191	22,306	148,089
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	842,255	410,480	291,682	23,579	1,567,996

**დაფარული წარმოებული ფინანსური
ინსტრუმენტები,
მთლიანი**

წარმოებული ფინანსური
ინსტრუმენტების დადებითი
სამართლიანი ღირებულება
(შემოძინება)

–	–	(17,898)	–	(17,898)
გადინება	–	17,741	–	17,741

**დაფარული წარმოებული ფინანსური
ინსტრუმენტები,
მთლიანი**

წარმოებული ფინანსური
ინსტრუმენტების უარყოფითი
სამართლიანი ღირებულება
(შემოძინება)

(1,303)	(1,160)	(44,552)	–	(47,015)
გადინება	1,303	1,348	51,922	54,573

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	3 თვეზე ნაკლები	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე 5 წლამდე	სულ
არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები					
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	21,466	350	–	–	21,816
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	782,915	411,249	160,949	1,607	1,356,720
სუბორდინირებული ვალი	3,210	9,630	124,530	7,059	144,429
სულ არადისკონტირებული ფინანსური ვალდებულებები	807,591	421,229	285,479	8,666	1,522,965

**დაფარული წარმოებული ფინანსური
ინსტრუმენტები,**

(ათას ლარში)

მთლიანი

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების დადებითი სამართლიანი ღირებულება (შემოდინება)	(1,520)	–	(21,218)	–	(22,738)
გადინება	1,505	–	19,859	–	21,364

**დაფარული წარმოებული ფინანსური
ინსტრუმენტები,
მთლიანი**

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების უარყოფითი სამართლიანი ღირებულება (შემოდინება)	–	(1,045)	(43,778)	–	(44,823)
გადინება	–	1,290	45,697	–	46,987

ქვემოთ მოცემული ცხრილი გვიჩვენებს საკონტრაქტო ვადის ამოწურვას ჯგუფის პირობითი ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის მიხედვით. თითოეული გამოუყენებელი სესხის პირობითი ვალდებულება შეტანილია იმ ყველაზე ადრეული თარიღით, როდესაც შესაძლებელი გახდება მისი გამოყენება. გამოშვებული ფინანსური საგარანტიო კონტრაქტების შემთხვევაში, გარანტიის მაქსიმალური თანხა ნაწილდება იმ ყველაზე ადრეულ პერიოდზე, როდესაც შესაძლებელი იქნება გარანტიის გამოთხოვა.

	<i>3 თვეზე ნაკლები</i>	<i>3-დან 12 თვემდე</i>	<i>1-დან 5 წლამდე</i>	<i>5 წელზე 5 წლამდე</i>	<i>სულ</i>
2017	36,380	6,329	21,127	8,154	71,990
2016	33,841	6,603	26,593	12,143	79,180

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)**ლიკვიდურობის რისკი და ფინანსების მართვა (გაგრძელება)**

ჯგუფის ვარაუდით, შესაძლოა ყველა პირობითი ვალდებულება ან უზრუნველყოფა არ იქნას გამოყენებული ვალდებულებების ვადის ამოწურვამდე.

ვადიანობის ანალიზი არ ასახავს მიმდინარე ანგარიშების ისტორიულ სტაბილურობას. მათი ლიკვიდაცია წარსულში უფრო მეტი დრო სჭირდებოდა, ვიდრე ეს ცხრილებშია ნაჩვენები. ეს ნაშთები ზედა ცხრილებში გათვალისწინებულია სამ თვეზე ნაკლებ პერიოდში გადასახდელ თანხებში.

აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი

ხაზინის განყოფილება მართავს აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზს. აქტივებისა და ვალდებულებების მოდელირება საჭიროა, როდესაც საკონტრაქტო ვადა ადეკვატურად არ ასახავს ლიკვიდურობის რისკის პოზიციას. ჯგუფის შემთხვევაში ამის ყველაზე მნიშვნელოვანი მაგალითი იქნებოდა საცალო, კორპორატიული და მუნიციპალური თუ სხვა სახელმწიფო ორგანიზაციების მიმდინარე და შემნახველი ანგარიშები. მართალია, ხელშეკრულებების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშები მოთხოვნამდე იფარება და შემნახველი ანგარიშები მცირე ხნით ადრე მოთხოვნისას, მომხმარებლების ფართო ბაზა - რიცხოვრივი თვალსაზრისითაც და მენაბრეების ტიპების მიხედვითაც - ეხმარება ბანკს ნაშთების მოულოდნელი მერყეობისგან თავის დასაცავად. ასეთი ანგარიშები ქმნის ფინანსური რესურსების სტაბილურ ბაზას ჯგუფის ოპერაციებისა და ლიკვიდურობის საჭიროებებისთვის. ქვემოთ ცხრილი გვიჩვენებს ჯგუფის ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზს იმისდა მიხედვით, თუ როდის არის მოსალოდნელი მათი ამოღება ან დაფარვა.

	2017			2016		
	ერთი წლის		სულ	ერთი წლის		სულ
	განმავლობაშ	ერთ წელზე		განმავლობაშ	ერთ წელზე	
	ი	მეტ ვადაში		ი	მეტ ვადაში	
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	464,402	–	464,402	462,887	–	462,887
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	73,430	–	73,430	96,255	–	96,255
კლიენტებზე გაცემული სესხები	500,093	256,972	757,065	458,907	172,574	631,481
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:						
- სესხები და მისაღები ანგარიშები	95,888	56,537	152,425	146,004	18,135	164,139
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი	6,120	64,255	70,375	14,783	67,668	82,451
სულ	1,139,933	377,764	1,517,697	1,178,836	258,377	1,437,213
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	6,497	–	6,497	21,800	–	21,800
ვალდებულებები კლიენტების მიმართ:	644,960	701,328	1,346,288	577,362	714,691	1,292,053
- მიმდინარე ანგარიშები	120,053	549,200	669,253	24,310	590,841	615,151
- ვადიანი ანაბრები (სადეპოზიტო სერტიფიკატების ჩათვლით)	524,907	152,128	677,035	553,052	123,850	676,902
სუბორდინირებული ვალი	–	105,753	105,753	–	94,920	94,920
სულ	651,457	807,081	1,458,538	599,162	809,611	1,408,773
წმინდა	488,476	(429,317)	59,159	579,674	(551,234)	28,440

აქტივების ვადიანობა დამოკიდებულია მათ საბალანსო თანხებზე და შესაბამისი წლის 31 დეკემბრისთვის, იურიდიული თვალსაზრისით, ყველაზე ადრე გამოყენებად ვადაზე. ვალდებულებების ვადიანობა დამოკიდებულია ხელშეკრულების მიხედვით უადრეს ვადაზე, ან პირველივე მოთხოვნაზე. მიმდინარე და

(ათას ლარში)

შემნახველი ანგარიშების ნაწილი წარმოდგენილია ერთ წელზე მეტი ვადის დიაპაზონში მათი სტაბილური ხასიათის გამო. კლიენტთა დეპოზიტების დივერსიფიცირება დეპოზიტორთა რაოდენობისა და ტიპის მიხედვით და ჯგუფის გამოცდილება იმაზე მიუთითებს, რომ აღნიშნული ანგარიშები და დეპოზიტები წარმოადგენს დაფინანსების გრძელვადიან და სტაბილურ წყაროს, აქედან გამომდინარე ისინი განთავსებულია გეპის ანალიზის ცხრილში მითითებული სახსრების გადინების სავარაუდო დროის მიხედვით ჯგუფის მიერ წინა პერიოდების დროს დაგროვილი სტატისტიკური მონაცემისა და მიმდინარე ანგარიშების ნაშთების „მუდმივ“ ნაწილთან დაკავშირებით გამოთქმული ვარაუდების საფუძველზე.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კლიენტების მიმართ ვალდებულებებმა შეადგინა 1,346,288 ლარი (2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 1,292,053 ლარი). აქედან, მიმდინარე ანგარიშებზე მოდიოდა 669,253 ლარი (2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 615,151 ლარი). ბანკი ყოველდღიურად ატარებს მიმდინარე ანგარიშების ნაშთების სტაბილურობის ანალიზს წინა ორი წლის პერიოდისთვის. წინა 24 თვის შესაბამის პერიოდებში ეს ნაშთები 549,200 ლარზე ნაკლები არ ყოფილა (2016 წ.: 590,841 ლარი). ამიტომ, ზედა გრაფიკში ეს თანხები ასახულია, როგორც ვალდებულებები კლიენტების მიმართ ერთ წელზე მეტი ვადის დიაპაზონში. კლიენტების მიმართ ვალდებულებების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვადები რომ გაგვეთვალისწინებინა, კუმულაციური ლიკვიდურობის გეპი ერთ წელიწადში, 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, უარყოფითი იქნებოდა და შეადგენდა 60,724 ლარს (2016 წლის 31 დეკემბერი: უარყოფითი 11,167 ლარი).

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკს საკმარისი ლიკვიდური უზრუნველყოფა ჰქონდა, რათა შეტყობინებისთანავე მოეზიდა სებ-იდან 209,245 ლარი (2016 წ.: 217,941 ლარი).

2017 წლის 4 მაისს სარეიტინგო სააგენტო Fitch Ratings-მა დაადასტურა ბანკის უცხოური ვალუტის ემიტენტის დეფოლტის გრძელვადიანი „B+“ რეიტინგი სტაბილური პერსპექტივით; უცხოური ვალუტის ემიტენტის დეფოლტის მოკლევადიანი „B“ რეიტინგი; Support Rating – „4“ და Support Rating Floor – „B“.

2017 წლის 30 მაისს Standard & Poor's-მა დაადასტურა ბანკის კონტრაგენტის გრძელვადიანი საკრედიტო რეიტინგი „B“ და კონტრაგენტის მოკლევადიანი საკრედიტო რეიტინგი „B“ და სტაბილური პერსპექტივა პოზიტიური პერსპექტივით ჩაანაცვლა.

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტების ფულადი ნაკადების მოძრაობა ან სამართლიანი ღირებულება შეიცვლება ისეთი საბაზრო ცვლილებების შედეგად, როგორიცაა საპროცენტო განაკვეთები, უცხოური ვალუტის კურსი და კაპიტალის ფასები. ბანკის სტრატეგიაა, არ მიიღოს მონაწილეობა ტრეიდერულ საქმიანობაში ან სასაქონლო ინვესტიციებში. შესაბამისად, ბანკის საბაზრო რისკი წარმოდგენილია მხოლოდ საპროცენტო განაკვეთისა და სავალუტო რისკებით.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი წარმოიქმნება შესაძლებლობიდან, რომ საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებები გავლენას იქონიებს ფინანსური ინსტრუმენტების ფულადი ნაკადების მომავალ დინამიკაზე ან სამართლიან ღირებულებებზე.

მოგება-ზარალის ანგარიშგების მგრძნობელობა წარმოადგენს ფინანსური ინსტრუმენტების განაკვეთების გადასინჯვის ან დაფარვის ვადის თავისებურებების გამო ერთი წლის წმინდა საპროცენტო შემოსავალზე საპროცენტო განაკვეთებში ნაგარაუდვე ცვლილებების ეფექტს. ბანკს ექნება საპროცენტო განაკვეთის რისკი, თუ კონკურენტები მკვეთრად შეამცირებენ საპროცენტო განაკვეთებს სასესხო პროდუქტებზე ან გაიზრდება ფულადი სახსრების მოზიდვის ხარჯი მაკროეკონომიკური, და კონკრეტულად ბანკთან დაკავშირებული, მოვლენების გამო.

სავალუტო რისკი

სავალუტო რისკი წარმოიშობა მაშინ, როდესაც სავალუტო კურსის ცვლილებამ შესაძლოა გავლენა იქონიოს ჯგუფის ფინანსური ინსტრუმენტების ღირებულებაზე. სებ-ის მოთხოვნით, ბანკს ევალება ბალანსური და მთლიანი აგრეგირებული (გარეგანსური ჩათვლით) ღია სავალუტო პოზიციების მონიტორინგი და ამ უკანასკნელის შენარჩუნება ბანკის მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალის 20.0%-ის ოდენობით. 2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკმა შეინარჩუნა აგრეგირებული ღია სავალუტო პოზიცია საზედამხედველო კაპიტალის 1.9%-ის ოდენობით (2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით: 1.3%).

ბანკს დამტკიცებული აქვს სავალუტო რისკი მართვის პოლიტიკა, რომლის მიზანიც არის ბანკისთვის სავალუტო რისკების მართვის პარამეტრების დაწესება.

სავალუტო რისკის მართვის პროცესი, სხვებთან ერთად, შემდეგსაც მოიცავს:

- ▶ ადეკვატური მეთოდოლოგიის შერჩევა სავალუტო რისკის გამოვლენასა და რაოდენობრივ შეფასებაზე;
- ▶ ღია სავალუტო პოზიციის ყოველდღიური მონიტორინგი;
- ▶ სავალუტო რისკის მინიმუმამდე დაყვანა დადგენილი ლიმიტების დაცვით;
- ▶ გაზრდილი სავალუტო რისკის არსებული და მოსალოდნელი უარყოფითი ტენდენციების გამოვლენა და ამის მიზეზებისა და შესაძლო შედეგების ანალიზი;
- ▶ რეკომენდაციების შემუშავება სავალუტო რისკის მართვის სტრატეგიაზე;
- ▶ სავალუტო რისკის ოპერაციებში გამოყენებული ინსტრუმენტების ტიპებისა და ლიმიტების განსაზღვრა.

აქტივ-პასივების კომიტეტი აწესებს რისკის დონის ლიმიტებს ვალუტების მიხედვით და ასევე აგრეგირებული რისკის პოზიციების ლიმიტებს, რომლებიც უფრო კონსერვატიულია, ვიდრე სებ-ის მიერ

(ათას ლარში)

დაწესებული ლიმიტები. ბანკის მხრიდან ამ ლიმიტების დაცვა ყოველდღე კონტროლდება ხაზინისა და საწარმოს რისკის მართვის დეპარტამენტების მიერ.

ქვემოთ ცხრილებში წარმოდგენილია ჯგუფისათვის ყველაზე მაღალი რისკის მატარებელი ვალუტები, რომლებშიც ძირითადად გამოხატულია ჯგუფის არასავაჭრო ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ანალიზის დროს ფასდება უცხოური ვალუტის ლარის მიმართ კურსის ცვლილების ეფექტი, როდესაც მოგება-ზარალის ანგარიშგების ყველა სხვა პირობა უცვლელია (სავალუტო კურსის მიმართ მგრნობიარე ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების გამო). კაპიტალზე ეფექტი არ განსხვავდება მოგება-ზარალის ანგარიშგებაზე ეფექტისგან. ცხრილში უარყოფითი მაჩვენებელი ასახავს პოტენციურ წმინდა შემცირებას მოგება-ზარალის ანგარიშგებასა ან კაპიტალში, ხოლო დადებითი მაჩვენებელი კი ასახავს პოტენციურ წმინდა ზრდას.

ვალუტა	ლარის გაცვლითი		ლარის გაცვლითი	
	ლარის კურსის		ლარის კურსის	
	(გაუფასურება)		(გაუფასურება)	
	შესაბამის		შესაბამის	
	ვალუტასთან		ვალუტასთან	
	მიმართებაში, %-		მიმართებაში, %-	
	უარი	ეფექტი დასაბეგრ	უარი	ეფექტი დასაბეგრ
	გამოხატულებით	მოგებაზე	გამოხატულებით	მოგებაზე
	2017	2017	2016	2016
აშშ დოლარი	2.06%	(76)	-10.52%	200
ევრო	-11.11%	(15)	-6.77%	29

(ათას ლარში)

22. რისკის მართვა (გაგრძელება)

საოპერაციო რისკი

საოპერაციო რისკი განისაზღვრება, როგორც ფინანსური ზარალის განცდის საფრთხე, რომელსაც განაპირობებს შიდა პროცესების, სისტემების, ან ადამიანების არაადეკვატურობა ან უმოქმედობა, ან გამიზნული, შემთხვევითი, თუ ბუნებრივი გარე მოვლენები. გარე მოვლენებს, სხვებთან ერთად, მიეკუთვნება თაღლითობა, წყალდიდობა, ხანძარი, მიწისძვრა, ტერორისტების თუ ჰაკერების თავდასხმა. საკრედიტო ან საბაზრო მოვლენები, როგორიცაა გადაუხდელობა ან ღირებულების მერყეობა საოპერაციო რისკის ფარგლებში არ ექვევა. საოპერაციო რისკის ნაწილია შესაბამისობის რისკიც. შესაბამისობის რისკი არის იმის შესაძლებლობა, რომ ბანკს მარეგულირებელი ორგანოსგან დაეკისროს სანქციები, განიცადოს ფინანსური ზარალი და/ან საფრთხე შეექმნას მის რეპუტაციას იმის გამო, რომ მან ვერ შეასრულა მოქმედი კანონმდებლობა, კანონქვემდებარე აქტები და ნორმები. საოპერაციო რისკი არ მოიცავს რეპუტაციის რისკს.

საოპერაციო რისკის მართვის ზოგად მიზანს წარმოადგენს იმ რისკების გამოვლენა, რომლებიც გამოწვეულია შეუსაბამო (არაადეკვატური) და წარუმატებელი შიდა პროცესებით, ადამიანებითა და სისტემებით ან გარე ფაქტორების გავლენით, და შესაძლებლობის შემთხვევაში ამ რისკების შემცირება ეკონომიკური გონივრულობის ფარგლებში.

ბანკმა შექმნა საოპერაციო რისკის მართვის ჩარჩო და იღებს ყველა შესაძლო ზომას, რათა დაადგინოს ბიზნესის მგრძნობელობა სხვადასხვა საოპერაციო რისკების მიმართ, რომლებიც გამოწვეულია შეუსაბამო (არაადეკვატური) და წარუმატებელი შიდა პროცესებით, ადამიანებითა და სისტემებით ან გარე ფაქტორების გავლენით. საოპერაციო რისკის მართვის ჩარჩოს მიზანია, შესაძლებლობა მისცეს ბანკს ეფექტურად და ეფექტიანად შეაგროვოს, შეაფასოს, მართოს ინფორმაცია და განაცხადოს საოპერაციო რისკის შესახებ.

საოპერაციო რისკის მართვის ჩარჩოში ჩართული საოპერაციო რისკის მართვისა და საწარმოს რისკის მართვის დეპარტამენტების, შიდა აუდიტისა და ბიზნესის მფლობელების ფუნქციები და პასუხისმგებლობები გაწერილია საოპერაციო რისკის მართვის პოლიტიკაში.

ბანკს, როგორც წესი, ნაკლებად არის მზად საოპერაციო რისკებისთვის და მიზნად ისახავს რისკის მოვლენებით გამოწვეული ზარალის შემცირებაზე იმ დონემდე, რომ ამ მოვლენებმა არსებითი გავლენა არ მოახდინონ მასზე. ბანკი არ არის მზად თაღლითობასთან, საინფორმაციო უსაფრთხოებასთან (მათ შორის, საინფორმაციო ტექნოლოგიებთან) და კანონშესაბამისობის დარღვევებთან დაკავშირებული საოპერაციო რისკებისთვის. შესაბამისად, იგი ყველა ღონეს ხმარობს, რათა აღმოფხვრას ამ ტიპის რისკები.

რისკის მოვლენების მონაცემთა ბაზა შემუშავებულია და მოქმედებს იმ მიზნით, რომ მოახდინოს ყველა ინციდენტის, ზარალისა და თითქმის წარუმატებელი ოპერაციის დოკუმენტირება (მტკიცებულებების შეგროვება) და მათზე სათანადო რეაგირება. მონაცემთა ბაზა წარმოადგენს ბანკის ტექნიკურ საშუალებას, სისტემატურად მიიღოს ინფორმაცია რეალიზებული და პოტენციური რისკის მოვლენების შესახებ. ამ ინფორმაციას იყენებენ რისკების გამოვლენისა და მათი მართვის შესაბამისი მიდგომების დახვეწის მიზნით. მონაცემების შეგროვებასა და შესაბამისი ანალიზის ჩატარებას ცენტრალიზებულად ახორციელებს საოპერაციო რისკის მართვის დეპარტამენტი. რისკის მოვლენების მონაცემთა ბაზაში დაფიქსირებული იმ საოპერაციო რისკის მოვლენების შესახებ, რომლებმაც არსებითი გავლენა იქონიეს, გამოიწვიეს პირდაპირი და არაპირდაპირი ზარალი, ინფორმაცია უნდა წარედგინოს დირექტორთა საბჭოს.

ჯგუფის სტანდარტებთან შესაბამისობას ხელს უწყობს შიდა აუდიტის მიერ განხორციელებული პერიოდული შემოწმებების პროგრამა. შიდა აუდიტის შემოწმებების შედეგები განიხილება შესაბამისი მიმართულებების ხელმძღვანელებთან და შედეგები წარედგინება აუდიტის კომიტეტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს.

ბანკის ხელთ არსებული რისკის შემცირების ძირითადი კონტროლის მექანიზმები გამომდინარეობს მისი

(ათას ლარში)

საოპერაციო რისკის პროფილიდან და რისკის დასაშვები დონის შესახებ სამეთვალყურეო საბჭოს პოლიტიკიდან. ბანკი აქტიურად იყენებს კორპორატიულ დაზღვევა თავისი საოპერაციო რისკის შესამცირებლად.

23. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები

სამართლიანი ღირებულებით შეფასების პროცედურა

ისეთ მნიშვნელოვან აქტივებს, როგორიცაა ძირითადი საშუალებები, გარე შემფასებლები აფასებენ. გარე შემფასებლების დაქირავების თაობაზე ხელმძღვანელობა ყოველწლიურად იღებს გადაწყვეტილებას ბანკის აუდიტის კომიტეტთან შეთანხმებით. შერჩევის კრიტერიუმებში შედის ბაზრის ცოდნა, რეპუტაცია, დამოუკიდებლობა და პროფესიული სტანდარტების დაცვა. შემფასებლების როტაცია ყოველ სამ წელიწადში ერთხელ ხდება. ხელმძღვანელობა, ჯგუფის გარე შემფასებლებთან გამართული განხილვების შემდეგ გადაწყვეტს, თითოეულ შემთხვევაში შეფასების რომელი მეთოდები და მონაცემები გამოიყენოს.

ანგარიშგების თითოეული თარიღისთვის ჯგუფი აანალიზებს იმ აქტივებისა და ვალდებულებების ღირებულებების ცვლილებას, რომელთა ხელახლა შეფასებაც აუცილებელია ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკიდან გამომდინარე. ამ ანალიზისთვის ხელმძღვანელობა ამოწმებს ბოლო შეფასებაში გამოყენებულ ძირითად მონაცემებს, რისთვისაც შეფასების გაანგარიშებაში გამოყენებულ ინფორმაციას უდარებს ხელშეკრულებებსა და სხვა შესაბამის დოკუმენტებს. ხელმძღვანელობა, ჯგუფის გარე შემფასებლებთან ერთად, ასევე ადარებს ყოველ ცვლილებას თითოეული აქტივისა და ვალდებულების სამართლიან ღირებულებაში შესაბამის გარე წყაროებთან, რათა განსაზღვროს ეს ცვლილება კანონზომიერია, თუ არა. ხელმძღვანელობა და ჯგუფის გარე შემფასებლები შეფასების შედეგებს წარუდგენენ აუდიტის კომიტეტსა და ჯგუფის დამოუკიდებელ აუდიტორებს. ამასთან, ხდება შეფასებაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების განხილვაც.

(ათას ლარში)

23. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**სამართლიანი ღირებულების იერარქია**

სამართლიანი ღირებულების შესახებ ინფორმაციის წარმოდგენის მიზნით, ჯგუფმა განსაზღვრა აქტივებისა და ვალდებულებების კლასები მათი დანიშნულების, მახასიათებლების და რისკების, ასევე სამართლიანი ღირებულების იერარქიაში მათი დონის საფუძველზე.

		სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შეფასების თარიღი	(1-ლი დონე)	(მე-2 დონე)	(მე-3 დონე)	სულ
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივები					
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2017 წ.	–	104	–	104
საინვესტიციო ქონება	31 დეკემბერი, 2017 წ.	–	–	2,597	2,597
ძირითადი საშუალებები - მიწა და შენობა-ნაგებობები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	–	80,730	80,730
		–	104	83,327	83,431
აქტივები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:	31 დეკემბერი, 2017 წ.				
- სესხები და მისაღები ანგარიშები		–	153,286	–	153,286
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი		–	75,409	–	75,409
		–	228,695	–	228,695
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ვალდებულებები					
სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2017 წ.	–	5,642	–	5,642
		–	5,642	–	5,642
ვალდებულებები, რომელთა სამართლიან ღირებულებაზეც განმარტებითი შენიშვნებია წარმოდგენილი					
სუბორდინირებული ვალი	31 დეკემბერი, 2017 წ.	–	108,874	–	108,874
		–	108,874	–	108,874

2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	შეფასების თარიღი	სამართლიანი ღირებულების შეფასება:			
		(1-ლი დონე)	(მე-2 დონე)	(მე-3 დონე)	სულ

სამართლიანი ღირებულებით

(ათას ლარში)

შეფასებული აქტივები

სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	1,195	–	1,195
საინვესტიციო ქონება	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	–	2,729	2,729
ძირითადი საშუალებები - მიწა და შენობა-ნაგებობები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	–	81,349	81,349
		–	1,195	84,078	85,273

**აქტივები, რომელთა
სამართლიან ღირებულებაზეც
განმარტებითი შენიშვნებია
წარმოდგენილი**

საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:	31 დეკემბერი, 2016 წ.				
- სესხები და მისაღები ანგარიშები		–	164,088	–	164,088
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი		–	86,058	–	86,058
		–	250,146	–	250,146

**სამართლიანი ღირებულებით
შეფასებული ვალდებულებები**

სავალუტო ფორვარდები და სვოპები	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	1,386	–	1,386
		–	1,386	–	1,386

**ვალდებულებები, რომელთა
სამართლიან ღირებულებაზეც
განმარტებითი შენიშვნებია
წარმოდგენილი**

სუბორდინირებული ვალი	31 დეკემბერი, 2016 წ.	–	95,410	–	95,410
		–	95,410	–	95,410

2017 და 2016 წლებში სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადატანები არ მომხდარა.

(ათას ლარში)

23. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც არ აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით

წინამდებარე ცხრილში გაწერილია ჯგუფის იმ ფინანსური ინსტრუმენტების საბალანსო ღირებულებებისა და სამართლიანი ღირებულებების შედარება კატეგორიების მიხედვით, რომლებიც აღირიცხება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში. ცხრილი არ მოიცავს არაფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებებს.

	სამართლიან აუდიარებელ			სამართლიან აუდიარებელ		
	ო		მოგება/(ზარალი)	ო		მოგება/(ზარალი)
	საბალანსო ღირებულება 2017	ღირებულება 2017		საბალანსო ღირებულება 2016	ღირებულება 2016	
ფინანსური აქტივები						
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები:						
- სესხები და მისაღები ანგარიშები	152,425	153,286	861	164,139	164,088	(51)
- დაფარვის ვადამდე ფლობილი	70,375	75,409	5,034	82,451	86,058	3,607
ფინანსური ვალდებულებები						
- სუბორდინირებული ვალი	105,753	108,874	(3,121)	94,920	95,410	(490)
არარეალიზებული სამართლიანი ღირებულების მთლიანი უდიარებელი ცვლილება			2,774			3,066

შეფასების მეთოდები და დაშვებები

ქვემოთ აღწერილია სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისას გამოყენებული მეთოდოლოგიები და დაშვებები კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული აქტივებისა და ვალდებულებებისთვის და იმ მუხლებისთვის, რომელთა სამართლიანი ღირებულების შესახებ ინფორმაცია წარდგენილია მიუხედავად იმისა, რომ ისინი არ არიან შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

აქტივები, რომელთა სამართლიანი ღირებულება უახლოვდება მათ საბალანსო ღირებულებას

ითვლება, რომ ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების, მომხმარებლებზე გაცემული სესხების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ ვალდებულებებისა და კლიენტების მიმართ ვალდებულებების (მიმდინარე და შემნახველი ანგარიშების) საბალანსო ღირებულებები უახლოვდება მათ შესაბამის სამართლიან ღირებულებებს მათი მოკლევადიანი ხასიათის და ლიკვიდურობის გამო, და გრძელდება მათი საბაზრო პირობების მიხედვით გადაფასება. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები, მათი ბუნებიდან და მახასიათებლებიდან გამომდინარე, კლასიფიცირდება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის პირველ დონეზე.

წარმოებული ინსტრუმენტები

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები, რომლებიც შეფასებულია აქტიური ბაზრის მონაცემების გამოყენებით, ძირითადად წარმოადგენს საპროცენტო სვოპებს, სავალუტო სვოპებს და ფორვარდულ

(ათას ლარში)

სავალუტო კონტრაქტებს. შეფასებებისთვის ყველაზე ხშირად გამოყენებული მეთოდებია მოიცავს ფორვარდულ ფასწარმოქმნას, სვოპის მოდელს, რომლებისთვისაც გამოიყენება მიმდინარე ღირებულების გაანგარიშება. მოდელები შეიცავს სხვადასხვა მონაცემს მხარეთა საკრედიტო რეიტინგის, სავალუტო სვოპების და ფორვარდული კურსისა და საპროცენტო განაკვეთის მრუდის ჩათვლით.

ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

კოტირებული თამასუქების და ობლიგაციების სამართლიანი ღირებულება ეყრდნობა ფასების კოტირებას საანგარიშგებო თარიღისთვის და მიეკუთვნება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მე-2 დონეს. არაკოტირებული ინსტრუმენტების, კლიენტებზე გაცემული სესხების, კლიენტთა ანაზრების, საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ მოთხოვნების, სებ-ისთვის და საკრედიტო დაწესებულებებისთვის გადასახდელი თანხების და სხვა ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირებით ანალოგიური პირობების, საკრედიტო რისკის და ვადის მქონე სესხის მიმდინარე განაკვეთების გამოყენებით.

საინვესტიციო ქონება და შენობა-ნაგებობები

უძრავი ქონების შეფასების სამი ძირითადი მეთოდი არსებობს:

საბაზრო მიდგომა

განსაზღვრავს უძრავი ქონების საბაზრო ფასის ზღვარს, რისთვისაც ამოწმებს მყიდველების მიერ შესაფასებელი ქონების ანალოგიურ ობიექტებში გადახდილ ფასებს. ხდება ყიდვის გარიგების საფუძვლიანი შემოწმება, რათა დაზუსტდეს, რომ გარიგების მხარეები სათანადოდ იყვნენ მოტივირებული. არ განიხილება ისეთი გასაყიდი ფასები, რომლებშიც გარიგების მხარეს აქვს ბაზრის ტიპური მონაწილისგან განსხვავებული მოტივაცია, მაგ. სპეციფიკური ყიდვა-გაყიდვის გარიგებები, სადაც მყიდველი მზადაა ზედმეტი გადაიხადოს გარკვეულ ქონებაში. ამ მეთოდის მიხედვით ხდება შედარების ერთეულების, მაგალითად შენობის მთლიანი ფართობის ერთი კვადრატული მეტრის ფასის გაანალიზება. გაყიდვების/კოტირების კორექტირებები ხდება ადგილმდებარეობის, ზომის, სიძველისა და მდგომარეობის, დაფინანსებისა და ბევრი სხვა ფაქტორის მიხედვით, რომლებმაც შეიძლება რამე გავლენა მოახდინონ ღირებულებაზე.

(ათას ლარში)

23. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)

შესაფასებელი ქონების საბაზრო ღირებულების გაყიდვების შედარებითი (საბაზრო მონაცემების) მეთოდით ანალიზისას გამოიყენება საუკეთესო ხელმისაწვდომი, უახლესი და მსგავსი ობიექტების გასაყიდი/კოტირებული ფასები საანგარიშგებო თარიღისთვის.

შესადარისი ობიექტების გაყიდვისა და კოტირების ფასების შესახებ ინფორმაცია მიიღება საბროკერო კომპანიებისგან, შუამავლებისა და ბროკერებისგან, ასევე საჯარო წყაროებიდან, მათ შორის ვებგვერდებზე განთავსებული საბროკერო მომსახურების განცხადებებიდან და გამოქვეყნებული მონაცემებიდან. შემდეგ ხდება ამ ინფორმაციის გადამოწმება ობიექტების მფლობელებთან და/ან აღნიშნულ გარიგებებში მონაწილე პრინციპალებთან თუ ბროკერებთან.

დანახარჯების მიდგომა

უძრავი ქონების ღირებულებას განსაზღვრავს ანალოგიური დანიშნულებით მიწის შესყიდვისა და ახალი შენობის აშენების ან ძველი შენობის განახლების ხარჯის გამოანგარიშებით, დაგვიანებით გამოწვეული დამატებითი ხარჯების გარეშე. მიწისა და მშენებლობის ხარჯებს, ჩვეულებრივ, ემატება მეწარმის წამახალისებელი ანაზღაურება ან დეველოპერის მოგება/ზარალი. ძველი შენობების შემთხვევაში დანახარჯების მეთოდი გამოიყენება ცვეთის ხარჯის გამოსათვლელად, ფიზიკური ცვეთისა და ფუნქციონალური ცვეთის ჩათვლით.

ხარჯის ჩანაცვლების მეთოდის ძირითადი მიდგომა იმას გულისხმობს, რომ არავინ გადაიხდის მოცემულ ქონებაში იმაზე მეტს, ვიდრე დაუჯდებოდა მისი აშენება.

დანახარჯების მეთოდი შემდეგ ეტაპებს მოიცავს:

- ▶ მიწის სავარაუდო ღირებულების გაანგარიშება;
- ▶ გაუმჯობესების აღდგენითი ან ჩანაცვლების ხარჯის გაანგარიშება;
- ▶ ყველა წყაროდან (ფიზიკური, ფუნქციონალური ცვეთა, გარეგანი და ეკონომიკური დაძველება) დარიცხული ცვეთის გაანგარიშება;
- ▶ აღდგენითი ან ჩანაცვლების ხარჯიდან დარიცხული ცვეთის გამოკლება, ცვეთის დარიცხვის შემდგომი გაუმჯობესების ხარჯის გამოსათვლელად;
- ▶ აღჭურვილობის ხარჯის გაანგარიშება და ცვეთის გამოკლება;
- ▶ ცვეთის დარიცხვის შემდგომი გაუმჯობესების ხარჯის დამატება ცვეთის დარიცხვის შემდგომ აღჭურვილობის ხარჯისა და მიწის ღირებულებისთვის, ქონების მთლიანი ღირებულების მისაღებად.

შემოსავლის კაპიტალიზაციის მეთოდი

შემოსავლების წარმოქმნის მეთოდოლოგია ეყრდნობა შესაფასებელი ქონების ექსპლუატაციის შედეგად მიღებულ ჰიპოთეტურ შემოსავალს. უძრავი ქონების საბაზრო ღირებულების მიახლოებითი გაანგარიშება ხდება კაპიტალიზაციის კოეფიციენტზე დაყრდნობით, რომელიც გამოითვლება ალტერნატიული საინვესტიციო მეთოდოლოგიის გრძელვადიანი განაკვეთის საფუძველზე.

დისკონტირებული ფულადი ნაკადები

დასრულებული საინვესტიციო ქონების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდით. რეალური და პროგნოზირებული საბაზრო მოთხოვნის, საწარმოებელი

(ათას ლარში)

საქონლის/გასაწევი მომსახურების ტიპების, ფასწარმოქმნის პოლიტიკისა და ბაზარზე მოსალოდნელი კონკურენციის საფუძველზე, შემუშავდება ბიზნესის სტრატეგიული ფინანსური პროგნოზი. დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდით, ქონების სამართლიანი ღირებულების გაანგარიშება ხდება ექსპლუატაციის ვადის განმავლობაში მისი საკუთრების შედეგად მისაღები სარგებლისა და ვალდებულების დაშვებების საფუძველზე, გასვლის და საბოლოო ღირებულების ჩათვლით. დისკონტირებული ფულადი ნაკადების მეთოდი შემოსავლის მეთოდით შეფასების ფარგლებში ფართოდ გამოიყენება და ნიშნავს უძრავ ქონებაზე ფულადი ნაკადების პროგნოზირებას. შემდეგ ხდება ამ პროგნოზირებული ფულადი ნაკადების დისკონტირება საბაზრო დისკონტირების განაკვეთით, რათა დადგინდეს უძრავ ქონებასთან დაკავშირებით შემომავალი ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულება. ფულადი ნაკადების ვადიანობასა და შემოძინება-გადინების დროებზე მოქმედებს ისეთი მოვლენები, როგორიცაა იჯარის გადასინჯვა, საიჯარო ხელშეკრულების განახლება და მოიჯარეების მოზიდვის, ხელახლა გაქირავების, ხელახლა განვითარების ან განახლების შესაბამისი პერიოდები. მიზანშეწონილ ვადას განსაზღვრავს ანალოგიური უძრავი ქონებისთვის დამახასიათებელი საბაზრო ქცევა.

საინვესტიციო ქონების შეთხვევაში, პერიოდული ფულადი ნაკადი ჩვეულებრივ გამოიანგარიშება შემდეგნაირად: ერთობლივ შემოსავალს აკლდება შენობის უქმად მოცდენის ხარჯი, ხარჯები, რომლებიც ამოღებას არ ექვემდებარება, ამოუღებელი საიჯარო დავალიანების ზარალი, იჯარის სტიმულირების, ტექნიკურ-სამეურნეო მომსახურების ხარჯები, შუამავლის ანაზღაურებისა და საკომისიო ხარჯები, და სხვა საოპერაციო და მართვის ხარჯები. შემდეგ ხდება პერიოდული წმინდა ფულადი ნაკადების შემოძინების დისკონტირება, საპროგნოზო პერიოდის ბოლოსთვის მოსალოდნელ საბოლოო ღირებულებასთან ერთად.

(ათას ლარში)

23. სამართლიანი ღირებულების განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)**შეფასების მეთოდები და დაშვებები (გაგრძელება)****მოძრაობა სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ მე-3 დონის აქტივებსა და ვალდებულებებში**

ქვემოთ წარმოდგენილ ცხრილში მოცემულია სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული მე-3 დონის აქტივებსა და ვალდებულებებში საინვესტიციო ქონების საწყისი და საბოლოო თანხების შეჯერება. ძირითადი საშუალებების – შენობების შეჯერება მოცემულია მე-10 შენიშვნაში.

	მოგებაში ან ზარალში				31 დეკემბერი, 2017 წ.
	2017 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	აღრიცხული მოგება/(ზარალი)	შესყიდვები/შემოსვლები	გაყიდვები	
აქტივები					
საინვესტიციო ქონება	2,729	(132)	–	–	2,597
	2,729	(132)	–	–	2,597

	მოგებაში ან ზარალში				31 დეკემბერი, 2016 წ.
	2016 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით	აღრიცხული მოგება/(ზარალი)	შესყიდვები/შემოსვლები	გაყიდვები	
აქტივები					
საინვესტიციო ქონება	4,665	47	55	(2,038)	2,729
	4,665	47	55	(2,038)	2,729

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია რაოდენობრივი ინფორმაცია მნიშვნელოვანი არასაბაზრო მონაცემების (მდგენლების) შესახებ, რომლებიც გამოიყენება სამართლებრივ ღირებულებათა იერარქიის მე-3 დონის სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის:

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	საბალანსო ღირებულება	შეფასების მეთოდები	არასაბაზრო მონაცემები	დიაპაზონი (საშუალო შეწონილი)
მიწა და შენობა-ნაგებობები – სათავო ოფისი	45,540	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(11.49%)-დან 8.05%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები	13,050	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(13.18%)-დან 13.57%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები	4,208	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(6.49%)-დან 6.36%-მდე
მიწა და შენობა-	17,932	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება:	(9.31%)-დან 9.63%-

(ათას ლარში)

ნაგებობები			საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	მდე
საინვესტიციო ქონება - კომერციული დანიშნულების შენობა	777	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(3.33%)-დან 10%-მდე
საინვესტიციო ქონება - კომერციული დანიშნულების შენობა	1,763	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(10.30%)-დან 10.03%-მდე
საინვესტიციო ქონება - კომერციული დანიშნულების შენობა	57	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.1%)-დან 9.1%-მდე
2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	საბალანსო ღირებულება	შეფასების მეთოდები	არასაბაზრო მონაცემები	დიაპაზონი (საშუალო შეწონილი)
მიწა და შენობა-ნაგებობები – სათავო ოფისი	46,054	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(11.49%)-დან 8.05%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები	12,982	- შემოსავლების კაპიტალიზაციის მეთოდი (დისკონტირებული ფულადი ნაკადები)	- საიჯარო ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - დატვირთვის მაჩვენებლის 10%-იანი ზრდა/კლება	(13.18%)-დან 13.57%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები	4,039	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(6.49%)-დან 6.36%-მდე
მიწა და შენობა-ნაგებობები	18,274	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.31%)-დან 9.63%-მდე
საინვესტიციო ქონება - კომერციული დანიშნულების შენობა	882	- დანახარჯების მეთოდი	- მიწის ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება - ჩანაცვლების ღირებულების 10%-იანი ზრდა/კლება	(6.31%)-დან 6.31%-მდე
საინვესტიციო ქონება - კომერციული დანიშნულების შენობა	1,789	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობა/კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.91%)-დან 10.06%-მდე
საინვესტიციო ქონება - კომერციული დანიშნულების შენობა	58	- საბაზრო მეთოდი;	- ფასის მერყეობის კორექტირება: საბაზრო ფასების 10%-იანი ზრდა/კლება	(9.09%)-დან 9.09%-მდე

(ათას ლარში)

24. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები

ბასს (IAS) 24-ის „დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები“ მიხედვით მხარეები ითვლება დაკავშირებულად, თუ ერთ მხარეს აქვს უნარი, გააკონტროლოს მეორე მხარე ან მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსურ და საოპერაციო გადაწყვეტილებებზე. დაკავშირებულ მხარეების ყოველი შესაძლო ურთიერთობის განხილვისას, ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

დაკავშირებულმა მხარეებმა შეიძლება დადონ ისეთი გარიგებები, როგორსაც არ დადებდნენ დაუკავშირებელი მხარეები და დაკავშირებულ მხარეებს შორის დადებული გარიგებები შეიძლება არ დაიდოს იმავე პირობებითა და თანხებით, როგორითაც დაიდებოდა გარიგებები დაუკავშირებელ მხარეებს შორის.

პერიოდის ბოლოსთვის დაუფარავი ნაშთები და დაკავშირებულ მხარეებთან გარიგებებიდან მიღებული შესაბამისი შემოსავალი და ხარჯი ასეთია:

	2017			2016		
	მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლს დაქვემდებარე ბული საწარმოები	უმადლესი რანგის ხელმძღვანელ ობა	მშობელი კომპანია	საერთო კონტროლს დაქვემდებარე ბული საწარმოები	უმადლესი რანგის ხელმძღვანელ ობა
1 იანვრის მდგომარეობით						
დასაფარი საერთო სესხი	–	–	233	–	–	227
წლის განმავლობაში						
გაცემული სესხი	–	–	25	–	–	13
სესხის დაფარვა წლის	–	–	(40)	–	–	(7)
განმავლობაში						
31 დეკემბრის მდგომარეობით						
დასაფარი საერთო სესხი	–	–	218	–	–	233
გამოკლებული:						
გაუფასურების რეზერვი 31	–	–	(4)	–	–	(5)
დეკემბრის მდგომარეობით						
31 დეკემბრის მდგომარეობით						
დასაფარი სესხი, წმინდა	–	–	214	–	–	228
საპროცენტო შემოსავალი						
სესხებზე	–	–	32	–	–	32
სესხის გაუფასურების						
რეზერვის ხარჯი /	–	–	(1)	–	–	2
(ამობრუნება)						
ანაზრები* 1 იანვრის						
მდგომარეობით	–	–	101	–	–	101
წლის განმავლობაში						
მიღებული ანაზრები	–	–	365	–	–	–
წლის განმავლობაში						
დაფარული ანაზრები	–	–	(112)	–	–	–
ანაზრები 31 დეკემბრის						
მდგომარეობით	–	–	354	–	–	101
სუბორდინირებული ვალი 1						
იანვრის მდგომარეობით	–	1,226	2,288	–	996	798
წლის განმავლობაში						
მიღებული	–	111	904	–	230	1,490

(ათას ლარში)

სუბორდინირებული ვალი წლის განმავლობაში გადახდილი სუბორდინირებული ვალი	–	(1,337)	(1,149)	–	–	–
სუბორდინირებული ვალი 31 დეკემბრის მდგომარეობით	–	–	2,043	–	1,226	2,288
მიმდინარე ანგარიშები 31 დეკემბრის მდგომარეობით	–	1,748	5,382	42	3,099	3,135
ანაზრებსა და მიმდინარე ანგარიშებზე საპროცენტო ხარჯი	20	90	325	14	58	262
სუბორდინირებული ვალის საპროცენტო ხარჯი	–	111	264	–	142	118
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი	–	1,091	9	–	769	7
სხვა საოპერაციო ხარჯები	–	336	1	–	463	25

* ანაზრებში შედის ვადიანი ანაზრები და სადეპოზიტო სერტიფიკატები, ასევე შემნახველი ანგარიშები.

საერთო კონტროლს დაქვემდებარებულ სამეურნეო ერთეულებს მიეკუთვნებიან ის ორგანიზაციები, რომლებზეც ჯგუფის მფლობელები გარკვეულ კონტროლს ახორციელებენ და რომლებიც ჯგუფთან დაკავშირებულ მხარეებს წარმოადგენენ. ვინაიდან ჯგუფის კონტროლში ცვლილება 2017 წლის 31 ოქტომბერს მოხდა (იხ., 1-ლი შენიშვნა), წლის დასასრულს გადაუხდეელი ნაშთი წლის ბოლოსთვის წარმოადგენილ ურთიერთობას დაკავშირებულ მხარეებთან, ხოლო ხარჯები და შემოსავალი მოიცავს ყველა ოპერაციას დაკავშირებულ მხარეებთან 2017 წლის განმავლობაში.

(ათას ლარში)

24. დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები (გაგრძელება)

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ძირითადი თანამშრომლების რაოდენობა შეადგენდა 8-ს (2016 წ.: 9) და მათი ანაზღაურება მოიცავდა შემდეგს:

	2017	2016
ხელფასები, პრემიები და სხვა მოკლევადიანი სარგებელი	9,498	8,358
სუბორდინირებული ვალის კონტრაქტების შესყიდვისთვის გადახდილი ფულადი პრემია	1,760	1,593
ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება, სულ	11,258	9,951

25. ცვლილებები ფინანსური საქმიანობიდან წარმოშობილ ვალდებულებებში

		ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული სუბორდინირებული ვალდებულებები, შენიშვნა ვალი სულ	
საბალანსო ღირებულება 2015 წლის 31 დეკემბრისთვის		58,346	58,346
გაცემულ სესხზე მიღებული შემოსავალი	16	27,975	27,975
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	16	8,453	8,453
სხვა	16	146	146
საბალანსო ღირებულება 2016 წლის 31 დეკემბრისთვის		94,920	94,920
გაცემულ სესხზე მიღებული შემოსავალი	16	11,331	11,331
უცხოური ვალუტის კონვერტაცია	16	(571)	(571)
სხვა	16	73	73
საბალანსო ღირებულება 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის		105,753	105,753

„სხვა“ მოიცავს სუბორდინირებულ ვალზე დარიცხული, მაგრამ ჯერ კიდევ გადაუხდელი პროცენტების ეფექტს. გადახდილი პროცენტი ჯგუფმა დააკლასიფიცირა, როგორც საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები

26. კაპიტალის მართვა

ბანკის კაპიტალის მართვის მიზანია მუდმივად უზრუნველყოს თავისი გადახდისუნარიანობა, დააკმაყოფილოს საზედამხედველო და შიდა კაპიტალის მოთხოვნები და შეინარჩუნოს კაპიტალის გონივრული მარაგი ბანკის ცნობილი (და, გარკვეულწილად, უცნობი) რისკებისგან დასაცავად.

ბანკის მიერ თავისი მთლიანი კაპიტალის მართვა ეყრდნობა კაპიტალის ადეკვატურობის შეფასების შიდა პროცესს, რომელიც წარმოადგენს მისი კაპიტალის მართვის ძირითად ინსტრუმენტს. გარდა ამისა, კაპიტალის სამართავად ბანკი ასევე იყენებს აღდგენის გეგმას, რომელიც შეიცავს საზედამხედველო კაპიტალის კრიტიკულ ზღვრებსა და აღდგენის სტრატეგიებს.

(ათას ლარში)

ბანკი ინარჩუნებს და აქტიურად განაგებს კაპიტალის ბაზას ბიზნესთან დაკავშირებული რისკების მართვის მიზნით. ჯგუფის კაპიტალის ადეკვატურობის შემოწმება ხდება სხვადასხვა კრიტერიუმებით, მათ შორის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი კოეფიციენტების მიხედვით.

სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი

კაპიტალთან მიმართებაში სებ-ის მიერ დაწესებული მოთხოვნების თანახმად, 2017 წლის განმავლობაში ბანკებმა უნდა შეინარჩუნონ რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების 9.6%-იანი მინიმალური კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი (2016 წ.: 10.8%), და ასევე რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის 6.4%-იანი მინიმალური კოეფიციენტი (2016 წ.: 7.2%), რომელიც გამოითვლება სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით მომზადებული ბანკის ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშებზე დაყრდნობით.

კაპიტალის ადეკვატურობის გამოთვლის არსებული მეთოდი ძალაში იყო 2017 წლის 31 დეკემბრამდე და შემდგომ პერიოდში ძალაში დარჩება მხოლოდ #100/04 დადგენილება (ახალი მეთოდოლოგია, ბაზელ II/III ჩარჩო) (იხ., ქვემოთ: სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ბაზელ II/III-ის მიხედვით).

(ათას ლარში)

26. კაპიტალის მართვა (გაგრძელება)**სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი (გაგრძელება)**

2017 წლის 31 დეკემბრისა და 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები იყო:

	2017	2016
პირველადი კაპიტალი	118,497	109,222
მეორადი კაპიტალი	118,497	102,049
გამოკლებული: გამოქვითვები კაპიტალიდან	(110)	(112)
სულ კაპიტალი	236,884	211,159
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	1,140,371	903,312
პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	10.4%	12.1%
კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	20.8%	23.4%

სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ბაზელ II/III-ის მიხედვით

2017 წლის 18 დეკემბერს, სებ-მა გამოსცა და დაამტკიცა ცვლილებები კაპიტალის ადეკვატურობის შესახებ რეგულაციაში (დადგენილება #100/04), რომლითაც გადაიხედა მინიმალური კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები, მოიცვა პილარ I-ის მოდელი და განისაზღვრა კაპიტალის კონსერვაციის, სისტემური რისკისა და კონტრციკლური ბუფერები (პილარ I-ის ბუფერები).

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საერთო პირველადი საკუთარი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალისა და საერთო კაპიტალის კოეფიციენტები განისაზღვრებოდა 4.50%-ით, 6.00%-ითა და 8.00%-ით, შესაბამისი თანმიმდევრობით.

სისტემური რისკის ბუფერი შემუშავებულია იმგვარად, რომ მისი განაწილება მოხდეს ეტაპობრივად მომდევნო სამი წლის განმავლობაში. 2018 წლის 31 დეკემბრიდან, პირველ წელს კოეფიციენტი განისაზღვრება 0.6%-ით და განიცდის წლიურ ზრდას 0.3%-ით 2021 წლის 31 დეკემბრამდე. კაპიტალის კონსერვაციის ბუფერის განაკვეთი 2.50%-ით, ხოლო კონტრციკლური ბუფერის 0.00%-ით განისაზღვრა. პილარ I-ის ბუფერების ნებისმიერი ცვლილება სებ-ის დისკრეციას წარმოადგენს.

2017 წლის 18 დეკემბერს, პილარ I-ის ბუფერებზე დამატებით, სებ-მა ასევე გამოსცა და დაამტკიცა პილარ II-ის მოთხოვნები. პილარ II-ის მოთხოვნები მოიცავს შემდეგ კაპიტალის ბუფერებს: არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერი (CICR), წმინდა GRAPE ბუფერი, საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი და წმინდა სტრეს-ტესტის ბუფერი.

2017 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკს მოუწია არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერის განაკვეთის შენარჩუნება 0.06%-ზე, რომელიც პირველადად გამოიყენება მომხმარებლებზე გაცემული უცხოურ ვალუტაში გამოხატული სესხების პროცენტული წილის მიმართ. ყველა სხვა პილარ II-ის ბუფერის განაკვეთი ნოლით განისაზღვრა.

2017 წლის 31 დეკემბრისთვის, ბაზელი II/III სრული მოთხოვნების შესაბამისად, ბანკს მოეთხოვებოდა შენარჩუნებინა რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების მთლიანი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი – 10.56%-ის ოდენობით, ასევე რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი – 8.54%-ის ოდენობით, და რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების ძირითადი პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი – 7.03%-ის ოდენობით, რაც გამოითვლება ბანკის მიერ სებ-ის მოთხოვნების მიხედვით მომზადებულ

(ათას ლარში)

ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე დაყრდნობით (2016 წლის 31 დეკემბრისთვის, ბანკმა შეინარჩუნა კაპიტალის მინიმალური მოთხოვნები სებ-ის მიერ 28 ოქტომბერს გამოცემული და დამტკიცებული კაპიტალის ადეკვატურობის შესახებ რეგულაციის (დადგენილება #100/04) შესაბამისად და დააკორექტირა სებ-ის დისკრეციულ მუხლებზე, რომელიც ძალაში 2014 წლის 30 ივნისს შევიდა. 2016 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მთლიანი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი – 10.50%-ის ოდენობით, პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის მინიმალური კოეფიციენტი – 8.50%-ის ოდენობით, და საერთო პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი – 7.00%-ის ოდენობით განისაზღვრა.

ბანკის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტები, სებ-ის ბაზელ II/III-ის მოთხოვნების თანახმად, შემდეგნაირად გამოითვლება:

	2017	2016
ძირითადი პირველადი კაპიტალი	162,444	136,025
დამატებითი პირველადი კაპიტალი	6,139	6,139
პირველადი კაპიტალი	168,583	142,164
მეორადი კაპიტალი	63,911	72,275
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	232,494	214,439
რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები	1,355,391	1,149,962
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	12.0%	11.8%
პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	12.4%	12.4%
სულ მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტი	17.2%	18.6%

(ათას ლარში)

27. ანგარიშგების პერიოდის შემდგომი მოვლენები

სავალდებულო ტენდერი

2017 წლის ნოემბერში, სრული ხმის უფლების მქონე აქციების ნახევარზე მეტის შესყიდვის გზით ჯგუფზე კონტროლის მოპოვების შემდეგ, მეწარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის 532-ე მუხლის შესაბამისად, EFG-მა გამოაცხადა სავალდებულო ტენდერი ჯგუფის დანარჩენი ჩვეულებრივი და პრივილეგირებული აქციების შესყიდვასთან დაკავშირებით. 2017 წლის 25 ნოემბერს დაწყებული სავალდებულო ტენდერი დასრულდა 2018 წლის 25 იანვარს და მოიცავდა შემდეგს:

- სავალდებულო ტენდერისთვის დაწესებული გადაყიდვის ფასი განისაზღვრა დამოუკიდებელი აუდიტორული კომპანია „ბიდიო საქართველოს“ მიერ. განსაზღვრული ფასის ოდენობა არანაკლები იყო EFG-ის მიერ ჯგუფის სრული დარჩენილი ხმის უფლების მქონე ჩვეულებრივი აქციების 74.64%-ისთვის გადახდილი ფასისა;
- გადაყიდვის ფასი ლიბერთი ბანკის თითოეული ჩვეულებრივი აქციისთვის 0.03723611724 ლარს, ხოლო პრივილეგირებული აქციისთვის 1.22272172210 ლარს შეადგენდა.

სავალდებულო ტენდერის ფარგლებში EFG-მა შეიძინა 8,253,442 ჩვეულებრივი და 2,257,840 პრივილეგირებული აქცია. შესაბამისად, შემდგომ პერიოდში EFG-ის წილობრივი მონაწილეობა ხმის უფლებით გაიზარდა 74,82%-მდე.